Biografia foamei

Amélie Nothomb

Amelie Nothomb s-a născut în 1967 la Kobe (Japonia). Este fiica unui ambasador belgian şi nepoata omului politic Charles-Ferdinand Nothomb, descendenta unei ilustre familii bruxelleze care a adus provincia Luxemburg regatului Belgiei. Copilăria şi adolescenţa ei sînt de fapt o lungă călătorie prin lume, cu opriri mereu provizorii: îşi petrece primii trei ani de viaţă în Japonia, urmează China (Beijing), S.U.A. (New York), Bangladesh, Birmania, Laos. în 1984, îşi începe la Universite Libre de Bruxelles studiile de filologie. Adolescentă anorexică, Amelie mărturiseşte că abia la douăzeci şi patru de ani a reuşit să se accepte „fizic", vindecîndu-se printr-o bulimie... a cititului şi a scrisului: de paisprezece ani, în fiecare toamnă publică un roman, imediat trecut în fruntea listei de bestselleruri. *Igiena asasinului* (1992), prima ei carte, s-a vîndut în sute de mii de exemplare, l-au urmat *Sabotaj din iubire* (1993), *Combustibilii* (1994), *Catilinarele* (1995), *Peplum* (1996), *Atentat* (1997), *Mercur* (1998). *Uimire şi cutremur* (1999, distins cu Marele Premiu pentru roman decernat de Academia Franceză şi ecranizat de Alam Corneau), *Metafizica tuburilor* (2000). *Cosmetica duşmanului* (2001), *Dicţionar Robert de nume proprii* (2002), *Antichrista* (2003), *Biografia foamei* (2004). *Biografia foamei* este un roman autobiografic, înregistrînd momente din copilăria naratoarei, cu obsesiile, relaţiile, gîndurile şi întrebările fascinante a căror absenţă din lumea adultă pare să facă viaţa lipsită nu doar de inocenţă, dar si de splendoare. Urmînd traseul complicat al tuturor ţărilor în care şi-a urmat tatăl, diplomat belgian şi mare aventurier, autoarea schiţează contururile geografice ale pasiunilor sale devorante. „Suprafoamea" care îi mistuie personajul, un concept dus la extrem, se răsfrînge atît asupra lumii obiectuale - foamea de apă. de zahăr, de spaţii largi, de cărţi şi filme, foamea viciilor de mai tîrziu -, cît şi asupra iubirilor, pasiunilor si repulsiilor ce nu se lasă eclipsate de încadrarea treptată în normele convenţionalismului social.

Există în Oceania un arhipelag care se numeşte Vanuatu, fost Noile Hebride, şi care n-a ştiut niciodată ce este foamea. Aflat în largul coastelor Noii Caledonii şi ale Insulelor Fiji, Vanuatu s-a bucurat milenii întregi de două atuuri foarte rare şi greu de întîlnit laolaltă: belşugul şi izolarea. Această din urmă calitate, fiind vorba de un arhipelag, reprezintă oarecum un pleonasm, firește. Dar dacă există totuşi o sumedenie de insule foarte frecventate – ei bine, tărîmuri mai puţin vizitate decît Noile Hebride rar s-au mai văzut.

Este un adevăr istoric cu totul straniu: nimeni nu şi-a dorit vreodată să meargă în Vanuatu. Pînă şi oropsita geografiei care este, de pildă, Insula Dezolării îşi are adoratorii săi: lăsarea sa în voia sorţii stîrneşte, după cîte s-ar părea, o anumită atracţie. Cel care vrea să-şi afişeze singurătatea ori s-o facă pe poetul damnat va obţine cel mai bun rezultat spunînd: „Tocmai m-am întors din Insula Dezolării". Cel care se întoarce din Insulele Marchize va stîrni o reflecţie pe teme ecologice, cel care se întoarce din Polinezia va aminti de Gauguin etc. întoarcerea din Vanuatu nu trezeşte nici o reacţie.

E cu atît mai ciudat cu cît Noile Hebride sînt nişte insule fermecătoare. Ele deţin toate atributele oceaniene obişnuite care predispun la visare: palmieri, plaje cu nisip fin, cocotieri, flori, viaţă de huzur etc. L-am putea parodia pe Vialatte, spunînd că sînt nişte insule cum nu se poate mai... insulare: de ce oare magia insularităţii, care funcţionează pentru cel mai neînsemnat colţ de stîncă iţit din mare, nu mai funcţionează deloc cînd e vorba de Vate şi de suratele sale? Pe scurt, s-ar zice că Vanuatu nu interesează pe nimeni.

Această lipsă de interes mă fascinează. Am în faţă harta Oceaniei, aşa cum a fost ea publicată în străvechiul *Larousse* din 1975. La vremea respectivă nu exista încă Republica Vanuatu: Noile Hebride erau un condominiu franco-britanic.

Harta vorbeşte de la sine. Oceania este compartimentată prin acele linii absurde şi fermecătoare care sînt frontierele maritime: o chestiune la fel de complicată şi de riguroasă precum cubismul. Există totuşi şi o latură integratoare: astfel, Wallis îşi intersectează

conturul cu Samoa, care, la rîndul lor, par să ţină de Insulele Cook – e absolut de neînţeles. Descoperi aici probleme politice complexe sau chiar crize acute: Statele Unite şi Marea Britanie îşi contestă reciproc supremaţia asupra Line Islands, insule la fel de puţin cunoscute şi sub numele de Sporades Equatoriales. Carolinele, care reuşesc performanţa de a aparţine simultan Australiei, Noii Zeelande şi Marii Britanii, împing perversitatea pînă la a se plasa totuşi sub tutelă engleză. Şi aşa mai departe.

Se spune că Oceania este excentrica atlasului. În mijlocul atîtor bizarerii, Arhipelagul Vanuatu şochează prin lipsa lui de tonus. Nu are nici o scuză: să fii sub dominaţia conjugată a două ţări rivale prin tradiţie, şi încă printr-o tradiţie atît de îndelungată – Franţa şi Marea Britanie – , şi să nu işti nici cel mai mic litigiu, asta nu poate însemna decît reavoinţă. Să-ţi cîştigi independenţa fără s-o conteste cineva – şi fără să se vorbească vreodată despre ea! – stîrneşte oarecum mila.

De atunci încoace, Vanuatu a rămas profund mîhnit. Nu ştiu dacă Noile Hebride încercaseră acest sentiment. Vanuatu, însă, sigur este profund mîhnit. Am şi dovezi. întîmplarea a făcut să primesc un album de artă oceaniană, cu o dedicaţie pe numele meu (de ce?) din partea autorului, o persoană de origine vanuatiană. Domnul respectiv, al cărui patronim este atît de complicat încît nu reuşesc să-l transcriu, pare destul de supărat pe mine, dacă e să dau crezare celor cîteva rînduri scrise de mînă:

Pentru Amelie Nothomb,
căreia, sînt convins, nu-i prea pasă
de asemenea lucruri.
Semnătură
11/7/2003

Am făcut ochii mari cînd am citit. De ce oare individul acela, cu care nu mă întîlnisem niciodată, considera că albumul său mi-ar stîrni o atît de grosolană indiferenţă?

Ignara de mine a răsfoit, aşadar, cartea aceea cu ilustraţii. Incompetenţa-mi în domeniu e notorie: nu cred să existe în tot universul o opinie mai neinteresantă decît a mea. Ceea ce nu înseamnă totuşi că nu-mi mai dau şi eu cîteodată cu părerea.

Am văzut acolo uimitoare amulete din Noua Guinee, ţesături elegant pictate din Insulele Samoa, nişte evantaie cît se poate de drăguţe din Insulele Wallis, remarcabile vase de lemn din Insulele Solomon etc. De îndată însă ce un obiect îmi zgîndărea plictiseala, abia dacă mai catadicseam să citesc textul explicativ: era un pieptene (ori o mască ori o efigie) de provenienţă vanuatiană ce semăna cu pieptenii (ori măştile ori efigiile) pe care le găseşti în nouăzeci şi nouă la sută din muzeele cu vechituri ale civilizaţiei omeneşti din lumea întreagă, acolo unde te ia cu căscat să tot priveşti la eternele aşchii de silex sau la şiragurile de dinţi cu care strămoşii noştri au găsit de cuviinţă să-şi umple grotele. Expunerea unor asemenea obiecte mi s-a părut întotdeauna la fel de absurdă ca eventuala decizie a arheologilor viitorului de a aşeza în vitrinele cu vestigii furculiţele noastre de plastic şi farfuriile de carton presat.

Totul a decurs de parcă acel domn din Vanuatu ştiuse dinainte că bibelourile din ţara sa n-or să mă impresioneze. Mai rău era că avea dreptate. în schimb, nu intuise, poate, că asta avea să mă pună pe gînduri.

La o privire mai atentă, am observat în albumul respectiv un alt amănunt care m-a intrigat. Un motiv recurent al artei primitive oceaniene părea să fie unul culinar: ignamul, un fel de cartof al Oceaniei, făcea obiectul unui adevărat cult. Nu vă grăbiţi să rîdeţi: oamenii noştri preistorici au desenat şi ei lucruri legate de hrană. Iar dacă e să nu coborîm în timp chiar atît de departe, nu sînt oare naturile noastre moarte pline de potol?

Celor care mi-ar replica: „Totuşi, chiar să te cobori pînă la nişte cartofi!" le-aş răspunde că fiecare trebuie să se descurce cu caviarul pe care-l are. Singura constantă a reprezentării artistice a alimentelor este că desenatorul (sculptorul, pictorul etc.) se opreşte asupra bucatelor de soi, niciodată asupra celor de rînd. S-a putut demonstra, de pildă, că oamenii din Lascaux se hrăneau exclusiv cu carne de ren – or, pe splendizii pereţi ai catedralei, nu găseşti nici o imagine cu reni. Eterna ingratitudine a spiritului omenesc, care preferă să glorifice ortolani şi homari, iar nu pîinea de fiecare zi!...

Pe scurt, faptul că în reprezentările plastice ale oceanienilor apare atît de des ignamul dovedeşte că el constituia mîncarea lor de sărbătoare şi că tuberculii respectivi erau foarte greu de cultivat. Dacă la noi cartofii ar fi atît de rari, piureul ar fi o mîncare a

snobilor.

Or, în albumul pe care-l primisem, nu apărea nici un produs culinar – de altfel, nici o reprezentare a vreunui aliment – de provenienţă vanuatiană. În mod cert, oamenii de acolo nu se gîndeau la mîncare. De ce oare?

Pentru că nu ştiau ce e foamea. Nu ştiuseră niciodată ce este foamea.

O altă constatare: dintre toate insulele Oceaniei, cea în ale cărei reprezentări plastice apăreau cel mai des ignami şi, în general, de-ale gurii era Noua Guinee. Tot ea era şi insula a cărei creaţie artistică mi se păruse cea mai bogată, vie şi originală – şi nu doar în cazul efigiilor sale „alimentare", ci şi în cel al unor obiecte cu adevărat sofisticate. Cum să nu deduci de aici mai întîi faptul că acelor oameni le fusese foame, iar apoi că lucrul acesta îi destupase la minte?

Jocul, fără îndoială propice, al întîmplării făcuse ca nu cu mult timp înainte să întâlnesc trei persoane de origine vanuatiană. înfăţişarea lor era năucitoare, cei trei bărbaţi semănînd, practic, cu nişte baobabi.

Asta îţi evocau şi dimensiunile trupurilor, şi coamele lor stufoase, dar şi, ca să zic aşa, privirea: nişte ochi enormi şi adormiţi. Nu e vorba aici de nici o nuanţă peiorativă, întrucît somnul nu este un defect.

M-am trezit lîngă cei trei indivizi la o masă festivă. Toţi ceilalţi comeseni înfulecau de zor, adică păreau să aibă un apetit sănătos şi, prin urmare, băgau pe sub nas într-un ritm susţinut.

Cei trei tipi, însă, abia se atingeau de ce aveau în farfurie – dar nu în stilul asceţilor, ci al unor oameni care tocmai se ridicaseră de la masă. Cineva i-a întrebat dacă nu le place mîncarea ce le fusese servită: unul dintre ei i-a răspuns însă că totul e foarte gustos.

Atunci, de ce nu mîncaţi?

Pentru că nu ne e foame. Nu mînţea, era evident.

Celorlalţi răspunsul li se păruse suficient. Eu am mers totuşi cu investigaţiile mai departe.

— De ce nu vă e foame? i-am întrebat. Cei trei tipi din Vanuatu ar fi putut, pe bună dreptate, să se simtă jigniţi că trebuie să se justifice pentru un asemenea lucru. N-a fost însă cazul. Cel ce părea a fi purtătorul lor de cuvînt trebuie să fi considerat întrebarea

mea drept rezonabilă: încet, ca unul care are burta prea plină şi care nu e obişnuit cu efortul, îmi zise:

— În Vanuatu, găseşti mîncare peste tot. N-am fost niciodată nevoiţi s-o producem.

Întinzi mîinile şi într-una îţi cade o nucă de cocos, iar în cealaltă, un ciorchine de banane. Intri în mare ca să te răcoreşti şi aduni fără să vrei cîteva scoici de soi, arici de mare, crabi şi peşti cu carnea din cea mai fină. Te plimbi puţin prin pădure, dar acolo sînt exagerat de multe păsări: nu ai încotro şi, ca să le faci un bine, le iei din cuiburi surplusul de ouă sau, uneori, mai suceşti gîtul cîtorva dintre acele zburătoare care nici măcar nu încearcă să scape. Femelele de facocer au prea mult lapte, pentru că şi ele sînt supraalimentate, aşa că le vezi cum te imploră să le mulgi: încep să scoată nişte guiţături ascuţite şi nu se opresc pînă nu dai curs rugăminţii lor.

Individul a amuţit. După un moment de tăcere, a adăugat:

— E îngrozitor.

Apoi, consternat de propria-i poveste, a conchis:

— Aşa a fost dintotdeauna în Vanuatu. Cei trei bărbaţi au schimbat nişte priviri întunecate, pătrunşi de acel apăsător şi incomunicabil secret al belşugului perpetuu, după care s-au scufundat într-o muţenie grea, al cărei înţeles părea să fie: „Nici nu vă imaginaţi cum e..."

Absenţa foamei este o dramă asupra căreia nimeni nu s-a aplecat.

La fel ca în cazul acelor maladii orfane cărora cercetarea nu le acordă nici o atenţie, nonfoamea nu riscă să trezească vreun interes: în afară de populaţia din Vanuatu, nimeni nu suferă de aşa ceva.

Supraalimentaţia noastră occidentală este cu totul altceva. E de ajuns să ieşi pe stradă, ca să vezi oameni murind de foame. Iar pentru a ne cîştiga traiul, trebuie să muncim. La noi, apetitul este cit se poate de vioi.

În Vanuatu nu există apetit. Acolo, oamenii mănîncă din

complezenţă, pentru ca natura, singura stăpînă a acelui tărîm, să nu se simtă prea ofensată. Ea se ocupă de toate: peştele este fript pe o piatră încinsă de soare, şi cu asta basta. Şi, bineînţeles, este delicios, fără nici cel mai mic efort. „Nu-i cinstit", îţi vine să te vaieţi.

De ce să mai inventezi deserturi, din moment ce pădurea oferă fructe atît de bune, atît de subtile, încît, în comparaţie cu ele, dulciurile noastre sînt nişte chestii infecte şi grosolane? De ce să mai creezi cine ştie ce sosuri, din moment ce sucul scoicilor amestecat cu laptele de cocos are o asemenea savoare, încît coboară zemurile bucătăriei noastre la nivelul unor maioneze greţoase? Nu e nevoie de nici o măiestrie pentru a desface un arici de mare pe care doar te-ai aplecat să-l iei şi pentru a te regala cu demenţiala sa carne crudă. Iar asta e culmea gastronomiei. Cîteva goyave[1] tot se vor fi macerat în scobitura în care vor fi căzut, aşa că ai şi ce să tragi la măsea. E foarte simplu.

M-am uitat un pic mai atentă la cei trei locuitori ai acestei cămări înţesate care este Vanuatu: erau amabili, curtenitori, blajini. Nu lăsau să transpară nici cel mai mic simptom de agresivitate: simţeai că ai de-a face cu nişte oameni profund paşnici. în schimb, îţi dădeau senzaţia că sînt un pic lehamisiţi: de parcă nimic nu i-ar fi interesat. Viaţa lor era o perpetuă hoinăreală. îi lipsea o ţintă anume.

Opusul lui Vanuatu nu este greu de localizat: el e pretutindeni în rest. Toate celelalte popoare au în comun faptul de a fi cunoscut foametea măcar o dată în decursul istoriei lor. Lipsurile îi apropie pe oameni. Ai despre ce povesti.

Campioana burţii goale este China. Trecutul său e o succesiune neîntreruptă de catastrofe alimentare, cu morţi în devălmăşie. Prima întrebare pe care un chinez i-o pune unui alt chinez este întotdeauna: „Ai mîncat?"

Chinezii au trebuit să se deprindă a mînca lucruri de nemîncat, de unde un inegalabil rafinament în arta culinară.

---

[1] Fruct al unui arbore tropical (n. tr.).

Există oare o civilizaţie mai strălucitoare, mai ingenioasă? Chinezii au inventat tot, au gîndit tot, au înţeles şi au îndrăznit totul. A studia China înseamnă a studia inteligenţa.

Da, numai că au trişat. Erau dopaţi: le era foame.

Nu vreau să stabilesc aici o ierarhie între popoare. Dimpotrivă. Vreau să arăt că foamea constituie identitatea lor cea mai înaltă. Să declar, pentru ţările care ne tot pisează cu aşa zisul caracter unic al populaţiei lor, că orice naţiune este o ecuaţie ce se articulează în jurul foamei.

Paradox: dacă Noile Hebride nu le-au trezit cu adevărat poftele cuceritorilor externi, asta e pentru că arhipelagul cu pricina nu ducea lipsă de nimic.

Pare ciudat, întrucît Istoria a demonstrat în nenumărate rînduri că ţările cele mai colonizate erau cele mai bogate, cele mai fertile etc. Da, însă trebuie reţinut că Vanuatu nu e o ţară bogată: bogăţia este produsul unei anumite munci, iar munca reprezintă o noţiune inexistentă în Vanuatu. Cît despre fertilitate, ea presupune că oamenii au cultivat pămîntul – or, în Noile Hebride, niciodată nu s-a plantat ceva.

Prin urmare, ceea ce-i atrage pe prădătorii de pămînturi nu este, la drept vorbind, un tărîm al abundenţei, ci munca pe care oamenii au investit-o acolo, adică rezultatul foamei.

Fiinţele umane au în comun cu celelalte specii faptul de a căuta ceea ce le seamănă: acolo unde un om vede lucrarea foamei, îşi aude parcă limba maternă şi se simte pe teren cunoscut.

Îmi imaginez sosirea năvălitorilor în Noile Hebride; nu numai că nu li s-a opus nici o rezistenţă, dar însăşi atitudinea localnicilor trebuie să fi fost ceva de genul: „Aţi picat la tanc. Ajutaţi-ne să terminăm acest festin, că nu mai putem".

Restul l-au făcut moravurile oamenilor: ceea ce nu este apărat nu merită osteneala, n-o să facem o pasiune pentru aceste insule în care o populaţie total satisfăcută şi deloc dispusă să lupte nu a construit nimic.

Bietele Noile Hebride! Probabil că te scoate din sărite să te vezi judecat atît de nedrept. Şi cît de jignitor trebuie să fi fost să te trezeşti colonizat de nişte oameni ce păreau că nu-şi doresc deloc să rămînă acolo!

Subiectul de care mă ocup aici mă priveşte şi pe mine. Sînt fascinată să descopăr în Vanuatu expresia geografică a perfectului meu opus. Căci foamea sînt eu.

Visul fizicienilor este de a reuşi să explice universul pe baza unei singure legi. S-ar părea că este foarte greu. Presupunînd că eu însămi aş fi un univers, aceasta este forţa unică în care mă sprijin: foamea.

Nu intenţionez să-mi arog monopolul asupra foamei; ea este atributul omenesc cel mai larg răspîndit. Am însă pretenţia că sînt o campioană în acest domeniu. Oricît de adînc aş scotoci printre amintiri, s-ar părea că întotdeauna am crăpat de foame.

Provin dintr-un mediu relativ înstărit: acasă, nu am dus niciodată lipsă de nimic. Asta mă face să văd în propria-mi foame o caracteristică personală, inexplicabilă sub aspect social.

Se cuvine totuşi precizat că foamea mea trebuie înţeleasă în sensul ei cel mai larg: dacă n-ar fi fost vorba decît de o foame de alimente, poate că n-ar fi fost atît de grav. Dar se poate oare să nu-ţi fie foame decît de hrană? Există oare o foame a burţii care să nu fie semnul unei foame generalizate? înţeleg prin foame acele lipsuri îngrozitoare ale întregii fiinţe, acel gol care te arde ca un cleşte înroşit în foc, acea aspiraţie nu atît la utopica plenitudine, cît la simpla realitate: acolo unde nu există nimic, implor să fie ceva.

Multă vreme am sperat să descopăr în mine un Vanuatu. La douăzeci de ani, citind versul ieşit de sub pana lui Catul prin care acesta lansa zadarnicul îndemn: „încetează a mai vrea", am dedus că dacă un asemenea poet nu a izbutit s-o facă, nici mie n-o să-mi reuşească.

Foamea înseamnă a vrea. E o dorinţă mai cuprinzătoare decît dorinţa. Nu e voinţă, care înseamnă forţă. Dar nu e nici slăbiciune, căci foamea nu cunoaşte pasivitatea, înfometatul e cineva care caută.

Dacă acest Catul îşi porunceşte resemnarea, asta e tocmai pentru că nu-i resemnat, în foame există o dinamică ce-ţi interzice să-ţi accepţi propria stare. E o vrere de nesuportat.

Mi se va spune că vrerea lui Catul, care înseamnă lipsa dragostei, obsesia generată de absenţa iubitei, nu are nici o legătură cu asta. Limbajul meu intuieşte totuşi aici un registru identic. Foamea, cea adevărată, care nu e un simplu capriciu al maţelor, foamea care-ţi sfîşie pieptul şi-ţi goleşte sufletul de substanţă, este

scara ce duce către dragoste. Marii îndrăgostiţi au fost educaţi la şcoala foamei.

Făpturile născute sătule – deloc puţine la număr – nu vor cunoaşte niciodată această nelinişte permanentă, această aşteptare activă, această febrilitate, această suferinţă care te roade zi şi noapte. Omul se construieşte pe sine pornind de la ceea ce i-a fost dat să cunoască în primele luni de viaţă: dacă nu s-a confruntat cu foamea, va fi unul dintre acei ciudaţi privilegiaţi – sau dintre acei ciudaţi condamnaţi – care nu-şi vor clădi existenţa în jurul lipsurilor.

Poate că asta e formula cea mai apropiată de graţia sau dizgraţia de care pomenesc janseniştii: nu se ştie de ce unii se nasc flămînzi, iar alţii sătui. E o loterie.

Eu am tras lozul cel mare. Nu ştiu dacă e un lucru de invidiat, dar nu încape nici o îndoială că în acest domeniu am nişte competenţe ieşite din comun. Dacă Nietzsche vorbeşte despre supraom, eu, una, mă simt îndreptăţită să vorbesc despre suprafoame.

Supraom nu sînt; supraflămîndă, în schimb, sînt mai abitir decît oricine altcineva.

Am avut dintotdeauna un apetit excelent, în special pentru zahăr. Trebuie să recunosc, bineînţeles, că am întîlnit campioni mult mai tari ca mine în ce priveşte foamea burţii, începînd chiar cu tatăl meu. în privinţa dulciurilor, însă, nu cred că mă întrece nimeni.

Aşa cum era de aşteptat, foamea aceasta m-a molipsit de cele mai rele lucruri: încă din fragedă pruncie am suferit din pricina chinuitoarei senzaţii că nu mi se dă decît raţia minimală. Cînd tableta de ciocolată îmi dispărea complet din mînă, cînd jocul se încheia brusc, cînd povestea se termina aiurea-n tramvai, cînd titirezul se oprea din învîrtit, cînd ajungeam la ultima pagină a unei cărţi care părea că abia atunci începe, ceva în mine se revolta. Cum adică?! M-au tras pe sfoară!

Pe cine credeau ei că păcălesc?! Cine s-ar fi putut mulţumi cu o biată tabletă de ciocolată, cu o partidă câştigată atît de uşor, cu o poveste încheiată aşa de comod, cu o învîrtire atît de absurd întreruptă, cu o carte care vrea să-ţi bage pe gît numai aiureli?

Într-un fel, merita să organizezi evenimente aşa de măreţe precum ronţăitul dulciurilor, jocurile, poveştile, jucăriile şi, *last but not least,* cărţile, dacă ceea ce se urmărea era să fim lăsaţi într-atît de nesătui.

Insist asupra lui „într-atît", căci în nici un caz nu apăr saţietatea. E bine ca sufletul să-şi conserve o parte din dorinţă. Numai că între a te sătura şi a-şi bate cineva joc de tine era o diferenţă sensibilă.

Cazurile cele mai flagrante le constituiau basmele. Un creator fabulos de poveşti scotea din pămînt, din iarbă verde nişte începuturi extraordinare: acolo unde nu exista nimic, el punea în funcţiune nişte mecanisme fantastice, nişte scorneli fascinante care dădeau minţii tale apă la moară. Aveai de-a face cu cizme care săreau cîte şapte poşte o dată, cu dovleci transformişti, cu animale dispunînd de o voce încîntătoare şi de un vocabular bogat, cu rochii de culoarea lunii, cu broaşte care pretindeau a fi prinţi. Şi pentru ce toate astea? Pentru a descoperi că broasca era într-adevăr un prinţ şi că, prin urmare, trebuia luat de soţ şi făcut cu el cît mai mulţi copii.

De cine-şi băteau joc?

Era un complot ni cărui scop secret trebuie să fi fost frustrarea. „Cineva" (cine anume? n-am ştiut niciodată) încerca să-mi amăgească foamea. Era scandalos! Din păcate, indignarea mea avea să fie repede urmată de ruşine, atunci cînd am constatat că alţi copii erau foarte mulţumiţi cu o atare situaţie – ba mai mult, nici nu înţelegeau care-i problema.

Ruşine tipică pentru frageda pruncie: în loc să te mîndreşti cu înaltele tale exigenţe, le trăieşti ca pe o singularitate vinovată, întrucît idealul constă în a fi asemănător celor de vîrsta ta.

Exigenţe, da. Vechea opoziţie dintre cantitate şi calitate este, adeseori, o mare prostie: supraflămîndul nu are doar apetit, ci, în primul rînd, nişte apetituri mai greu de satisfăcut. Există o scară de valori unde „mai mult" îl presupune pe „mai bine": marii îndrăgostiţi ştiu asta, la fel ca şi artiştii obsesivi. Culmea deliciului are cel mai bun aliat în supraabundenţă.

Ştiu ce spun. Suprapoficioasă de zaharicale cum eram, umblam neîncetat după tainul zilnic: căutarea zahărului era, pentru mine, căutarea Graalului. Maică-mea dezaproba şi reprima această

pasiune a mea, crezînd că mă păcălește dacă, în loc de ciocolata după care mă tînguiam atîta, îmi dădea o felie de brînză care-mi întorcea stomacul pe dos, nişte ouă tari, care mă scoteau din sărite, sau nişte mere fade, care mă lăsau indiferentă.

Or, nu numai că foamea nu mi se lăsa amăgită, dar chiar sporea. Primind ceea ce nu voiam, pofta mea devenea şi mai mare. Mă trezeam, astfel, în situaţia aberantă a unei flămînde pe care trebuie s-o forţezi să mănînce.

Numai suprafoamea păcălită rîvneşte la orice. în starea ei normală şi necenzurată, suprafoamea ştie foarte bine ce vrea: ea vrea ce este mai bun, ce este desfătător, încîntător, şi are grijă să descopere aceste lucruri pentru fiecare segment al plăcerii.

Cînd mă plîngeam că mi se interzice zahărul, mama îmi zicea: „O să-ţi treacă". Greşit. Nu mi-a trecut niciodată. De cum am fost liberă să mănînc ce vreau, am ţinut-o numai pe dulciuri. La fel fac şi-n ziua de azi. Şi totul merge de minune. Nicicînd nu m-am simţit mai în formă. Cînd e să-ţi fie bine, niciodată nu-i prea tîrziu.

„Prea dulce": expresia aceasta mi se pare la fel de absurdă ca „prea frumos" ori „prea îndrăgostit". Nu există lucruri prea frumoase – există doar percepţii a căror foame de frumuseţe este mediocră. Şi să nu-mi vină mie nimeni să-mi vorbească despre barocul opus clasicismului: cei care nu văd supraabundenţa ce explodează în chiar miezul ideii de măsură au o percepţie jalnică.

— Mi-e foame, îi spuneam aşadar maică-mii, refuzîndu-i mîncărurile saţioase.

Nu, nu ţi-e foame. Dacă ţi-ar fi foame, ai mînca ce-ţi dau eu, auzeam spunîndu-mi-se de mii de ori,

Ba chiar mi-e foame! protestam eu.

Asta e o maladie sănătoasă, conchidea ea de fiecare dată.

Rămîneam întotdeauna dezorientată de finalul acestui refuz de a mi se da ceva. O maladie. Sănătoasă. Măi să fie!

Mai tîrziu, am aflat etimologia cuvântului „maladie". Termenul venea de la „mal â dire"[1]. Bolnavul este cel căruia îi e greu să spună un anumit lucru. Corpul său îl spune în locul acestuia sub forma unei boli. Era o idee fascinantă, prin care se subînţelegea că, dacă ai reuşi să spui lucrul respectiv, nu ai mai suferi.

---

[1] *Mal ă dire* - greu de spus, dificultatea de a spune (fr.) (n. tr.).

Dacă foamea era o maladie sănătoasă, ce anume trebuia oare să fi spus pentru a mă vedea vindecată? Care era misterul pe care ea îl ascundea? Ce enigmă trebuia rezolvată pentru a nu mai simţi într-atît de puternic tentaţia zahărului?

La trei sau patru ani, nu eram în măsură să-mi pun asemenea întrebări. Totuşi, fără să-mi dau seama, încercam deja să găsesc răspunsul – şi fremătam toată, pentru că aceea a fost perioada în care am început să-mi povestesc tot felul de istorioare.

Ce e o istorioară, cînd ai patru ani? E un concentrat de viaţă, de senzaţii tari. O prinţesă închisă în turn era supusă la chinuri. Nişte copii abandonaţi ajungeau să trăiască în mizeria cea mai cruntă. Un erou era cadorisit cu puterea de a zbura în înaltul cerului. Nişte broaşte mă înghiţeau, iar eu ţopăiam prin burta lor.

Atunci cînd Rimbaud, al cărui geniu datorează atît de multe copilăriei, evocă dezgustat poezia „îngrozitor de fadă" a contemporanilor săi, revendicarea lui este cea a unui puşti care vrea ceva puternic, ameţitor, insuportabil, sfîşietor, bizar, căci, pînă la urmă, „o muzică savantă lipseşte dorinţei noastre".

Fondul istorioarelor pe care mi le povesteam conta mai puţin decît forma, care nu a fost niciodată una scrisă; pe de altă parte, ar fi impropriu să o consider o formă orală, căci murmurului aceluia din mintea mea nu i-am dat niciodată glas. Nu erau nici istorioare pur mentale, deoarece sunetul avea aici o importanţă capitală – un sunet de zero decibeli, care nu este decît vibraţie a corzilor mute şi ritm exclusiv cranian, asemănător doar cu zgomotul din staţiile de metrou pustii, atunci cînd nu trece nici o garnitură de tren. Genul ăsta de mormăit surd este cel mai bun, dacă vrei să-ţi stea mintea-n loc.

Stilul era cel al febrilităţii. Febril era şi prinţul care se înverşuna să descopere înfiorătoarele cotloane unde era închisă prinţesa, febrili erau şi copiii care smulgeau naturii cele trebuincioase supravieţuirii, febril era şi zborul haotic al eroului, febrilă era şi digestia broaştei în al cărei pîntec ajunsesem. Ea, febrilitatea asta, mă făcea să cad într-un fel de transă în timpul istorioarelor mele interioare.

Atunci cînd, în urma unor căutări clandestine, dădeam în sfîrşit peste nişte dulciuri – bezele sau şoricei de gumă –, mă ascundeam cu pradă cu tot şi molfăiam la ea cu înfocare, în timp ce creierul meu, confiscat de urgenţa plăcerii, provoca adevărate scurtcircuite, aşa de mare era voltajul extazului meu ce încălca orice normă a contoarelor

electrice; iar eu mă cufundam în starea aceea de beţie, pentru a urca şi mai vertiginos în gheizerul ei terminal.

Dacă tatăl meu n-ar fi fost mereu omul cel mai ocupat din lume, presupun că l-aş fi văzut mai des intrînd în bucătărie cu o figură încordată şi cotrobăind după vreun aliment prin definiţie interzis, deoarece nu cred ca mîncatul între mese să-i fi fost permis acestui bulimic înveterat. În rarele ocazii cînd l-am putut urmări dedîndu-se propriei sale porniri, sfîrşea prin a o şterge cu un pumn de mîncare otova – pîine, alune sau alte flecuşteţe de ronţăit –, tot ce putea încăpea într-o mînă ruşinoasă.

Tata este un martir al alimentaţiei. E un individ căruia foamea i-a fost injectată cu forţa de către cei din jur, apoi continuu reprimată. El, care era un copil delicat, sensibil şi firav, a fost obligat să mănînce în numele unui asemenea şantaj sentimental, aşa încît a ajuns să îmbrăţişeze cauza călăilor săi (în special a bunicii dinspre mamă) şi să imprime stomacului său nişte dimensiuni astronomice.

Omul acesta a fost victima unei farse mîrşave: i s-a impus mai întîi obsesia îmbuibării, iar cînd el i-a cedat complet, s-a trezit pus la regim pentru tot restul vieţii. Bietul taică-meu a cunoscut această soartă absurdă a contrarietăţii, cu tot ce implică ea.

Înfulecă cu o rapiditate înspăimîntătoare, pe nemestecate, şi cu o asemenea angoasă, încît ai zice că mîncatul nu-i face nici o plăcere. Rămîn întotdeauna uluită cînd îi aud pe unii considerîndu-l chefliu. Trupul lui rotofei îi înşală: el este anxietatea întruchipată, persoana total incapabilă să se bucure de prezent.

Mama a hotărît foarte repede că eu sînt leit taică-meu. Acolo unde era vorba de o oarecare asemănare, ea a văzut identitatea perfectă. Cînd aveam trei ani, întîmpinam hoardele de invitaţi ai părinţilor mei cu o voce sastisită: „Eu sînt Patrick". Toţi rămâneau cu gura căscată.

De fapt, mă obişnuisem atît de tare ca maică-mea, atunci cînd îşi prezenta cei trei copii, să încheie cu cea mai mică, spunînd: „Iar ea e Patrick", încît i-o luam înainte. Aşadar, eram îmbrăcată în rochii,

aveam părul lung şi ondulat şi mă numeam Patrick.

Greşeala ei mă necăjea. Eu ştiam foarte bine că nu sînt Patrick. Şi nu doar pentru că nu eram băiat. E adevărat că semănăm mai mult cu tata decît cu mama, dar deosebirea dintre el şi mine nu era mai puţin substanţială.

Degeaba fusese tata consul, că tot un sclav rămăsese. În primul rînd, sclavul său personal: n-am văzut pe nimeni care să pretindă de la sine însuşi atîta muncă, efort, randament, îndatoriri. Sclav era apoi şi prin stilul său de a se hrăni: permanent înfometat, aşteptînd cu o dureroasă nerăbdare o raţie care nu te lăsa chiar hămesit, dar care aşa părea să fie. În sfîrşit, sclav al ininteligibilei sale concepţii de viaţă, care consta poate într-o lipsă a oricărei concepţii, dar care nu-l făcea mai puţin sclav.

Şi dacă mama nu era, şeful tatălui meu, era, în schimb, administratorul sclaviei sale alimentare. Ea deţinea puterea în privinţa alimentaţiei. E o situaţie întîlnită în multe familii. Totuşi, am impresia că, în cazul părinţilor mei, puterea aceasta a avut un impact ceva mai serios. Şi unul, şi celălalt întreţineau o relaţie obsesivă cu mîncarea – situaţia maică-mii fiind încă şi mai greu de definit.

Eu, însă, eram opusul unui sclav, întrucît eram Dumnezeu. Domneam peste întreg universul şi, în special, peste ceea ce înseamnă plăcere, prerogativă a prerogativelor, pe care mi-o chiverniseam pe toată durata zilei. Mama mă ţinea din scurt cu dulciurile, dar nu era o problemă, fiindcă eu tot găseam nenumărate prilejuri de bucurie – trebuia doar să le provoc.

Era şi un pic enervant ca maică-mea să mă identifice cu tata. Acesta din urmă, mult prea fericit că i se oferea un dublu al său, se ralia opticii ei şi susţinea, la rîndul lui, că eu sînt el. În mintea mea, băteam furioasă din picior, neţinîndu-mă puterile să le demonstrez confuzia pe care o făceau.

Aş fi vrut să le explic cine sînt eu, cine eram convinsă că sînt. Eram revărsarea, plinătatea, desăvîrşita absenţă a golului, fluviul în curgerea sa cea mai masivă, dătătorul de viaţă, forţa pe care s-o implori.

Convingerea asta era motivată de nişte lucruri pe care le consemnasem în tratatul meu referitor la metafizica tuburilor, dar şi de suprafoame. înţelesesem că eram singura care suferea de aşa ceva. Tatăl meu era bulimic, maică-mea era obsedată de alimente, fratele şi

sora mea, mai mari ca mine, erau normali, la fel ca şi cei care gravitau în jurul nostru. Eu eram singura deţinătoare a acestei comori care, de îndată ce aveam să împlinesc şase ani, mă va face să mă simt oarecum ruşinată, dar care, la trei ani, la patru ani, îmi apărea sub adevăratul ei chip: o supremaţie, un semn al alesului.

Suprafoamea nu însemna posibilitatea de a-ţi oferi mai multă plăcere, ci deţinerea principiului însuşi al plăcerii, care este infinitul. Eu eram zăcămîntul acestei lipse atît de grandioase încît totul ajungea să-mi stea la îndemînă.

Mama găsea de cuviinţă să mă ţină în frîu, întrucît eu eram tata, iar taică-meu trebuia să fie ţinut în frîu. „Asta ca să nu ajungi ca taică-tău", îmi spunea ea. Nu era deloc logic, atîta vreme cît, în opinia ei, eu eram deja Patrick.

În plus, tata nu simţea o atracţie deosebită pentru zaharuri. Şi nici nu pretindea vreo postură divină. Neconcordanţele astea atît de flagrante nu i-au deschis totuşi ochii maică-mii asupra singularităţii mele fundamentale.

Dacă Dumnezeu ar mînca, atunci ar mînca dulciuri. Jertfele de oameni sau de animale mi s-au părut întotdeana nişte aberaţii: cîtă risipă de sînge pentru o fiinţă care ar fi fost atît de fericită cu o ofrandă sub formă de bomboane!

Ar trebui introduse totuşi nişte nuanţe, în cadrul zaharurilor, există unele mai mult sau mai puţin metafizice. în urma unor cercetări îndelungate, am ajuns la această concluzie: alimentul teologal este ciocolata.

Aş putea aduce mai multe probe ştiinţifice, începînd cu teobromina, pe care numai ea o conţine şi a cărei etimologie este cum nu se poate mai grăitoare. Dar aş avea senzaţia că insult întruritva ciocolata. Caracterul ei divin îmi pare că precede orice apologetică.

Nu e oare de ajuns să ai în gură nişte ciocolată foarte bună, nu doar ca să crezi în Dumnezeu, ci şi ca să te simţi în prezenţa Lui? Dumnezeu nu este ciocolata, ci întîlnirea dintre ciocolată şi un văl palatin capabil s-o aprecieze.

Dumnezeu eram eu în starea de plăcere sau de potenţialitate a plăcerii – adică eu clipă de clipă.

Deşi părinţii mei nu-mi înţelegeau la modul conştient latura divină, aveam uneori impresia că o zonă obscură a creierului lor era la curent cu ea şi o accepta. Mă bucuram de un statut special. Astfel, cînd a venit vremea să fiu înscrisă într-o instituţie de învăţămînt, nu m-au dat la şcoala americană unde mergeau frate-meu şi soră-mea, ci la un *yochien,* o grădiniţă japoneză aflată în capătul străzii.

Am aterizat, aşadar, într-o *tampopogumi* (clasa prichindeilor). Am primit şi uniforma: fustiţă bleumarin, sacou bleumarin, bască bleumarin şi un ghiozdănel de pus în spate. Vara, această ţinută era înlocuită cu un sarafan care stătea pe tine ca un cort şi cu o pălărie de paie ascuţită, de ziceai că sînt toată numai acoperişuri. Eram ca o casă cu mai multe etaje.

Totul părea drăgălaş; în realitate, era abject. încă din prima zi, am simţit o aversiune nemărginită pentru *yochien.* Această *tampopogumi,* era anticamera armatei. Să pleci la război, mai ziceam, dar să faci mersul piticului în cadenţa impusă de fluier, să asculţi de ordinele sacadate ale caporalilor deghizaţi în educatoare, toate astea erau sub demnitatea mea şi ar fi trebuit să fie şi sub demnitatea celorlalţi.

Eram singura neniponă din *yochien.* Nu vreau să spun prin asta că tovarăşii mei de suferinţă se împăcau cu situaţia de acolo. Ar fi, de altfel, o infamie să crezi că, pentru simplul motiv că aparţii unui popor sau altuia, ai o anumită aplecare spre sclavie.

De fapt, bănuiesc că şi ceilalţi copii percepeau lucrurile la fel ca mine. Şi că toţi ne prefăceam. Fotografiile din perioada aceea o dovedesc cu prisosinţă: acolo pot fi văzută zîmbind alături de colegii mei sau cosind cuminte la ora de croitorie, cu ochii plecaţi asupra lucrării la care rasoleam cu sîrg. Pe de altă parte, îmi amintesc foarte bine ce simţeam cînd eram la *tampopogumi:* eram mereu indignată, furioasă şi, în acelaşi timp, terorizată. Educatoarele întruchipau într-o asemenea măsură opusul blîndei mele guvernante Nishio-san, încît le uram. Suavitatea chipului lor era o trădare în plus.

Ţin minte o scenă. Una dintre caporale avea obsesia de a ne pune să cîntăm, într-o armonie perfectă, un cîntecel plin de entuziasm ce exprima bucuria noastră de a fi nişte prichindei disciplinaţi şi voioşi. în ce mă priveşte, hotărîsem din capul locului că intonarea acelui cîntec era un fel de a-ţi turna cenuşă-n cap în faţa duşmanului

şi profitam de efectul coral pentru a simula cîntatul, aşa cum simulam complezenţa şcolară: gura mea schiţa rostirea cuvintelor, dar fără nici o implicare a corzilor vocale. Eram foarte mîndră de stratagema asta a mea, prin care mă eschivam atît de comod. Pesemne însă că educatoarea mi-a dibuit şmecheria, fiindcă într-o zi a zis:

— O să schimbăm exerciţiul: fiecare elev va cînta singur două versuri din imnul prichindeilor, apoi îl va lăsa pe vecinul lui să continue, şi tot aşa, pînă la sfîrşit.

Mintea mea n-a sesizat imediat pericolul. Am hotărît să fac o excepţie de la regulă şi să cînt, de astă dată, de-adevăratelea. Treptat, însă, mi-am dat seama că nu ştiam deloc cuvintele: creierul meu refuzase atît de categoric imnul prichindeilor, încît nu reţinuse nici o fărîmă din el. Atunci cînd simulam cîntatul, buzele mele nu imitau ceea ce ar fi trebuit să rostească, ci se mişcau la întîmplare, într-un mutism anarhic.

Între timp, cîntecul avansa inexorabil, urmînd parcă un principiu al dominoului. Singurul lucru care m-ar fi putut salva, în afară de un cutremur, ar fi fost ivirea unui alt simulant înainte de a-mi fi venit mie rîndul. Nici nu mai respiram.

N-a mai fost nimeni care să fi umblat cu asemenea parşivenii, aşa că momentul fatidic sosi: am deschis gura, dar din ea nu a ieşit nici un sunet. Imnul prichindeilor, care pînă atunci trecuse vesel de pe buzele unuia pe ale altuia, într-un ritm neîntrerupt, căzu într-o prăpastie a tăcerii ce purta numele meu. Toţi ochii se întoarseră spre mine, începînd cu cei ai educatoarei. Luîndu-şi un fals aer binevoitor, ea se prefăcu că vede în toată tărăşenia o măruntă scăpare de memorie şi că încearcă să mă repună în circuit suflîndu-mi primul cuvînt al porţiunii mele de cîntec.

Inutil. Eram paralizată; N-am putut nici măcar să repet cuvîntul respectiv. Abia mă abţineam să nu vomit. A insistat, însă fără nici un rezultat. îmi făcu favoarea de a-mi spune şi cuvîntul următor, dar degeaba. Mă întrebă apoi dacă mă durea în gît. Nu i-am dat nici un răspuns.

Apogeul a fost atins atunci cînd m-a întrebat dacă înţelegeam ce-mi spunea. Sugera astfel că, dacă aş fi fost japoneză, nu ar fi apărut asemenea probleme – adică, dacă aş fi vorbit limba ei, aş fi cîntat ca toţi ceilalţi.

Numai că eu vorbeam japoneza. Atîta doar că, în acel moment,

nu puteam s-o demonstrez: îmi pierise, pur şi simplu, graiul. Nici măcar asta nu puteam s-o spun. Iar în ochii celorlalţi pişpirei citeam deja un lucru înfiorător, de genul: „Cum de n-om fi observat pînă acum că nu e niponă?"

Episodul s-a încheiat cu îngrozitoarea indulgenţă a educatoarei pentru acea micuţă străină care, evident, nu avea aptitudinile prichindeilor naţionali. Pişpirica belgiancă părea să fie un subprichindel. Aşa că următorul copil cîntă ce nu putusem eu să cînt.

Acasă nu îndrăzneam să scot o vorbă despre ura pe care mi-o stîrnea *yochien*-ul. M-ar fi mutat, poate, la şcoala americană şi aş fi pierdut astfel semnul cel mai clar al singularităţii mele. în plus, observasem că atunci cînd frate-meu şi soră-mea vorbeau în engleză, nu înţelegeam nimic. Pentru mine, a fost o descoperire intelectuală de-a dreptul scandaloasă: o limbă ininteligibilă!

Exista, prin urmare, un gen de limbaj la care nu aveam acces. în loc să mă gîndesc că puteam deprinde cu uşurinţă acest nou teritoriu al verbului, îl condamnam pentru crima de lezdivinitate: cu ce drept îmi opuneau rezistenţă acele cuvinte? Niciodată n-aveam să mă înjosesc pînă într-atît, încît să cer cheia descifrării lor. Ele erau cele care trebuiau să se înalţe pînă la mine, ele trebuiau să dobîndească deosebita onoare de a trece hotarul minţii mele şi bariera dinţilor mei.

Eu, una, vorbeam o singură limbă: franponeza. Cei care vedeau aici două limbi distincte păcătuiau prin superficialitate, se opreau asupra unor chestiuni de amănunt ca vocabularul sau sintaxa. Asemenea fleacuri n-ar fi trebuit să le ascundă nişte puncte comune obiective precum latinitatea consonanţelor ori precizia gramaticii şi, cu atît mai puţin, acea înrudire metafizică ce le unea în măreţia lor: delectabilul.

Cum să nu-ţi fie foame de franponeza? Cuvintele acelea cu silabe bine delimitate unele de altele, cu sonorităţi clare, erau su-shi-urile, îmbucăturile pralinate, tabletele de ciocolată din care fiecare pătrăţică verbală se decupa cu uşurinţă, erau prăjiturile pentru

ceremonia ceaiului, ale căror ambalaje individuale permiteau voluptatea dezbrăcării şi diferenţierea aromelor.

Nu-mi era foame de engleză, o limbă răscoaptă, un terci de şuierături, o gumă mestecată pe care ţi-o treceai de la unul la altul. Anglo-americana nu ştia ce-i aia crud, călit, fript, gătit la aburi: nu cunoştea decît fiertura. Abia dacă articulai, ca la acele mese ale unor oameni extenuaţi care hagă sub nas fără să scoată un cuvînt. Era o zeamă lungă şi primitvă.

Frate-meu şi soră-mea erau încîntaţi de şcoala americană si aveam motive să cred că acolo aş fi fost deosebit de liberă şi de liniştită. Totuşi, preferam deocamdată să-mi continui serviciul militar în limba mea delectabilă, decît să mă duc să mă joc în limba aceea răsfiartă.

Foarte curînd, am găsit soluţia: nu trebuia decît să fug de la *yochien.*

Strategia era simplă: aşteptam recreaţia de la zece dimineaţa, mă prefăceam că am o nevoie presantă, mă închideam la toaletă, apoi deschideam fereastra cocoţîndu-mă pe scaunul WC-ului. Momentul fabulos era cel al saltului în gol. După aceea, într-un elan de eroism, mă năpusteam spre ieşirea de serviciu.

Nebunia începea de îndată ce ajungeam în stradă. Lumea nu era diferită de cea pe care o vedeam zi de zi, cînd ieşeam la plimbare: nimic mai mult decît un sat japonez de munte, la începutul anilor '70. Numai că, în urma evadării, el nu mai era cartierul meu, ci cucerirea mea. Teritoriul acela vuia de delirul insurecţiei mele.

Ceea ce descopeream se numea libertate, în sensul ei cel mai concret. Nu mai eram legată în lanţuri, alături de vîslaşii la galeră de la grădiniţă, şi nici sub blinda tutelă a guvernantei nu mă aflam: era o nebunie să te trezeşti că poţi face orice, inclusiv să te culci în mijlocul străzii, să ţopăi prin şanţuri, să mergi pe ţiglele de pe înaltele ziduri împrejmuitoare ce ascundeau privirii casele din spatele lor sau să urci pînă la micuţul iezer cu apă verzuie. Toate aceste gesturi, care nu aveau nimic extraordinar în sine, căpătau prin prisma libertăţii mele un prestigiu ce-ţi tăia răsuflarea.

Cel mai adesea, nu făceam nimic. Mă aşezam pe marginea drumului şi priveam metamorfoza lucrurilor din jur, cărora le redasem, în avîntul meu vitejesc, înfăţişarea măreaţă a unui trecut de legendă. Micuţa gară din Shukugawa devenea la fel de minunată

precum castelul cel alb de la Himeji, calea ferată, care reprezintă virtutea cel mai larg răspîndită la niponi, deschidea drumul unui dragon din suburbii, rigola de piatră de la marginea străduţei devenea un fluviu învolburat pe care cavalerii abia îndrăzneau să-l treacă, munţii din apropiere se făceau atît de abrupţi şi ascuţiţi, încît păreau imposibil de escaladat, şi cu cît peisajul arăta mai ostil, cu atît era mai frumos.

Mă lua cu ameţeală de la atîta splendoare, aşa că picioarele mă cărau înapoi acasă, pentru a mă trezi din beţia epopeii.

— Te-ai şi întors? se mira Nishio-san.

— Da. Astăzi a fost o chestie mai scurtă. „Chestia" începu să fie mai scurtă cu o regularitate suspectă. Nishio-san mă respecta mult prea mult ca să meargă mai departe cu ancheta. Din păcate, una dintre caporale trecu într-o zi pe la noi pentru a semnala dispariţiile mele.

Toţi au sărit ca arşi. Eu o făceam pe naiva.

Credeam că la zece se termină.

Să nu mai crezi.

A trebuit să mă resemnez să fiu prichindel cîte patru ore pe zi.

Din fericire, îmi rămîneau după-amiezile. Mi-era foame de momentele acelea de trîndăveală. Pe cît detestam senzaţia de a fi trecută sub tutela *yochien*-ului şi a comenzilor sale din fluier, pe atît de tare îmi plăcea să fiu lăsată în voia mea. A merge încolonată în urma drapelului educatoarei mi se părea o soartă cum nu se poate mai crudă; a mă juca în grădină cu arcul şi săgeţile mele îmi amintea de adevărata mea fire.

Mai aveam şi alte îndeletniciri minunate: să golesc maşina de spălat împreună cu Nishio-san şi să ling rufele pe care le întindea la uscat – îmi înfigeam atunci dinţii cu poftă în cearşafurile curate, ca să-mi rămînă gustul acela încîntător de detergent.

Ai mei au văzut cît de tare îmi plăcea treaba asta, aşa încît, la împlinirea vîrstei de patru ani, am primit cadou o micuţă maşină de spălat, cu baterii. Trebuia să o umpli cu apă, să adaugi o linguriţă de

detergent, apoi o batistă. închideai maşina, apăsai pe buton şi te uitai cum se învîrteşte ce era înăuntru. După aceea, trebuia s-o deschizi şi să-i goleşti conţinutul.

În continuare însă, în loc să-mi bat joc de toată munca întinzînd batista la uscat, eu o băgăm în gură şi o molfăiam. N-o scoteam decît după ce gustul de săpun dispăruse complet. Iar atunci, trebuia spălată din nou, din pricina salivei.

Mi-era foame de Nishio-san, de soră-mea şi de mama: simţeam nevoia ca ele să mă ia în braţe, să mă strîngă la piept, mi-era foame de ochii lor coborîţi asupră-mi.

Mi-era foame de privirea tatălui meu, dar nu şi de braţele sale. Relaţia mea cu el era una cerebrală.

Nu-mi era foame de frate-meu, aşa cum nu-mi era foame nici de ceilalţi copii. Nu aveam nimic împotriva lor; pur şi simplu nu trezeau în mine nici un fel de apetit.

Foamea mea de fiinţe omeneşti era, aşadar, satisfăcută: cele trei zeiţe ale panteonului meu nu-mi refuzau dragostea lor, taică-meu nu-mi refuza privirea sa, iar restul omenirii nu mă sîcîia prea tare.

Dacă mă rugam de Nishio-san şi o linguşeam puţin, puteam obţine de la ea bomboane, batoane mici de ciocolată, iar uneori – oh, minune a minunilor! – chiar şi *umeshu:* alcoolul era piscul ameţitor al zahărului, dovada divinităţii lui, apogeul existenţei sale.

Alcoolul de prune era un sirop care ţi se urca la cap: nu exista ceva mai bun pe lume.

Nishio-san nu se îndupleca prea des să-mi dea *umeshu.*

Nu e bun pentru copii.

De ce?

Te îmbată. E pentru oamenii mari. Ciudat raţionament! Ştiam cum e beţia: o adoram. De ce ar avea parte de ea numai oamenii mari?

Interdicţiile nu erau niciodată foarte drastice: puteai să le driblezi. Aşa că am început să-mi trăiesc pasiunea pentru alcool într-o aceeaşi clandestinitate ca şi pasiunea pentru dulciuri.

Părinţii mei erau de profesie oameni de lume. Casa noastră devenise, aşadar, teatrul unor cocteiluri nesfîrşite. Prezenţa mea la asemenea întîlniri nu era obligatorie. Puteam totuşi să trec pe acolo, dacă aşa aveam chef. Spuneam; „Eu sînt Patrick". Oamenii cădeau în extaz, după care îmi dădeau pace. Odată îndeplinite formalităţile, mă

duceam ţintă la bar.

Nimeni nu mă vedea înşfăcînd cupele de şampanie care zăceau acolo pe jumătate pline. Vinul acela auriu şi acidulat devenise într-o clipită prietenul meu cel mai bun: înghiţiturile delicat înţepătoare, gustul de bal al papilelor, modul acela de a te pili atît de repede şi de uşor mi se păreau ideale. Lucrurile mergeau strună: invitaţii plecau, şampania rămînea. Iar eu dădeam pe gît pahar după pahar.

Încîntător de cherchelită, mă duceam apoi să trag cîteva piruete prin grădină. Cerul se învîrtea mai tare decît mine. Rotaţia universală era atît de vizibilă şi de sensibilă, încît mă făcea să chiui de plăcere.

La *yochien* mă simţeam uneori mahmură. Pişpirica belgiancă mergea mai puţin drept decît ceilalţi şi într-o cadenţă bizară. Onorata conducere m-a supus unui test şi a stabilit că sufăr de aritmie, chestie care-mi interzicea accesul la cîteva cariere admirabile. Nimeni n-a bănuit că explicaţia handicapului meu era alcoolismul.

Nu vreau să preamăresc alcoolismul infantil, dar trebuie să spun că niciodată nu mi-a făcut vreo problemă. Copilăria mea se împăca foarte bine cu pasiunile mele. Nu eram o nevolnică, trupul meu amărît se călea prin suprafoame.

Aveam o constituţie cu totul aiurea. O dovedesc fotografiile de pe plajă: un cap enorm aşezat pe nişte umeri debili, braţe prea lungi, un trunchi prea mare, picioare minuscule, uscate şi strîmbe, pieptul scobit, burta umflată şi scoasă în faţă de o scolioză dramatică; disproporţia domnea în toate, dîndu-mi aerul unui copil defect.

Mie, însă, puţin îmi păsa. Nishio-san îmi zicea „frumoaso" şi asta îmi era de ajuns.

Acasă, mă îmbuibam de frumuseţe omenească prin spectacolul oferit de mama şi de soră-mea. Mama era o minunăţie binecunoscută, o religie revelată luminii celor mulţi. In faţa ei rămîneam cu gura căscată ca în faţa unei statui, dar şi mai mult mă adăpam din drăgălăşenia lui Juliette, care-mi era mai accesibilă. Mai mare cu doi ani şi jumătate ca mine, cu un căpşor încîntător şi un trup delicat, fin,

cu un păr de zînă şi un chip de o prospeţime sfîşietoare, ea oferea o imagine desăvîrşită prenumelui său de fetiţă fatală.

Consumarea frumuseţii nu însemna alterarea ei: puteam s-o privesc pe mama ore întregi, puteam s-o devorez din ochi pe soră-mea, fără ca apoi să lipsească vreo fărîmă din ele. La fel cum mă bucuram şi de munţi, de păduri, de cer şi pămînt.

Suprafoamea include şi suprasetea. Foarte repede mi-am descoperit o caracteristică formidabilă: potomania.

Faptul că adoram alcoolul nu mă împiedica să venerez apa, de care mă simţeam foarte legată. Apa se adresa unei alte sete decît alcoolul; dacă acesta din urmă răspundea nevoii mele de arsură, război, dans, senzaţii tari, apa murmura nişte promisiuni înnebunitoare deşertului ancestral pe care-l aveam în gîtlej. Era de ajuns să cobor numai un pic în lăuntrul meu, ca să dau peste nişte teritorii de o ariditate siderantă – maluri rîpoase ce aşteptau de milenii întregi revărsarea Nilului. Revelaţia acestei secete mi-a stîrnit odată pentru totdeauna setea de apă. Textele mistice vorbesc despre o sete de nestins: mi se pare o chestie enervantă, întrucît e vorba de o metaforă. De fapt, marele mistic sorbea din căuşul palmelor cîteva înghiţituri din apa unui izvor sau din cuvintele divine, şi cu asta basta.

Setea cu care mă învăţasem eu nu avea nimic metaforic: cînd mă pălea un acces de potomanie, puteam să beau pînă la sfîrşitul veacurilor. La fîntînile din temple, unde apa, mereu împrospătată, era cea mai bună, îmi umpleam întruna polonicul de lemn şi beam miracolul de mii de ori reînnoit. Singura limită era propria-mi capacitate, altminteri imensă: nici nu vă imaginaţi cît poate încăpea într-un butoiaş din ăsta pe două picioare.

Ce-mi spunea apa era minunat: „Dacă vrei, poţi să bei tot. Nici o înghiţitură din mine nu-ţi e refuzată. Şi pentru că mă iubeşti atît de tare, îţi voi da harul de a mă dori neîncetat. Spre deosebire de toţi acei amărîţi cărora le trece setea pe măsură ce beau, ţie, cu cît mă vei bea, cu atît pofta de mine îţi va fi mai mare, şi cu atît mai vie plăcerea de a ţi-o potoli. O soartă fabuloasă a vrut ca eu să-ţi fiu

binele suprem, şi tocmai acela a cărui absolută generozitate îţi va fi acordată. Nu-ţi fie teamă, nimeni nu-ţi va spune să te opreşti, poţi să continui, eu sînt prerogativa ta, stă scris că îţi voi fi oferită nelimitat, ţie şi numai ţie, căci doar tu eşti înzestrată cu atîta sete încît să mă desfeţi".

Apa avea gustul pietrelor de fîntînă: era aşa de bună, că aş fi urlat de plăcere, dacă n-aş fi avut mereu gura plină. Muşcătura ei rece îmi făcea gîtlejui să zvîcnească şi îmi umplea ochii de lacrimi.

Problema era că adeseori treceau pe acolo pelerini, cărora trebuia să le cedez singurul polonic de lemn existent. Mă agasa nu atît faptul că eram întreruptă, ci că eram întreruptă doar pentru atîta lucru. Unul după altul, umpleau linguroiul sub jetul de apă, sorbeau o înghiţitură, după care deşertau recipientul. Bună treabă! Apogeul era atins de cei care scuipau apa pe jos. Ce insultă!

Trecerea pe la fîntînă nu era pentru ei decît un ritual de purificare, după îndeplinirea căruia puteau merge să se roage în templul shintoist. Pentru mine, templul era chiar fîntîna, iar băutul era rugăciunea, accesul direct spre sacru. Şi de ce să te mulţumeşti cu o singură gură de sacru, cînd aveai atîta de băut? Dintre frumuseţile lumii, apa era cea mai miraculoasă. Ea era singura pe care, deşi n-o consumai doar cu ochii, nu se împuţina. Beam litri întregi, dar întotdeauna rămînea la fel de multă ca la început.

Apa mă împrospăta, fără să se altereze şi fără să-mi altereze setea. Ea mă învăţa adevăratul infinit, care nu e o idee sau o noţiune, ci o experienţă.

Nishio-san se ruga fără convingere. I-am cerut să-mi explice religia shintoistă. A stat puţin pe gînduri, după care păru a se hotărî că n-o să se complice cu lungi discursuri, şi mi-a zis:

— Principiul este că tot ce-i frumos e Dumnezeu.

Mi se părea nemaipomenit. M-am mirat că Nishio-san nu se arăta mai entuziastă. Aveam să aflu apoi că acest principiu îl desemnase ca frumuseţe supremă pe împărat, care era mai degrabă urît, şi am înţeles ceva mai bine moleşeala religioasă a guvernantei mele. La vremea respectivă nu ştiam însă acest amănunt, aşa că mi-am însuşit imediat principiul cu pricina, la fel cum asimilasem şi sacrul din apă.

Asimilare tranzitorie: odată întoarsă acasă, mă instalam la toaletă, devenind eu însămi fîntînă.

Tata şi mama fuseseră crescuţi în credinţa catolică, credinţă pe

care au pierdut-o în momentul naşterii mele. Ar fi o monumentală grozăvie să se poată stabili aici o legătură de tip cauză-efect, dar, din păcate, s-ar părea că ivirea mea pe lume nu a jucat nici un rol în această pierdere mistică: determinantă a fost descoperirea de către ai mei a Japoniei.

În tinereţe, părinţilor mei li se explicase, că bătrînul creştinism – mai exact, catolicismul – era singura religie bună şi adevărată. Fuseseră îndopaţi cu dogma aceasta. Cînd au ajuns în Kansai, au dat peste o civilizaţie sublimă, unde creştinismul nu jucase totuşi nici un rol: au considerat atunci că fuseseră minţiţi în privinţa religiei şi au aruncat apa din copaie cu tot cu copil, renunţînd la orice aplecare mistică.

Asta nu înseamnă că nu rămăseseră nişte foarte buni cunoscători ai Bibliei, care apărea necontenit în discursurile lor – ici minunea cu peştii, colo femeia lui Putifar, iar mirul văduvei şi înmulţirea pîinilor ori de cîte ori se ivea ocazia.

Textul acesta fantomă, dar atît de prezent, n-avea cum să nu mă pasioneze, la asta adăugîndu-se teama de a nu fi surprinsă citindu-l: „Stai să citeşti Evangheliile, cînd ai *Tintin?"* Citeam *Tintin* cu plăcere, iar Biblia, cu o groază absolut agreabilă.

Era o teroare pe care o adoram, ea amintindu-mi de cea pe care o simţeam atunci cînd urmam un itinerar cunoscut ce mă conducea spre necunoscut, acolo unde răsuna marea voce întunecată care-mi spunea tot felul de fraze sepulcrale, „ţine minte, eu sînt cel care trăieşte, eu sînt cel care trăieşte în tine", ceea ce mă făcea să tremur cu ochii deschişi, singura mea certitudine fiind că acea întunecime vorbitoare nu-mi era străină; dacă era Dumnezeu, însemna că Dumnezeu locuia în mine, iar dacă nu era Dumnezeu, însemna că ceea ce nu era Dumnezeu era creat de mine, lucru care mă făcea egala lui Dumnezeu; mă rog, apologetica asta nu prea mă interesa, exista un Dumnezeu în cea căreia îi era o sete necontenită de fîntîni, în cea care trăia acea aşteptare virulentă de mii de ori umplută cu vîrf şi îndesat, împlinită pînă la extazul inepuizabil şi totuşi niciodată potolită, miracolul acela al dorinţei maxime în maxima ei satisfacere.

Credeam aşadar în Dumnezeu, fără a mă exclude din El – şi fără a vorbi vreodată despre El, deoarece înţelesesem că un asemenea lucru nu era văzut cu ochi buni la noi acasă. Era o credinţă secretă, pe care o trăiam în tăcere, un fel de credinţă paleocreştină corcită cu

ceva shintoism.

Simţeam, de la bun început, că viaţa mea nu avea să fie o reuşită. Ştiam că aveam să părăsesc la un moment dat Japonia, ceea ce nu putea fi decît un eşec monumental. La patru ani, o terminasem deja cu vîrsta de aur, aşa că nu mai eram o divinitate, chiar dacă Nishio-san încerca să mă convingă de contrariu. Dacă în străfundul meu păstram încă viu sentimentul unei înrudiri cu divinul, la *yochien* şi în alte părţi mi se oferea, zi de zi, dovada că în ochii celorlalţi revenisem la specia umană comună. Trecerea timpului îşi anunţa astfel, din start, naufragiul.

Nu aveam prieteni printre prichindei şi nici nu căutam să am. După povestea cu cîntecul-domino, *tampopogumi* se uita la mine cam strîmb. Mie, însă, puţin îmi păsa.

Din păcate, nu se mai punea problema evadărilor, aşa că trebuia să îndur recreaţiile alături de ceilalţi. Dacă un leagăn era liber, mă izolam repede în el şi nu mai plecam de acolo, căci era o poziţie strategică foarte rîvnită.

Într-o zi, pe cînd mă instalam confortabil în scrînciob, mi-am dat seama că inamicul mă înconjura din toate părţile. Cei ce mă împresurau nu erau doar pişpireii de la *tampopogumi,* ci copiii întregii grădiniţe: toată suflarea regiunii Shukugawa cu vîrsta între trei şi şase ani mă fixa acum cu o privire de gheaţă. Complice, leagănul se opri.

Mulţimea de copii mă înşfacă. N-ar fi avut nici un rost să opun vreo rezistenţă; m-am lăsat luată pe sus ca un star de muzică rock uşor plictisit. M-au culcat la pămînt, iar nişte mîini ai căror proprietari nu-i puteam vedea m-au dezbrăcat. Totul, într-o tăcere de mormînt. Cînd am rămas goală, m-au măsurat din cap pînă-n picioare, cu mare atenţie. Nici un comentariu nu s-a făcut auzit.

O femeie-caporal a apărut atunci vociferînd, iar cînd dădu cu ochii de mine, începu să urle la copii cît o ţineau puterile.

— De ce-aţi făcut una ca asta? îi întrebă ea tremurînd de furie.

— Voiam să vedem dacă e albă peste tot, zise un purtător de

cuvînt ales ad-hoc.

Educatoarea cea furioasă strigă la ei că era un lucru foarte urît, că îşi făcuseră ţara de ruşine etc, după care se apropie de goliciunea mea întinsă pe pămînt, îngenunche şi le ordonă copiilor să-mi dea înapoi veşmintele. Fără să scoată o vorbă, unul întinse o şosetă, una o fustiţă, şi tot aşa, un pic dezamăgiţi că trebuiau să înapoieze acea captură de război, dar disciplinaţi şi serioşi. Femeia îmi înmîna obiectele de îmbrăcăminte în ordinea în care-i soseau: mai întîi am fost goală cu o şosetă, apoi goală cu o şosetă şi o fustiţă etc, pînă cînd edificiul iniţial a fost complet reconstituit.

Puştimea a fost pusă şi să-şi ceară scuze: cu toţii au spus atunci, într-un glas, un *şomeri nasai"* de curte marţială, dinaintea sobrei mele indiferenţe. După care au şters-o care-ncotro, adio şi n-am cuvinte.

— Cum te simţi? mă întrebă femeia-caporal.

— Bine, răspunsei eu cu demnitate.

— Vrei să te duci acasă?

Am acceptat, considerînd că nu trebuia ratată o asemenea ocazie. I-au dat telefon mamei, care a venit să mă ia.

Mama şi Nishio-san m-au admirat pentru stăpînirea de sine într-o situaţie atît de dificilă: nu păream din cale-afară de şocată de batjocura la care fusesem supusă. în forul meu interior, simţeam în chip tulbure că, dacă agresorii mei ar fi fost oameni mari, altfel aş fi reacţionat. în situaţia dată, fusesem însă dezbrăcată de nişte copii de vîrsta mea: era doar unul dintre riscurile războiului.

A avea cinci ani s-a dovedit a fi un fapt dezastruos. Amenin-ţarea tulbure care plutea asupra capetelor noastre de mai bine de doi ani s-a concretizat brusc: plecam din Japonia. Ne mutam la Beijing.

Degeaba ştiusem eu din timp că avea să se producă o asemenea dramă, fiindcă tot nepregătită eram. Te poţi oare înarma pentru sfîrşitul lumii? S-o părăseşti pe Nishio-san, să fii smulsă din acest univers al perfecţiunii, să pleci în necunoscut: îmi venea să vărs, nu alta.

Ultimele zile le-am petrecut cu senzaţia unui haos absolut. Ţara aceasta care de cincizeci de ani trăia cu spaima de uriaşul cutremur ce-i fusese promis nu-şi dădea seama de iminenţa catastrofei: nu cumva pămîntul se zguduia deja, pentru că persoana mea avea să fie catapultată atît de departe? Groaza mea interioară nu avea nici o limită.

A venit şi momentul fatidic: trebuia să urc în maşina care ne ducea la aeroport. Ieşită în faţa casei, Nishio-san a îngenuncheat chiar acolo în stradă. M-a cuprins cu braţele şi m-a strîns la piept atît cît poţi strînge un copil.

M-am trezit apoi în maşină, a cărei portieră a fost închisă. Pe geam, o vedeam pe Nishio-san stînd tot în genunchi şi atingînd cu fruntea caldarîmul. A rămas în poziţia asta tot timpul cît s-a aflat în cîmpul nostru vizual. Apoi, n-a mai fost nici o Nishio-san.

Aşa s-a încheiat povestea divinităţii mele.

La aeroport, eram atît de mîhnită de pierderea mamei mele japoneze, încît abia am băgat de seamă momentul în care pămîntul natal a scuipat avionul nostru înspre cer.

Aerianul strop de salivă a traversat Marea Japoniei, Coreea de Sud, Marea Galbenă, după care a aterizat pe pămînt străin: în China. Trebuie să precizez că, de atunci înainte, orice altă ţară decît cea a Soarelui Răsare a fost considerată de mine astfel.

Totuşi, China populară din 1972 contribuia şi ea serios în privinţa asta: era străinătatea însăşi.

Spaţiul acesta al terorii şi suspiciunii permanente îmi era cu totul străin. Dacă nu am avut de suferit nici una dintre atrocităţile pe care poporul chinez le-a îndurat în acea perioadă de sfîrşit al Revoluţiei Culturale, dacă vîrsta mea fragedă m-a ţinut departe de tensiunea neîncetată în care au trăit părinţii mei, asta nu înseamnă că nu m-am simţit la Beijing ca în plină urgie.

În primul rînd, dintr-un motiv personal: nu numai că ţara aceasta făcea greşeala de a nu fi Japonia, dar împingea viciul pînă la a fi contrariul Japoniei. Lăsam în urmă un munte înverzit şi dădeam

peste un deşert, Gobi, ce reprezenta clima însăşi a Beijingului.

Ţinutul meu era unul al apei, China era uscăciunea. Aerul de aici te durea cînd îl respirai, atît de arid era. Exilarea mea de umiditate s-a tradus imediat prin descoperirea astmului, de care nu suferisem niciodată pînă atunci şi care urma să mă însoţească pretutindeni, de-a lungul întregii mele vieţi. Trăitul în străinătate însemna o problemă respiratorie.

Ţinutul meu era cel al naturii, al florilor şi copacilor, Japonia mea era o grădină de munte. Beijingul era tot ce a inventat oraşul mai urît, mai concentraţionar în materie de betoane.

Ţinutul meu era populat cu păsări şi maimuţe, cu peşti şi veveriţe, toate libere în fluiditatea spaţiului lor. La Beijing, nu erau animale decît în prizonierat: măgari încărcaţi cu poveri, cai legaţi trainic la nişte docare enorme, porci care-şi citeau moartea iminentă în ochii unei populaţii înfometate căreia n-aveam dreptul să-i adresăm nici un cuvînt.

Ţinutul meu era cel al lui Nishio-san, mama mea niponă, care însemna tandreţe, mîini iubitoare, sărutări, care vorbea japoneza femeilor şi a copiilor, o limbă a blîndeţii transformate în cuvînt. La Beijing, tovarăşa Tre, a cărei unică misiune era să mă tragă de păr dimineaţa, vorbea limba din perioada Bandei celor Patru, un fel de dialect anti-mandarin care era faţă de chineză cam ce era germana lui Hitler faţă de cea a lui Goethe: o pervertire imundă, cu consonanţe de labe trase peste bot.

Departe de mine intenţia absurdă de a strecura nişte fine analize politice în judecata unei copile de cinci ani. Oroarea acelui regim n-aveam s-o înţeleg decît mult mai tîrziu, citindu-l pe Simon Leys şi făcînd ceea ce la vremea respectivă era interzis, adică vorbind cu cîţiva chinezi. Între 1972 şi 1975, a i te adresa unui om de pe stradă însemna a-l trimite la închisoare.

Chiar dacă nu pricepeam mare lucru am trăit povestea din China ca pe o lungă apocalipsă, cu toată abjecţia şi bucuria conţinute în acest cuvînt. Experienţa apocaliptică este contrariul plictiselii. Cine vede lumea prăbuşindu-se este deopotrivă îndurerat şi amuzat: grozăvia permanentă este un spectacol, dezastrul este un joc tonic, mai ales cînd ai între cinci şi opt ani.

Orice ar fi pretins propaganda, Beijingul suferea de foame. Mai puţin totuşi decît în cîmpia din jur, unde bîntuia o foamete în toată puterea cuvîntului. Viaţa în capitală însemna însă, în esenţă, căutarea hranei.

În Japonia domneau abundenţa şi varietatea. Domnul Chang, bucătarul chinez, trebuia să se dea peste cap pentru a obţine de pe piaţa Beijingului eterna varză şi eterna grăsime de porc. Era un artist: în fiecare zi, varza cu grăsime de porc era gătită altfel. Revoluţia Culturală nu reuşise să distrugă pe de-a-ntregul geniul – inclusiv culinar – al poporului.

Uneori, domnul Chang înfăptuia adevărate minuni. Dacă găsea puţin zahăr, îl topea şi plămădea din el splendide figurine din caramel, coşuleţe, fundiţe crocante, care îmi stîrneau entuziasmul.

Îmi amintesc că într-o zi a adus nişte căpşuni. Căpşunile erau o fericire pe care o cunoscusem deja în Japonia şi pe care aveam s-o mai cunosc deseori după aceea. Sînt datoare totuşi, de dragul adevărului, cu această revelaţie: căpşunile din Beijing sînt cele mai bune din univers. Căpşuna e delicată prin excelenţă; căpşuna de Beijing este sublimul delicateţii.

În China am descoperit şi o foame pe care n-o ştiam: foamea de ceilalţi. Şi, în special, foamea de alţi copii. În Japonia, n-avusesem timp să mi se facă foame de fiinţele omeneşti: Nishio-san mă alimenta din belşug cu o dragoste de o asemenea calitate, încît nu-mi trecuse niciodată prin minte să cer mai mult. Iar pişpireii de la *yochien* mă lăsau cu totul indiferentă.

La Beijing, simţeam lipsa lui Nishio-san. Oare asta să-mi fi trezit apetitul? Posibil. Din fericire, mama, tata şi soră-mea nu se zgîrceau în a-mi arăta dragostea lor. Numai că ea nu putea înlocui adoraţia, cultul pe care mi-l închina femeia aceea din Kobe.

Am început astfel campania de cucerire a iubirii. Pentru aceasta, prima condiţie era să mă îndrăgostesc, lucru care s-a petrecut neîntîrziat şi care, evident, a fost un dezastru în urma căruia foamea mea s-a dublat. Avea să fie doar cel dintîi sabotaj din iubire dintr-o lungă serie. Nu e întîmplător că el s-a petrecut în acea Chină devastată. într-o ţară a prosperităţii şi a liniştii, poate că foamea mea n-ar fi mers pînă la insurecţie. Cele mai frumoase săruturi din cinema le găseşti în filmele de război.

Beijingul m-a făcut totodată să descopăr un lucru interesant: taică-meu era un om ciudat.

Cînd eram între noi, nu ezita să spună despre regimul chinez de atunci tot răul pe care acesta îl merita. Într-adevăr, pînă şi în vremurile acelea ticăloşite, Banda celor Patru era de domeniul inimaginabilului. Doamna Mao şi ai săi reprezentau tot ce s-a inventat mai aprig ca infamie de nedescris. În panteonul mîrşavilor, ei se bucură de o eternitate pe care nimeni nu le-o poate submina.

Faptul că tata a trebuit să aibă contacte şi chiar să negocieze cu un asemenea guvern era fatalitatea meseriei sale de diplomat. Din prima clipă mi s-a părut admirabil că putea face faţă unei misiuni într-atît de ingrate, a cărei utilitate era uşor de înţeles.

Nu l-am văzut niciodată pe tata să nu-i mai fie foame, în afară de serile cînd se întorcea de la banchetele chinezeşti desfăşurate în prezenţa oficialilor regimului. Atunci venea sătul în toate sensurile cuvîntului şi exclama rînd pe rînd: „Să nu mai aud de mîncare!" şi: „Să nu mai aud de Banda celor Patru!" Ai fi zis că ţinea de politica acesteia din urmă să-şi ameţească interlocutorii atît cu alcool, cît şi cu mîncăruri, ca la acele festinuri primitive unde supraalimentarea tribului advers era o chestiune de artă militară.

Uneori, însă, se întîmpla ca taică-meu să se întoarcă de la un astfel de dineu fără nici o îngreţoşare; era semn că avusese ocazia să stea de vorbă cu Zhou En-lai. Acesta îi inspira o imensă admiraţie. Faptul de a fi fost prim-ministrul unui guvern nefast nu părea să constituie o problemă. Pentru mine, era un lucru greu de înţeles. Erai sau un om bun, sau un om rău. N-aveai cum să fii amîndouă în acelaşi timp.

Ei bine, Zhou En-lai era. Datele sînt grăitoare: nu puteai fi prim-ministrul Chinei Populare din 1949 pînă în 1976 fără ceea ce unii ar numi o anumită capacitate de a trăda. Aici puteai vedea însă şi ceva mai înălţător decît abilitatea: marea virtute a supleţii. El participa la cea mai rea dintre guvernări, moderîndu-i acea nebunie care, altminteri, ar fi fost probabil încă şi mai nocivă.

Dacă există un personaj al Istoriei care să fi acţionat dincolo de bine şi de rău, el este acela. Pînă şi detractorii săi cei mai virulenţi recunosc dimensiunea şi impactul inteligenţei lui.

Entuziasmul tatălui meu pentru Zhou En-lai mă lăsa pe gînduri. Dincolo de faptul că nu puteam emite o judecată politică, în-

trucît era un lucru care mă depăşea, rămîneam perplexă descoperind că autorul zilelor mele era de neînţeles şi că avea dreptate să fie aşa.

Personalitatea paternă nu era singura în cauză. China a fost prilejul întîlnirii cu tot ce înseamnă complexitate. în Japonia, credeam că omenirea este alcătuită din niponi, belgieni, plus nişte americani pe care abia de-i zăreai. La Beijing, mi-am dat seama că trebuia să-i adaug pe această listă nu numai pe chinezi, ci şi pe francezi, italieni, nemţi, camerunezi, peruani, alături de alte naţionalităţi încă şi mai bizare.

Descoperirea existenţei francezilor m-a amuzat. Aşadar, exista pe pămînt o populaţie care vorbea aproape aceeaşi limbă ca a noastră şi a cărei denumire au acaparat-o. Ţara lor se numea Franţa, era departe de aici şi ea deţinea şcoala.

Căci se terminase cu grădiniţele japoneze. Primul an serios de studii l-am început la Şcoala primară franceză din Beijing. Personalul didactic era francez şi rareori calificat.

Cel dinţii învăţător pe care l-am avut era o brută care-mi trăgea şuturi în fund cînd îi ceream voie să merg la toaletă. Temîndu-mă de această pedeapsă publică, nici n-am mai îndrăznit să-i întrerup ora pentru astfel de nevoi.

Într-o bună zi, nemaiputînd să mă ţin, m-am hotărît să fac pipi în clasă. Cum învăţătorul vorbea, i-am dat drumul fără să mă mişc de pe scaun. Iniţial, totul a mers strună şi deja mizam pe succesul acestei operaţiuni secrete cînd, deodată, excesul de lichid se prelinse peste marginile scaunului şi curse pe podea cu fîşîitul unui şarpe de apă. Zgomotul acela îi atrase atenţia unui pîrîcios care strigă:

— Domnule, domnule, asta face pipi în clasă!

M-am topit de ruşine: şutul învăţătorului mă azvîrli afară în hohotele de rîs ale celorlalţi.

Pe de altă parte, am avut revelaţia complexităţii naţionale: existau şi belgieni care nu vorbeau franceza. Hotărît lucru, lumea era foarte ciudată. Iar limbi erau cu nemiluita. Mi se părea cam greu să nu te pierzi pe planeta asta.

Dacă Biblia a fost marea carte a anilor mei niponi, atlasul a fost principala lectură a anilor petrecuţi la Beijing, îmi era foame de ţări. Claritatea hărţilor mă fermeca.

La ora şase dimineaţa, mă găseau întinsă peste Eurasia, urmărind cu degetul frontierele şi mîngîind cu nostalgie arhipelagul japonez. Geografia mă scufunda în poezia pură: pentru mine, nu exista ceva mai frumos ca desfăşurarea spaţiilor.

Nici un stat nu-mi rezista. Într-o seară, la un cocteil, pe cînd traversam în patru labe sala pentru a mă duce să fur nişte şampanie, taică-meu m-a luat în braţe şi m-a prezentat ambasadorului Bangladeshului.

— Ah, Pakistanul răsăritean, comentai eu, flegmatică.

Aveam şase ani şi pasiunea naţionalităţilor, închise fiind cu toatele în ghetoul Sanlitun, puteam să le examinez. Singura ţară căreia rămăsese să-i prind identitatea era China.

Cuvîntul „atlas" îmi plăcea la nebunie. Dacă într-o zi aş avea un copil, ăsta ar fi numele pe care i l-aş pune. Descoperisem, într-un dicţionar, că existase deja cineva care s-a numit astfel.

Dicţionarul era atlasul cuvintelor. El le definea suprafaţa, populaţia, graniţele. Unele dintre aceste imperii erau de o bizarerie ameţitoare. De exemplu: azimut, berii, odaliscă, abracadabra.

Dacă cercetai cu atenţie paginile, aflai şi lucrul de care sufereai. Al meu se numea dorul de Japonia, care este adevărata definiţie a cuvîntului „nostalgie".

Orice nostalgie este niponă. Nu există ceva mai japonez decît să tînjeşti după propriu-ţi trecut, după măreţia ta de atunci, şi să trăieşti scurgerea timpului ca pe o înfrîngere tragică şi grandioasă. Un senegalez care duce dorul Senegalului de odinioară este un nipon care se ignoră. O fetiţă belgiancă ce plînge la amintirea Ţării Soarelui-Răsare merită de două ori naţionalitatea japoneză.

— Cînd ne întoarcem acasă? – îl întrebam adeseori pe tata – acasă însemnînd Shukugawa.

— Niciodată.

Dicţionarul îmi confirma că răspunsul acesta era într-adevăr teribil.

Niciodată era ţara în care locuiam. Era o ţară fără de întoarcere. Nu-mi plăcea. Japonia era adevărata mea ţară, cea pe care o alesesem, dar care nu voise să mă aleagă la rîndul ei. Cel care mă

alesese era niciodată: eram un cetăţean al statului niciodată.

Locuitorii acestui niciodată nu nutresc speranţe. Limba pe care o vorbesc este nostalgia. Moneda lor e timpul care trece: sînt incapabili să pună ceva deoparte, iar viaţa lor se iroseşte în direcţia unei prăpăstii care se numeşte moarte şi care este capitala ţării lor.

Niciodatezii sînt nişte mari constructori ai iubirilor, ai prieteniilor şi ai altor edificii sfîşietoare care-şi conţin deja ruinele, dar sînt incapabili să construiască o casă, o locuinţă sau orice ar aduce cît de cît cu un adăpost stabil şi locuibil. Şi totuşi nimic nu le pare mai invidiabil decît un morman de pietre care să le fie adăpost. O fatalitate le răpeşte acest pămînt al făgăduinţei de îndată ce cred că au ajuns să-i deţină cheia.

Niciodatezii nu cred că existenţa este o creştere, o acumulare de frumuseţe, înţelepciune, bogăţie şi experienţă; ei ştiu de cînd se nasc că viaţa este descreştere, diminuare, deposedare, dezmembrare. Li se oferă o împărăţie doar cu scopul de a o pierde. Niciodatezii ştiu încă de la trei ani ceea ce oamenii din alte ţări ajung să ştie abia pe la şaizeci şi trei.

N-ar trebui să deducem de aici că locuitorii acestui niciodată sînt trişti. Dimpotrivă: nu există un popor mai vesel. Cele mai mărunte firimituri de bunăstare îi aduc pe niciodatezi în stare de ebrietate. Aplecarea lor înspre rîs, voie bună, extaz şi uimire e fără pereche pe această planetă. Moartea îi bîntuie în aşa măsură, încît au o delirantă poftă de viaţă.

Imnul lor naţional este un marş funebru, marşul lor funebru este un imn al bucuriei: e o rapsodie atît de frenetică, încît simpla lectură a partiturii te face să freamăţi. Şi totuşi, niciodatezii îi cîntă toate notele.

Simbolul care înfloreşte pe blazonul lor este măsclariţa.

La Beijing, procurarea dulciurilor era mult mai dificilă ca în Japonia. Trebuia să-ţi iei bicicleta, să le arăţi soldaţilor că la şase ani nu reprezentai un pericol capital pentru populaţia chineză, apoi s-o tuleşti la piaţă ca să-ţi cumperi nişte bomboane excelente şi nişte

caramele expirate. Dar ce te făceai cînd puţinii bani de buzunar se terminau?

Atunci, trebuia să devalizezi garajele din ghetou. Acolo îşi ascundeau proviziile adulţii comunităţii de străini. Acele peşteri ale lui Aii Baba erau încuiate cu lacăt şi nimic nu e mai uşor decît să spargi un lacăt de calitate comunistă.

Nu eram rasistă, aşa că furam din toate garajele, inclusiv din cel al părinţilor mei, care nu era cel mai rău. Într-o zi, am descoperit acolo o delicatesă belgiană pe care n-o cunoşteam: speculoos[1]

Am gustat imediat. M-am înroşit toată: chestia aceea crocantă şi aromată era dementială, un eveniment prea important pentru a-l sărbători într-un garaj. Care era locul cel mai potrivit pentru o asemenea sărbătoare? Gata, ştiam.

Am ţîşnit pînă la clădirea în care locuiam, am urcat în fugă cele patru etaje şi m-am năpustit în baie, închizînd uşa în urma mea. M-am postat în faţa uriaşei oglinzi, am scos prada de sub pulover şi am început să mănînc, observîndu-mi imaginea reflectată: voiam să mă văd în starea de extaz. Ceea ce se citea pe chipul meu era gustul acelor *speculoos.*

Era un spectacol. Doar privindu-mă, şi puteam deja să identific savorile: era, bineînţeles, ceva dulce, altfel n-aş fi avut un aer aşa de fericit; acest dulce trebuie să fi fost dat de zahărul brun, judecînd după freamătul caracteristic al nărilor. Multă scorţişoară, spunea vîrful nasului încreţit de plăcere. Ochii plini de strălucire anunţau culoarea celorlalte mirodenii, pe cît de necunoscute, pe atît de entuziasmante. Cît despre prezenţa mierii, cum s-o mai pun la îndoială, cînd îmi vedeam buzele ţuguindu-se fericite?

Ca să stau mai comod, m-am aşezat pe marginea chiuvetei şi am continuat să înfulec din *speculoos* devorîndu-mă din priviri. Imaginea propriei mele voluptăţi îmi sporea voluptatea.

Fără să ştiu, procedam asemenea acelor oameni care mergeau în bordelurile singaporene cu tavanele în întregime din oglinzi, pentru a se privi în timp ce făceau amor, încinşi de spectacolul propriilor lor zbenguieli.

Maică-mea a intrat în baie, prinzîndu-mă în flagrant. Eu însă eram atît de absorbită de propria-mi contemplare, încît nici n-am

[1] Sortiment rafinat de biscuiţi, foarte apreciat în ţările nordice (n. tr.).

văzut-o, aşa că mi-am continuat acel exerciţiu de dublă devorare.

Prima ei reacţie a fost una de furie: „Ia uite, fură! Şi dulciuri, pe deasupra! Şi încă delicatese, singurul nostru pachet de *speculoos,* o adevărată comoară! Să dai cu tunul, şi nu mai găseşti aşa ceva la Beijing!"

Urmă perplexitatea: „Dar chiar nu mă vede? De ce stă şi se uită la ea cum mănîncă?"

Înţelese, în sfîrşit, şi zîmbi: „A descoperit plăcerea şi vrea să vadă cum arată!"

Dovedi atunci că era o mamă grozavă: ieşi în vîrful picioarelor şi închise uşa. Mă lăsă singură cu extazul meu. N-aş fi aflat niciodată de intruziunea ei, dacă n-aş fi auzit-o povestind acest episod unei prietene.

Vreme de cîteva zile, l-am găzduit în modestul nostru apartament pe un domn care nu prea obişnuia să zîmbească. Purta barbă, lucru pe care-l credeam a fi atributul unei vîrste înaintate: în realitate, era de vîrsta tatălui meu, iar taică-meu vorbea despre el cu cea mai mare admiraţie. Domnul acesta era Simon Leys. Tata se ocupa de problemele sale legate de viză.

Dacă aş fi ştiut cît de importantă avea să fie pentru mine opera sa peste cincisprezece ani, l-aş fi privit altfel. Acea scurtă perioadă în care l-am putut vedea zi de zi m-a făcut totuşi să descopăr, datorită consideraţiei pe care părinţii mei i-o arătau, acest lucru capital: un individ care scrie cărţi frumoase şi percutante merită veneraţia tuturor.

Interesul meu pentru lectură a crescut atunci simţitor. Prin urmare, nu mai trebuia să citesc doar *Tintin,* Biblia, atlasul şi dicţionarul, trebuia să citesc şi acele oglinzi ale plăcerii şi durerii care erau romanele.

Am cerut şi eu aşa ceva. Mi s-au arătat cu degetul romanele pentru copii. În bătrînicioasa bibliotecă a părinţilor mei găseai cărţile lui Jules Verne, Hector Malot, Frances Burnett, ale contesei de Segur... Am început cu parcimonie. Existau totuşi şi alte activităţi,

mai serioase: războiul din Sanlitun, spionajul pe bicicletă, furatul cu intrarea prin efracţie, făcutul pipiului la ţintă, din picioare.

Cu toate acestea, am simţit că acolo se afla o sursă serioasă de siderări: copiii părăsiţi care mureau de foame şi de frig, fetiţele cele răutăcioase şi dispreţuitoare, cursele în jurul lumii şi decăderile sociale, toate erau un fel de dulciuri rafinate pentru spiritul omului. încă nu simţeam nevoia lor, dar intuiam că o să vină şi asta într-o bună zi.

Preferam poveştile, de care-mi era şi foame, şi sete. În Japonia, erau cele povestite de Nishio-san (Yamamba, vrăjitoarea din munţi; Momutaru, fiul piersicilor; Cocorul alb;Recunoştinţa vulpii) sau de mama (Albă ca Zăpada, Cenuşăreasa, Barbă Albastră, Pielea de măgar etc). În China, au fost poveştile din O mie şi una de nopţi, pe care le-am citit în traducerea din secolul al XVIII-lea si cărora le datorez cele mai violente emoţii literare de la cei şase ani ai mei.

Lucrul care-mi plăcea cel mai mult în aceste istorioare cu sultani, calenderi[1], viziri şi marinari era prezentarea prinţeselor. Te trezeai cu cîte una de o frumuseţe uluitoare, relatarea neomiţînd nici un detaliu al graţiei acesteia, şi abia ce apucai să-ţi vii un pic în fire, că deja ţîşnea o alta; aceasta, preciza textul, era infinit mai frumoasă decît prima, dovadă stînd descrierile care urmau. încetul cu încetul, ajungeai să te convingi că e vorba de o făptură care o depăşea cu mult pe cea anterioară, cînd, brusc, apărea o a treia, a cărei splendoare trimitea la vestiar frumuseţea celei de-a doua, aşa de surclasantă era. Deja bănuiai atunci că această a treia minunăţie trebuia să-şi cam vadă lungul nasului, căci epifania celei de-a patra avea s-o eclipseze complet, lucru care nu întîrzia să se producă. Şi aşa mai departe.

O asemenea supralicitare în ale frumuseţii depăşea puterea imaginaţiei mele. Era o adevărate delectare.

La şapte ani, am avut senzaţia clară că mi se întîmplaseră toate

[1] Călugări turci sau persani, adepţi de obicei ai unei vieţi de pribegie (n. tr.).

cîte se puteau întîmpla.

Am făcut o recapitulare, pentru a fi sigură că n-am uitat nimic din parcursul omenesc: cunoscusem divinitatea şi satisfacţia ei absolută, cunoscusem naşterea, furia, neînţelegerea, plăcerea, rostirea, accidentele, florile, pe ceilalţi, peştii, ploaia, sinuciderea, salvarea, şcoala, destituirea, dezrădăcinarea, exilul, deşertul, boala, creşterea şi sentimentul pierzaniei care-o însoţea, războiul, beţia subtilă de a avea un duşman, alcoolul şi – *las but nat least* – iubirea, această săgeată trimisă atît de măiastru în gol.

În afară de moarte, pe lingă care trecusem de mai multe ori şi care ar fi adus contorul la zero, ce mai aveam de aflat?

Mama mi-a povestit despre o femeie care murise mîncînd din greşeală o ciupercă otrăvitoare. Am întrebat-o cîţi ani avea femeia aceea. „Patruzeci şi nouă de ani", zise ea. De şapte ori vîrsta mea: de cine-şi băteau joc? Ce mare chestie era să mori după o viaţă de o întindere atît de nesăbuită?

M-a luat cu ameţeală la ideea că providenţiala ciupercă m-ar putea găsi la o vîrstă atît de înaintată: trebuia oare să mai îndur încă de şase ori viaţa mea pînă să ajung la termenul ei limită?

Ca să mă mai liniştesc, mi-am fixat decesul la doisprezece ani. Am simţit cum mă cuprinde un profund sentiment de uşurare. Doisprezece ani însemnau vîrsta ideală pentru a muri. Trebuia plecat înainte de începerea procesului de decrepitudine.

Acestea fiind zise, mai aveam de tras încă cinci ani. Oare aveam să mă plictisesc?

Mi-am amintit că la vîrsta de trei ani, imediat după tentativa mea de sinucidere, avusesem deja sfîşietoarea convingere că le trăisem pe toate. Numai că, deşi era adevărat că în acea perioadă străveche nu mai aveam nimic de aflat în privinţa supremei deziluzii pe care o constituia absenţa eternităţii, am descoperit totuşi, după aceea, o serie de lucruri care făceau să merite ocolul. De exemplu, mi-ar fi lipsit de pe listă războiul, care te aducea într-o stare de extaz fără pereche.

Prin urmare, nu trebuia pierdută din vedere posibilitatea de a nu fi cunoscut încă ceea ce nu experimentasem.

Gîndul acesta era deopotrivă agreabil şi frustrant. Curiozitatea mă rodea: care să fi fost acele lucruri pe care mintea mea nu reuşea să le dibuiască?

Tot gîndindu-mă eu aşa, am dat peste o posibilitate care-mi scăpase: cunoscusem iubirea, dar nu cunoscusem fericirea iubirii. Dintr-odată, mi s-a părut de neconceput să mori fără a fi trăit o beţie atît de greu de imaginat.

În primăvara lui 1975, am aflat că, la vară, aveam să ne mutăm din Beijing la New York. Vestea asta m-a lăsat cu gura căscată: se putea aşadar trăi şi altundeva decît în Extremul Orient?

Taică-meu a fost foarte necăjit. Sperase că ministerul belgian îl va trimite în Malaiezia. America nu-l tenta. Pe de altă parte, se simţea uşurat că pleca din această Chină. Ca noi toţi, de altfel.

Pentru tata, părăsirea Beijingului însemna ieşirea din infernul maoismului, din dezgustul de a se şti în preajma atîtor crime fără nume.

Pentru mine, însemna să scap de şcoala care fusese martora umilirii mele în iubire, şi să nu mai am de-a face cu Tre, care mă trăgea de păr în fiecare dimineaţă. Singura chestie tristă era că trebuia să ne luăm adio de la domnul Chang, bucătarul fermecat.

Ceea ce China avea autentic chinezesc ne încînta. Din păcate, China aceea se strîngea tot mai mult, ca o piele de şagri. Revoluţia Culturală o înlocuise cu un uriaş penitenciar.

În plus, războiul mă învăţase că trebuia să-ţi alegi tabăra. Între China şi Japonia, n-am avut nici o umbră de ezitare. Se poate spune fără a greşi că, dincolo de orice politică, aceste două ţări erau doi poli adverşi: a o adora pe una implica, dacă nu erai ipocritul ipocriţilor, a avea reticenţe în privinţa celeilalte. Eu, una, veneram Imperiul Soarelui-Răsare, sobrietatea sa, dezvoltatul său simţ al umbrei, blîndeţea şi politeţea lui. Lumina orbitoare a Imperiului de Mijloc, omniprezenţa roşului, ţipătorul său simţ al fastului, duritatea şi uscăciunea lui – splendoarea acestor realităţi nu-mi scăpa, dar mă făcea să mă simt din start o exilată.

Dualitatea respectivă o trăiam şi la nivelul său cel mai simplu: între ţara lui Nishio-san şi ţara lui Tre, preferinţa mea era clară. Una dintre cele două ţări era mult prea intens a mea pentru ca cealaltă să mă mai accepte.

Pentru aniversarea mea de opt ani, am primit aşadar cel mai fantastic cadou: New Yorkul.

Complotul fusese pus la cale în aşa fel încît să ne traumatizeze pînă în pragul crizei cardiace. Petrecurăm trei ani sub supraveghere în ghetoul Sanlitun, înconjuraţi de soldaţi chinezi care nu ne slăbeau o clipă din ochi. Vreme de trei ani tremuraserăm la ideea răului pe care cel mai mărunt gest sau cuvînt al nostru l-ar fi putut pricinui unui popor deja martir.

Apoi ne strînseserăm catrafusele în mai multe cufere şi ne duseserăm la aeroportul din Beijing cu cinci bilete pentru Kennedy Airport. Avionul survolase deşertul Gobi, insula Sahalin, Kamceatka, strîmtoarea Bering. Aterizase mai întîi la Anchorage, Alaska, pentru o escală de cîteva ore. Prin hublou, vedeam o ciudată lume îngheţată.

După aceea, avionul decolase din nou, iar eu am adormit. Soră-mea m-a trezit, spunîndu-mi aceste cuvinte incredibile:

— Scoală-te, am ajuns la New York.

Aveai de ce să te scoli: întregul oraş făcea asta. Totul se înălţa spre tării, totul încerca să atingă cerul. Nu mai văzusem pînă atunci un univers atît de vertical. New Yorkul mi-a insuflat, încă din prima clipă, un obicei de care nu m-am mai dezbărat niciodată: mersul cu nasul pe sus.

Nu-mi venea să cred. Nimic de pe lumea asta nu putea fi atît de departe de Beijingul din 1975. Părăsisem o planetă pentru o alta care cu siguranţă nu se afla în acelaşi sistem solar.

Cînd, în taxiul galben fiind, am dat cu ochii de *skyline,* am început pur şi simplu să chiui. Chiuitul acesta a durat trei ani.

Ar fi, evident, multe de spus despre America lui Gerald Ford şi despre New York în special, despre inegalităţile monstruoase pe care oraşul le găzduia şi despre criminalitatea înspăimîntătoare generată de atîta nedreptate. Sînt lucruri care nu pot fi negate.

Dacă aceste pagini abia vorbesc despre ele, aceasta se explică prin grija pentru redare autentică a delirului unei puştoaice de opt ani. Nici măcar nu pretind că aş fi locuit la New York: vreme de trei ani, am fost un copil care a trăit New Yorkul ca pe o nebunie.

Sînt de acord, din capul locului, să semnez toate derogările: nu eram lucidă, părinţii mei erau la vremea aceea nişte privilegiaţi etc. Odată luate aceste precauţii, pot însă să afirm sus şi tare: să ai, la New York, opt ani, nouă ani, zece ani – ce delir! ce delir! ce delir!

Taxiul galben s-a oprit în faţa unei clădiri cu patruzeci de etaje. Avea ascensoare cu nemiluita şi care urcau atît de repede, încît abia aveai timp să-ţi desfunzi urechile: ajunsesem deja la al şaisprezecelea etaj, etajul nostru.

O fericire scandaloasă nu vine niciodată singură. Descoperind apartamentul spaţios şi confortabil, cu vedere spre Guggenheim Museum, am descoperit ceva şi mai măreţ: tînăra guvernantă care ne aştepta.

Inge abia ce sosise şi ea la New York. Venea din Belgia germanofonă. Avea nouăsprezece ani, dar era de o frumuseţe într-atît de desăvîrşită, încît părea să aibă cu zece ani mai mult. Ziceai că-i Greta Garbo.

New Yorkul şi Inge: viaţa avea să fie grandioasă.

Două fericiri scandaloase au tendinţa de a atrage după ele o a treia: frate-meu a fost trimis în Belgia pentru a-şi continua şcoala într-un internat iezuit. Asa că Andre, cu cei doisprezece ani ai lui, inamicul meu public numărul unu, cel al cărui Graal era să mă facă să-mi ies din minţi, cel care nu pierdea nici o ocazie cînd era vorba să-şi bată joc de mine, marele frate mai mare, cel mai mare frate cu putinţă, nu numai că avea să fie trimis la ocnă, ceea ce mă încînta, dar, în primul rînd, avea să dispară din preajma mea, avea să se cărăbănească din peisajul meu, lăsîndu-mă în sfîrşit singură cu divina mea soră.

L-am privit împreună cu Juliette cum urca în maşină, însoţit de părinţii noştri care îl duceau la aeroport.

Îţi dai seama? zise ea. Sărăcuţul de el se duce într-o închisoare belgiană, în vreme ce noi o să stăm la New York.

Există o dreptate pe lumea asta, am scrîşnit eu din dinţi.

Juliette avea zece ani şi jumătate şi era visul meu. Cînd cineva o întreba ce voia să se facă atunci cînd o să fie mare, ea răspundea: „Zînă". în realitate, ea era zînă de mai bine de o veşnicie, după cum o dovedea frumosul său chip mereu distrat. Ambiţia ei cea mai mare era să ajungă într-o bună zi să aibă părul cel mai lung din lume. Cum să nu iubeşti la nebunie o fiinţă animată de dorinţe atît de nobile?

Am făcut o evaluare rapidă a situaţiei în care mă aflam: în preajma mea avea să fie de acum încolo mama, a cărei frumuseţe solară n-o voi putea niciodată povesti îndeajuns, avea să fie încîntătoarea mea soră – elf între elfi –, şi avea să fie Inge, sublima

necunoscută.

Mai avea să fie tata, suporterul meu dintotdeauna, şi nu mai avea să fie fratele cel mare,

Cînd existenţa se anunţă atît de exagerat de exaltantă, asta se numeşte New York,

New York, oraş plin de ascensoare supersonice pe care nu mai pridideam să le încerc, oraş al vijeliilor atît de puternice, încît deveneam un zmeu de hîrtie printre creştetele zgîrie-norilor, oraş al dezmăţurilor sinelui, al deşănţatei explorări a propriilor excese şi propriilor adîncuri interioare, oraş care mută inima din piept la tîmpla asupra căreia e aţintit în permanenţă revolverul plăcerii: „Exultă sau crapi!"

Exultam. Vreme de trei ani, pulsul meu a ţinut, secundă de secundă, ritmul delirant al străzilor New Yorkului, străbătute de hoarde întregi de oameni care păreau să se îndrepte cu hotărîre înspre un loc numai de ei ştiut. Mă alăturam lor, neînfricată şi fremătătoare.

Trebuia să urci în vîrful fiecărei clădiri ceva mai înalte: defunctele turnuri gemene, Empire State Building şi acea bijuterie absolută care e Chrysler Building. Existau clădiri de forma unei fuste, care-i dădeau oraşului un mers înnebunitor.

De-acolo de sus, priveliştea te făcea întotdeauna să chiui. De jos, ameţeala era încă şi mai mare.

Inge avea un metru optzeci înălţime. Era o femeie zgîrie-nori. Cînd mergeam prin New York, o ţineam de mînă. Se paraşutase aici din sătucul ei belgian şi nu-i venea să-şi creadă ochilor. Newyorkezii, deşi obişnuiţi cu minunăţiile, întorceau capul după frumuseţea aceea care trecuse prin dreptul lor, iar eu mă întorceam spre ei, scoţîndu-le limba: „Pe mine mă ţine de mînă, nu pe voi!"

— Oraşul ăsta e făcut pentru mine, zicea Inge, cu nasul tot pe sus.

Avea dreptate: pentru ea era făcut acel oraş al giganţilor. Ţinuturile natale sînt absurde: Inge nu se putea naşte într-un cătun obscur de prin cantoanele din Est, ea care avea talia şi eleganţa lui Chrysler Building.

Într-o zi, pe cînd ne plimbam pe Madison Avenue, un tip veni în fugă din urmă şi îi întinse lui Inge cartea sa de vizită: făcea recrutări pentru o agenţie de manechine şi îi propunea o şedinţă foto.

Eu nu mă dezbrac, răspunse ea speriată.

Dacă vă e teamă de ceva, puteţi veni cu fetiţa, zise el.

Argumentul acesta îi inspiră tinerei încredere. Două zile mai tîrziu, am însoţit-o într-un studio unde a fost coafată, machiată şi mitraliată cu un aparat foto. Au învăţat-o să meargă ca un manechin.

Mă uitam la ea plină de admiraţie. Am fost complimentată că sînt atît de cuminte, nu mai văzuseră un copil atît de discret. Păi, bineînţeles: eram la spectacol, subjugată de prestigiul de care se bucura frumuseţea.

Părinţii mei şi-au pierdut minţile. După trei ani de carceră maoistă, exuberanţele capitaliste i-au zăpăcit cu totul. Febra care i-a cuprins nu i-a mai părăsit nici o clipă.

— Trebuie să ieşim în fiecare seară, a zis tata.

Au vrut să vadă tot, să audă tot, să încerce tot, să bea tot, să mănînce tot. Juliette şi cu mine îi însoţeam întotdeauna. După fiecare concert sau comedie muzicală, puteam fi văzute la restaurant, aşezate dinaintea unor fripturi mai mari decît noi, apoi la cabaret, unde le ascultam pe cîntăreţe la un pahar de bourbon. Părinţii mei s-au gîndit că trebuia să ne îmbrăcăm adecvat pentru asemenea împrejurări şi ne-au cumpărat nişte etole din blană sintetică.

Şi eu, şi Juliette eram năucite de atîta fast. Ne îmbătăm înfăşurîndu-ne etolele în jurul gîtului şi trăgeam bobîrnace în geamul care ne despărţea de homarii vii.

Într-o seară, spectacolul a fost un balet. Am descoperit atunci că-ţi puteai folosi trupul ca să zbori. Soră-mea şi cu mine ne-am decretat, într-un glas, vocaţia noastră de stele, aşa că aveam să fim înscrise imediat la o şcoală de dans.

Noaptea tîrziu, un taxi galben ducea acasă patru belgieni afumaţi, care se uitau întruna spre cer.

— Asta-i adevărata viaţă, zicea maică-mea.

Inge refuza să vină cu noi. „Mie nu-mi place decît la cinema şi, în plus, sînt la regim", spunea ea. Avea propria-i viaţă de noapte, iar în camera sa, un poster cu Robert Redford, la care se uita topită.

— Ce are el şi eu n-am? am întrebat-o într-o zi, înfigîndu-mi

mîinile în şold.

Ea a zîmbit şi mi-a dat un pupic. Mă iubea tare mult.

Aici am trăit primul început serios de an şcolar. Liceul francez din New York era altceva decît Şcoala primară franceză din Beijing. Era un aşezămînt snob, reacţionar, dispreţuitor. Profesorii se ţineau foarte băţoşi şi ne explicau că trebuie să ne comportăm ca o elită.

Aiurelile astea mă lăsau indiferentă. Clasa mea era plină pînă la refuz de copii, pe care îi iscodeam curioasă. Majoritatea o formau francezii, dar se aflau acolo şi destui americani, căci, pentru newyorkezi, a-ţi înscrie progenitura la Liceul francez era o chestie cum nu se poate mai şic.

Belgieni nu erau deloc. Acest curios fenomen l-am remarcat peste tot în lume: întotdeauna eram singura belgiancă din clasă, fapt soldat cu valuri întregi de ironii, la care eu rîdeam prima.

Pe vremea aceea, creierul meu funcţiona perfect. Îi ajungea mai puţin de-o secundă pentru a face înmulţiri cu numere iraţionale, ale căror zecimale le enumeram plictisită, într-atît de conştientă eram de exactitatea mea. Gramatica o aveam parcă în sînge, ignoranţa mi se părea din altă lume, atlasul era cartea mea de identitate, limbile străine mă aleseseră ca pe un turn Babei.

Aş fi fost odioasă dacă nu mi-ar fi păsat atît de puţin de lucrurile astea.

Profesorii cădeau în extaz şi mă întrebau:

— Chiar sînteţi belgiancă?

Ii asiguram că da. Da, şi mama era tot belgiancă. Da, şi strămoşii mei.

Profesorii francezi rămîneau perplecşi.

Băieţii din clasă se uitau la mine cu neîncredere, părînd să spună: „E o şmecherie la mijloc".

Fetele îmi făceau ochi dulci. Monstruosul elitism al liceului se răsfrîngea şi asupra lor, aşa că îmi declarau fără înconjur: „Eşti cea mai bună. Vrei să fii prietena mea?" Eram consternată. Asemenea maniere ar fi fost de neconceput la Beijing, unde singurele merite

erau cele războinice. Nu puteam însă să refuz: inimile fetiţelor nu se refuză.

Uneori, apărea cîte o fată din Coasta de Fildeş, din Iugoslavia sau Yemen. Eram foarte impresionată de aceste naţionalităţi la fel de sporadice ca a mea. Americanilor şi francezilor li se părea întotdeauna incredibil că nu erai american sau francez.

O franţuzoaică venită la două săptămîni după începerea anului şcolar ajunsese să mă iubească foarte tare. O chema Marie.

Într-o zi, luată de valul pasiunii, i-am mărturisit cruntul adevăr:

— Sînt belgiancă, să ştii.

Marie mi-a oferit atunci o frumoasă dovadă a dragostei sale, declarîndu-mi, pe un ton reţinut:

— N-o să spun la nimeni.

Esenţial nu era mersul la liceu, ci la şcoala de balet, pe care o frecventam cu asiduitate.

Acolo, cel puţin, era într-adevăr greu. Trebuia să-ţi înveţi corpul să devină un arc pe care să-l poţi întinde pînă simţeai că stă să se rupă; săgeţile n-aveai să le primeşti decît atunci cînd ajungeai să le meriţi.

Prima etapă era şpagatul. Profesoara americană, o bătrînă dansatoare scheletică ce fuma ca un turc, se burzuluia la cele care nu reuşeau să-l facă:

— La opt ani, n-are cum să nu-ţi iasă şpagatul. La vîrsta voastră, articulaţiile sînt ca guma de mestecat.

M-am grăbit aşadar să-mi întind gumele, ca să obţin crăcănarea mult sperată. A fost de-ajuns să forţez numai un pic natura, şi iată-mă reuşind, fără prea mari bătăi de cap. Ce ciudat era să-ţi vezi picioarele desfăcute ca un compas în jurul tău.

La şcoala de balet, toate elevele erau americance. Degeaba le-am dat eu tîrcoale atîţia ani, că tot nu mi-am făcut nici o prietenă printre ele. Mediul acesta al dansului mi s-a părut teribil de individualist: triumful lui „fiecare pentru sine". Cînd o elevă cădea

grămadă după cîte un salt şi se rănea, celelalte zîmbeau: o concurentă mai puţin. Fetiţele astea vorbeau puţin între ele, iar cînd o făceau totuşi, abordau un singur subiect: selecţia pentru *Nutcracker*.

În fiecare an, de Crăciun, baletul *Spărgătorul de nuci* era dansat în cea mai mare sală newyorkeză, de copii care aveau în jur de zece ani. Într-un oraş în care lumea dansului se bucura de aceeaşi atenţie ca la Moscova, era un eveniment.

Selecţionerii luau şcolile la rînd pentru a repera cele mai bune elemente. Profesoara noastră îşi scotea în faţă cele mai bune eleve şi le spunea celorlalte că n-avea rost să mai tragă vreo nădejde. Foarte suplă fiind, dar cam împiedicată şi croită şui, făceam parte din cea de-a doua categorie.

Beţia venea după cursul de balet. întoarsă acasă, urcam glonţ la al patruzecilea etaj al clădirii, unde se afla o piscină cu acoperişul de sticlă. înotam privind asfinţitul soarelui după meterezele celor mai frumoase turnuri gotice. Cerul newyorkez avea nişte culori incredibile. Era acolo mai multă splendoare decît puteai duce; şi totuşi, ochii mei reuşeau să absoarbă tot.

Cînd în sfirşit intram în casă, primeam dispoziţie să-mi pun imediat costumaţia de gală. Rezolvam cu temele în opt secunde, apoi mă duceam în salon şi mă aşezam lîngă tata, care-mi turna un whisky pentru a bea cu el.

Îmi povestea cît îi displăcea munca lui:

— ONU nu e pentru mine. Trebuie să dai întruna din gură. Eu, unul, sînt un om de acţiune.

Clătinam din cap, plină de înţelegere.

— Şi tu, cum ţi-ai petrecut ziua?

— Ca de obicei.

— Prima la liceu, nu tocmai sclipitoare la balet?

— Da. Dar tot o să ajung dansatoare.

— Bineînţeles.

Nu credea nimic din ce zicea. L-am auzit spunîndu-le prietenilor săi că aveam să lucrez în diplomaţie. „Seamănă cu mine."

Apoi mergeam pe Broadway să ne petrecem noaptea. Îmi plăcea la nebunie să ies în oraş. N-am fost pasăre de noapte decît la vîrsta aceea.

Succesul meu la fetiţele de la liceu mă încuraja să încerc o cucerire mai dificilă: Inge.

Îi scriam poeme de dragoste, după care îi băteam la uşă şi i le ofeream. Ea le citea pe loc, întinzîndu-se pe pat şi trăgînd dintr-o ţigară. Eu mă aşezam lîngă ea, privind cum urca fumul spre tavan: cele care ardeau erau versurile mele.

— Ce drăguţ, spunea ea.

— Asta înseamnă că mă iubeşti?

— Bineînţeles că te iubesc.

— Atunci, dă-mi un pupic.

— Ea mă pupa, gîdilîndu-mă pe burtă. Urlam de rîs.

După aceea, îşi lua din nou aerul ei melancolic şi continua să fumeze, privind undeva în sus.

Ştiam de ce era tristă.

— N-ai reuşit nici acum să vorbeşti cu el?

— Nu.

„El" era un domn de care se îndrăgostise.

Una dintre marile fericiri ale vieţii era s-o însoţeşti pe Inge la *laundry,* încăperea cu maşini de spălat de la subsolul clădirii. Eu mă uitam cum se învîrtesc rufele, iar în acest timp, Inge se uita la necunoscutul care fuma aşteptînd ca maşina lui să-şi încheie programul.

Era cu siguranţă celibatar, dat fiind că se ocupa el însuşi de spălatul hainelor. Lui Inge i se părea că americanul acela înjur de treizeci de ani, serios, ţanţoş în costumul său, aducea întrucîtva cu Robert Redford.

Observase la ce oră cobora el la *laundry* şi nu pierdea niciodată ocazia să se ducă şi ea. N-am mai văzut vreo femeie care să se bibilească atîta pentru a spăla nişte rufe.

— Pînă la urmă, tot o să mă observe, zicea ea.

Făcea în aşa fel încît să plece exact în momentul în care pleca şi el. In ascensor, apăsa ostentativ pe butonul cu numărul 16, asta ca tipul să ştie la ce etaj o putea găsi. El, cu capul în nori, apăsa pe 32.

— Dublul lui 16... E un semn, suspina ea. „Gogoriţe", îmi ziceam eu în sinea mea. Prostovanul nici n-o băga în seamă. În ceea ce mă privea, rufele care clăbuceau în maşina de spălat mi se păreau infinit mai interesante decît el. Nu reuşeam însă nicicum s-o cîştig pe Inge de partea mea în această chestiune.

Sînt sigură că poartă ochelari cînd citeşte, murmura ea. Are o

urmă mică pe nas.

Ce aiurea, un bărbat cu ochelari!

Ador chestia asta...

Am făcut nişte cercetări şi am aflat că pe domnul gîndurilor ei de taină îl chema Clayton Newlin.

Bucuroasă, am dat fuga să-i spun şi lui Inge, convinsă că asta avea s-o lecuiască.

— Nu poţi să te îndrăgosteşti de un tip pe care-l cheamă Clayton, i-am zis eu, convinsă că ce spuneam era de domeniul evidenţei.

Fata se întinse atunci pe pat, repetînd ca în transă:

— Clayton Newlin... Clayton Newlin... Clayton... Inge Newlin... Clayton Newlin...

Situaţia ei mi s-a părut brusc disperată.

Merita să fii nespus de sublimă dacă asta te ajuta să te îndrăgosteşti de Clayton Newlin. Ce ştia ea despre el? Că-şi spăla singur rufele, că purta ochelari la citit... Era de-ajuns, care va să zică? Ah, femeile astea!

Părinţii mei au închiriat în afara New Yorkului, la oră şi jumătate de mers cu maşina, o cabană din lemn, pierdută în mijlocul pădurii, unde ne petreceam adesea weekendul şi o parte din vacanţă.

Asta e formidabil în America: de cum ieşi din oraş, te trezeşti în plin nicăieri; cu două secunde mai devreme, erau clădiri peste clădiri, iar două secunde mai tîrziu, nu mai e nimic. Natura era lăsată incredibil de în voia ei. Nimic n-o delimita. Debarcai în neant, cu senzaţia că te afli la o mie de *miles* de orice formă de civilizaţie.

Inge refuza să calce pe acolo: abia reuşise să plece din sătucul ei belgian, doar n-avea să umble acum prin păduri; plus că nu voia să rateze momentul în care Clayton Newlin se va hotărî să-i bată la uşă.

Mie şi lui Juliette ne plăcea la nebunie locul acela, care se numea Kent Cliffes. Dormeam într-o cămăruţă în care se auzeau atît de puternic zgomotele vietăţilor nocturne şi ale copacilor care trosneau, încît ne strîngeam una într-alta în pat, terifiate de plăcere.

Ne spălam împreună, folosind un duş mizerabil a cărui apă

curgea cînd rece ca gheaţa, cînd clocotită, o adevărată ruletă rusească a igienei, ce ocupa un loc imens în mitologia noastră.

Ne organizam distracţiile cu grijă: eu, una, făceam în aşa fel încît să am o criză de potomanie chiar înainte de culcare. Apoi mă întindeam lîngă Juliette, iar ea îmi zgîlţîia burta umflată de apă: gîlgîitul niagarian care ieşea de-acolo ne făcea să rîdem pînă la lacrimi.

Ziua, mergeam pînă la un ranch aproape fantomatic, unde un tip complet zăbăuc ne lăsa să călărim.

Soţia lui ne-a învăţat lucrurile de bază: cum să punem şaua şi cum să tragem de hăţuri. Cu asemenea cunoştinţe, am putut să ne aventurăm în pădure. În sezonul cald, am avut parte de cea mai fantastică distracţie: înotul cu caii. Îi încălecam fără să-i mai înşeuăm şi intram în lac ţinîndu-ne încleştate pe spinarea lor. Momentul sublim era cînd ei nu mai atingeau fundul apei şi începeau să înoate cu adevărat, zvîcnind din picioare şi ţinîndu-şi nările ridicate spre cer. Atunci trebuia să te prinzi bine cu mîinile de grumazul lor, dacă voiai să rămîi în continuare călare.

Iarna, cădeau metri întregi de zăpadă. Bidiviii noştri ne duceau pînă în inima imaculării. Uneori, Juliette şi cu mine ne uitam una la alta, înspăimîntate de atîta fericire.

Da, aveai de ce să-ţi fie frică. Frică de ce, asta n-aş şti să spun. Era ceva în neregulă cu atîta extaz. Trăiam cu această teamă confuză, care-mi sporea şi mai mult exaltarea.

Frica îmi înteţea foamea. îmbucăturile mele se făceau de două ori mai mari. îmbrăţişam lumea pînă la sufocare. Şi zăpada voiam s-o mănînc. Am inventat şerbetul de omăt: storceam nişte lămîi, adăugam zahăr şi gin, apoi mă duceam cu acest elixir în pădure, alegeam frumuşel un loc cu zăpadă groasă, afinată, neatinsă, vărsăm peste ea poţiunea, îmi scoteam linguriţa şi mîncam pînă mă pileam. Mă întorceam acasă cu nişte grame bune de alcool în sînge şi cu inima arsă de excesul de zăpadă.

La Liceul francez din New York s-a produs un fenomen

îngrijorător: zece fete din clasa mea s-au îndrăgostit de mine. Eu, în schimb, nu eram îndrăgostită decît de două dintre ele. Era o problemă de matematică aici.

Povestea ar fi putut să rămînă doar o dramă de budoar, dacă n-ar fi existat acea traversare zilnică a bulevardului. La amiază, după prînzul luat împreună la cantină, toţi elevii liceului aveau dreptul la o oră de recreere în Central Park. Date fiind mărimea şi frumuseţea parcului, ora respectivă era momentul cel mai aşteptat al oricărei zile de şcoală.

Pentru a ne deplasa în acel loc sublim, autorităţile ne cereau să formăm un lung şir de copii, încolonîndu-ne doi cîte doi şi ţinîndu-ne de mină. Astfel, puteam traversa bulevardul ce ne despărţea de Central Park fără a ne face liceul de ruşine.

Trebuia aşadar să alegi pe cineva cu care să te ţii de mînă, cît timp traversai pe bulevardul respectiv. Eu alternam între cele două prietene bune ale mele, franţuzoaica Marie şi elveţianca Roselyne.

Într-o zi, mărinimoasa Roselyne m-a avertizat în legătură cu iminenţa unei veritabile crize.

Să ştii că în clasa noastră sînt mai multe fete care ar vrea să te ţină de mînă cînd mergem în parc.

Eu nu vreau să mă ţin de mînă decît cu Marie şi cu tine, am răspuns eu, implacabilă.

Sînt foarte nefericite, obiectă Roselyne. Corinne a plîns în neştire.

Am izbucnit în rîs, lacrimile vărsate pentru o asemenea cauză părîndu-mi-se o prostie. Roselyne vedea altfel lucrurile.

— Ar trebui s-o mai ţii uneori de mînă pe Corinne sau pe Caroline. Aşa ar fi frumos.

Cam aşa procedează şi unele favorite, în haremuri, cînd îl sfătuiesc pe sultan să le onoreze şi pe soţiile lăsate de izbelişte; e de presupus că gestul lor vine din mărinimie, dar şi din prudenţă – atenţia specială de care ele se bucură atrăgîndu-le antipatii notorii.

În bunătatea mea, am anunţat-o a doua zi pe Corinne că îi voi da mîna ca să traversăm bulevardul. Prin urmare: după masa de prînz, cînd trebuia să ne încolonăm, m-am dus spre ea cu părere de rău, aruncîndu-le totodată o privire disperată lui Roselyne şi Mărie, care dispuneau nu numai de favorurile mele, ci şi de nişte mîini subţiri şi catifelate; numai eu mă găsisem să-mi umplu palma cu

lăboiul lui Corinne.

Şi de-ar fi fost numai asta! A trebuit, mai întîi de toate, să suport urletele de bucurie ale fetei, care a trăit această strîngere de mînă ca pe un triumf, lăudîndu-se toată ziua cu ceea ce ei i se părea un eveniment planetar.

Căci, de la prima oră a dimineţii, Corinne nu încetase să anunţe, înnebunită:

— O să mă ţină de mînă!

Iar după-amiaza şi-a petrecut-o repetînd întruna:

— M-a ţinut de mînă!

Am crezut că acest episod ridicol se va încheia fără nici un fel de urmări.

A doua zi dimineaţa, ajungînd în clasă înainte de începutul orelor, am asistat la o scenă halucinantă: Corinne, Caroline, Denise, Nicole, Nathalie, Annick, Patricia, Veronique, ba chiar şi cele două favorite ale mele încinseseră o păruială de o violenţă incredibilă. Băieţii savurau spectacolul şi numărau punctele.

L-am întrebat pe Philippe ce se întîmpla.

— Din cauza ta s-au pornit, îmi răspunse el plin de veselie. Au zis că ieri i-ai dat mîna lui Corinne şi-acum vor toate să te ţină de mînă. Sînt proaste rău, fetele astea!

Nenorocirea era că avea dreptate: fetele astea erau proaste rău de tot. Am izbucnit în rîs şi m-am alăturat publicului băieţesc. Jubilam la ideea că tot acel caft avea ca motiv dorinţa de a-mi fi atinsă mînă timp de două minute şi jumătate.

Treptat, însă, nu mi-a mai venit să rîd. Pentru că fetele nu se mulţumeau să se tragă de ciuf şi să-şi dea la ţurloaie, ci încinseseră o bătaie în toată regula! Pumni în coaste colea, degete în ochi dincolo – iar la un moment dat am văzut că una dintre frumoasele mele favorite era pe punctul de a fi desfigurată în acea învălmăşeală demnă de un meci de rugby.

Atunci, asemenea lui Hristos, am ridicat nişte braţe pacificatoare şi am glăsuit, cerîndu-le tuturor să se liniştească.

Cele zece fete s-au oprit pe dată şi m-au privit pline, de evlavie. Cel mai greu îmi era să nu izbucnesc în rîs.

— Gata, am zis eu, să uităm povestea de ieri. De-acum încolo, n-o să mă mai ţin de mînă decît cu Marie şi Roselyne.

Furie în opt perechi de ochi. Insurecţia era iminentă:

— Nu e drept! Ieri ai luat-o de mină pe Corinne! Trebuie să mă iei şi pe mine!

— Şi pe mine!

— Şi pe mine!

— N-am chef să mă ţin de mină cu voi! N-o să mă ţin decît cu Marie şi cu Roselyne!

Acestea din urmă se uitau la mine disperate, aşteptînd să mă răzgîndesc, şi am înţeles că le păşteau nenumărate persecuţii. Cît despre celelalte fete, o luaseră de la capăt cu protestele.

— Dacă-i pe-aşa, am strigat eu ca să le acopăr, o să instaurez un regulament.

Am luat o foaie uriaşă de hîrtie, pe care am schiţat un calendar al atingerilor manuale pentru lunile următoare: fiecare căsuţă corespundea unei traversări a bulevardului, iar acolo am înscris, potrivit nedreptului hazard al preferinţelor mele, cîte un nume.

— Luni 12, Patricia. Marţi 13, Roselyne. Miercuri 14...

Şi aşa mai departe. Numele favoritelor mele au fost înscrise mult mai des, pentru că aveam totuşi dreptul să-mi păstrez anumite predilecţii. Lucrul cel mai caraghios era supuşenia acelui harem care, de atunci încolo, şi-a făcut un obicei din a veni să consulte preţiosul document. Şi nu de puţine ori dădeai peste cîte o fată care se uita pioasă la program şi suspina:

— Ah, eu o să fiu joi 22.

Toate astea sub privirile consternate ale băieţilor, care exclamau:

— Sînt blege rău, fetele astea!

Le dădeam al naibii de multă dreptate. Mă delectam, ce-i drept, cu admiraţia aceasta exagerată pentru persoana mea, dar nu eram de acord cu ea. Dacă fetele acelea m-ar fi iubit pentru ceea ce eu consideram a fi calităţile mele, adică îndemînarea mea la scrimă, şpagatul meu nemaipomenit, talentul localizărilor geografice, şerbetul meu cu zăpadă sau sensibilitatea mea, aş mai fi înţeles.

Numai că ele mă iubeau pentru ceea ce dascălii numeau, cu un termen pompos, inteligenţa mea şi care nu era, în fond, decît o aptitudine absurdă. Ele mă iubeau pentru că eram cea mai bună elevă. Mi-era ruşine pentru ele.

Asta nu mă împiedica însă să leşin de bucurie atunci cînd în mîna mea stătea cea a uneia dintre favorite. Nu ştiam ce reprezint

pentru Marie sau Roselyne – o atracţie? un obiect de *standing* un divertisment? O tandreţe veritabilă? –, dar ştiam ce reprezentau ele pentru mine. înainte vreme, lucrul acela îmi fusese mult prea ades refuzat ca să nu-i fi înţeles valoarea.

Lucrul pe care mi-l ofereau ele, mi-l ofereau în virtutea unui sistem ce mă întorcea pur şi simplu pe dos: infecta lege a Liceului francez, care-i arăta cu degetul pe codaşi şi-i propunea admiraţiei generale pe cei aflaţi în frunte. Eu le iubeam pe acele fetele care mă făceau să visez, cele ale căror ochi frumoşi dezintegrau reperele, cele ale căror mîini delicate te purtau spre destinaţii misterioase, cele care deschideau porţile exaltării prin uitare; ele însă o iubeau pe cea care avea succes.

Acasă, era cam la fel. O iubeam cu toată fiinţa pe preafrumoasa mea mamă, care mă iubea şi ea, bineînţeles, numai că dragostea ei o simţeam a fi de alt soi. Mama era tare mîndră de lucrul acela găunos numit inteligenţa mea şi se lăuda cu aşa-zisele mele triumfuri. Oare asta să fi fost eu – suma acelor chestii de prestigiu? N-aş prea fi zis. Eu mă recunoşteam în visele mele şi în suferinţele nopţilor mele de astm, cînd îmi cream nişte viziuni sublime pentru a scăpa de sufocare; carnetul meu de note nu era cartea mea de identitate.

O iubeam cu toată fiinţa pe celesta Inge, care mă iubea şi ea, bineînţeles, numai că, şi aici la fel, pe cine iubea de fapt? O iubea pe puştoaica aceea ciudată care-i scria poezii şi care-i declara focul inimii sale cu o emfază caraghioasă. Oare frînturile acelea eram eu? Mă cam îndoiam.

O iubeam cu toată fiinţa pe încîntătoarea Juliette, iar ea – o, minune a minunilor – mă iubea aşa cum o iubeam şi eu, necondiţionat, mă iubea pentru ceea ce eram, dormea lîngă mine şi mă iubea cînd tuşeam noaptea: iubirea adevărată începea şi ea în lumea asta.

Cu bărbaţii, lucrurile stăteau foarte clar: a-i iubi sau a fi iubită de ei era pur şi simplu un dat al firii. Îl iubeam pe tata şi el mă iubea. Nu vedeam în asta nimic complicat şi, de altfel, nici nu-mi băteam

capul.

Faptul că dragostea unui băiat ar fi putut să constituie obiectul unei căutări mi se părea ceva grotesc. Să te baţi pentru un drapel sau pentru un Graal, da, avea un sens; un băiat, însă, nu era nici una, nici alta. Asta mă străduiam eu să-i explic lui Inge. Din păcate însă, nu voia deloc să-nţeleagă.

Pe de altă parte, le recunoşteam băieţilor tot felul de virtuţi: erau mai buni tovarăşi de luptă, băteau mai bine mingea, în timpul cafturilor nu se încurcau cu agasante stări sufleteşti şi mă stimau deschis pentru ceea ce eram: o adversară.

Reuşisem să-l ucid pe un tip din clasa mea numai prin forţa gîndului. Îi dorisem moartea o noapte întreagă, iar dimineaţa, diriginta ne anunţase, distrusă, decesul acelui elev.

Cine poate mult poate şi puţin: dacă omorîsem un băiat, aveam să pot omorî şi nişte cuvinte.

Existau trei cuvinte pe care nu le suportam: suferinţă, veşmînt şi îmbăiere (acesta din urmă mi se părea odios mai ales ca verb reflexiv). Sensurile lor nu mă deranjau, dovadă că acceptam fără probleme sinonimele. Sonoritatea lor era cea care făcea să mi se ridice părul în cap.

Am început prin a le urî de moarte o noapte întreagă, în speranţa unei victorii la fel de uşoare ca în cazul colegului de clasă. Din păcate, a doua zi, am asistat la nenumărate utilizări ale ruşinoaselor vocabule.

Trebuia dat aşadar un decret. Am promulgat, şi acasă, şi la liceu, un edict care scotea în afara legii cele trei cuvinte. Toţi s-au uitat la mine miraţi, continuînd să sufere, să poarte veşminte şi să se îmbăieze.

Fină pedagogă, le-am explicat că puteau obţine rezultate la fel de bune cu a te durea, a face baie şi a purta haine. S-au uitat la mine perplecşi şi n-au schimbat nimic din vocabularul lor.

Am simţit că-mi pierd minţile. Cuvintele acelea îmi erau realmente insuportabile.

Sonoritatea riguroasă a verbului „a suferi" mă făcea să mă urc pe pereţi. Preţiozitatea cuvîntului „veşmînt", subliniată de acel „eşm" fandosit, îmi trezea dorinţe ucigaşe. Culmea ororii era atinsă de „a se îmbăia", sintagmă abstractă care avea pretenţia de a desemna cel mai frumos lucru pe care-l poate face omul pe această planetă: intratul în

apă.

Am început să am crize de furie de fiecare dată cînd erau folosite în prezenţa mea. Oamenii ridicau din umeri şi persistau în ticurile lor verbale. Din gura mea ieşeau spume.

Juliette mi-a declarat că era de acord cu mine:

— Cuvintele astea sînt îngrozitoare. N-o să le mai folosesc niciodată.

Cineva totuşi mă iubea şi pe mine.

Pentru vacanţa de Crăciun, fratelui meu i s-a dat drumul din internatul său belgian şi a venit să petreacă două săptămîni cu noi la New York. A aflat cu mare bucurie de legile mele lexicale şi s-a apucat să folosească vocabulele interzise de patru ori pe minut. Îi plăcea la nebunie să-mi observe reacţiile şi susţinea că semănăm cu eroina din *Exorcistul.*

La capătul celor cincisprezece zile, a trebuit să plece înapoi spre temniţa lui iezuită.

„Uite ce păţeşti dacă-mi nesocoteşti decretele", am zis eu în gînd cînd l-am văzut pierind spre aeroport.

Pînă la urmă, cu bărbaţii era mai simplu decît cu cuvintele: puteam asasina un băiat într-o singură noapte de concentrare. împotriva cuvintelor n-aveam nici o putere.

Mă socoteam ghinionistă: cele trei vocabule insuportabile erau nişte cuvinte de uz frecvent. Nu trecea o zi fără să le îndur prezenţa; ele erau gloanţele rătăcite ale oricărei discuţii.

Dacă aş fi fost alergică la termeni precum „cenotaf, „zitum", „nomarh", viaţa mea ar fi fost mai puţin complicată.

Într-o zi, un individ de la liceu a sunat-o pe mama.

— Fiica dumneavoastră are un creier supradezvoltat.

— Ştiu, răspunse mama, pe care asemenea lucruri n-o impresionau.

— Credeţi că suferă din cauza asta?

— Fiica mea nu suferă niciodată, zise ea izbucnind în rîs.

Şi a închis. Tipul de la celălalt capăt al firului trebuie să-şi fi spus că veneam dintr-o familie de ţicniţi.

Altminteri, mama nu greşea: în afară de alergiile mele verbale şi de calvarurile astmatice, nu sufeream de nimic. Pretinsa-mi supradotare mentală însemna pentru mine mai cu seamă un extraordinar instrument al plăcerii: îmi era foame şi-mi cream lumi care cu

siguranţă nu mă îndestulau, dar care declanşau extaz acolo unde era foame.

Pentru vacanţa de vară, părinţii mei şi-au înscris cei trei copii într-o tabără de activităţi practice pentru tineret, aflată nu departe de Kent Cliffes. Voiau să ne cufundăm într-un mediu sută la sută american, ca să vorbim limba ceva mai fluent.

La nouă dimineaţa, tata ne conducea pînă la tabără şi nu mai venea să ne ia decît la şase seara. Ziua începea întotdeauna cu lucrul cel mai grotesc din univers: salutul drapelului.

Toţi copiii şi instructorii se adunau în poiana din jurul catargului, unde drapelul american tocmai fusese înălţat. Apoi, din cele o sută de piepturi prezente, se ridica următoarea rugă:

— To the flag of the United States of America, one nation, one...

Acest blabla patriotic, cu majusculele răsunînd răspicat, se pierdea treptat într-o hărmălaie plină de patos. Andre, Juliette şi cu mine ne cruceam văzînd atîta prostie: nu mai eram la New York, eram în pădurea americană, unde se cultivau adevăratele valori – să te tăvăleşti pe jos de rîs, nu alta. Frate-meu, soră-mea şi cu mine psalmodiam pe ascuns o variantă proprie a textului:

— To the corn flakes of the United States of America, one ketchup, one...

Instructorii ne spuneau „cei trei bulgari": asta înţeleseseră ei cînd le-am dezvăluit naţionalitatea noastră belgiană. Altminteri, erau foarte drăguţi şi s-au declarat încîntaţi să aibă în tabără nişte copii din Europa de Est:

— Nu-i minunat să vedeţi cum arată o ţară liberă?!

Existau activităţi de vreme frumoasă şi activităţi de vreme urîtă. Cum timpul era excelent, petreceam cîteva ore bune pe zi cu învăţatul echităţi ei. în rarele daţi cînd catadicsea să plouă, eram iniţiaţi în arta confecţionării păturilor de şei apaşe sau a podoabelor irocheze.

Profesorul de meşteşuguri americane (aşa-i zicea acelei disci-

pline) se numea Peter şi a făcut o adevărată pasiune pentru mine. Nu pierdea nici o ocazie să-mi sugereze utilizarea cutărei sau cutărei perle pentru confecţionarea unui colier sioux.

— Ai, într-adevăr, o figură autentic bulgărească, mi-a spus el, pe tonul unui îndrăgostit.

M-am apucat atunci să-i explic adevărata mea origine: veneam din Belgia, ea era ţara care inventase biscuiţii *speculoos,* iar ciocolata de acolo era mai bună decît cea din alte părţi.

— Parcă Sofia e capitala Bulgariei, nu? mă întrebă el cu duioşie

N-am mai insistat.

Peter avea treizeci şi cinci de ani, iar eu, nouă. Avea un fiu de vîrsta mea, Terry, care nu mi-a adresat niciodată vreun cuvînt şi viceversa. într-o seară, instructorul acesta l-a întrebat pe tata dacă mă lăsa să dorm la el acasă noaptea următoare, ca să mă joc cu băieţelul lui: tata a acceptat. Mi s-a părut cam bizar: dacă Terry avea ochi pentru mine, atunci ascunsese asta foarte bine.

A doua zi seara, Peter m-a luat la el acasă. Pe pereţi erau numai pături de şei apaşe. Soţia sa, urîtă şi amabilă, purta podoabe chayenne. M-am uitat la televizor cu Terry, care n-a vorbit deloc cu mine şi viceversa.

Cina a fost groaznică. Jurai că în hamburgerii aceia cu carne uscată puseseră o pastă de păianjeni terciuiţi. Ca un omagiu adus Bulgariei, s-au servit iaurturi, cu scuzele de rigoare că nu erau chiar autentice (cuvînt foarte drag lui Peter).

Apoi am fost condusă într-o ditamai camera în care nu se afla decît un pat. Mi s-a părut ciudat că nu dormeam cu Terry, dar, în fond, preferam aşa. Mi-am pus pijamaua şi m-am băgat sub pătură.

În momentul acela a intrat Peter, ţinînd în mînă un obiect mare, învelit într-o pînză. S-a aşezat pe pat, lingă mine. Tulburat, a desfăcut pînza şi mi-a arătat o cască de soldat:

— Asta e casca tatălui meu. Am privit-o, politicoasă.

— A murit încercînd să-ţi elibereze ţara, zise el cu o voce tremurată.

N-am îndrăznit să cer precizări nici despre ce ţară, nici despre ce încercare de eliberare vorbea. Eram dezorientată, neştiind ce se cuvenea să fac într-o asemenea situaţie.

Trebuia oare să spun ceva de genul „Mulţumesc Statelor Unite

că l-au trimis pe tatăl dumneavoastră să moară încercînd să elibereze biata mea ţară"? Era o situaţie ridicolă, iar eu sufeream în demnitatea mea de copil.

Spectacolul, însă, abia acum începea. Peter privi îndelung casca tatălui său, apoi izbucni în plîns şi mă prinse în braţe, repetînd spasmodic:

— I love you! I Iove you!

Mă strîngea ca un nebun. Cu capul înălţat deasupra umărului său, mă schimonosisem toata de ruşine.

Am stat aşa o veşnicie. Ce-i puteai spune unui tip care-ţi declara una ca asta? Nimic, fără îndoială.

În cele din urmă, mă aşeză înapoi pe pat. Cu chipul scăldat în lacrimi, mă privi în ochi şi mă mîngîie pe obraz. Părea într-adevăr să mă iubească. Aş fi dat orice să nu fiu acolo. Eram conştientă că n-aveam nimic să-i reproşez, dar mă simţeam îngrozitor de jenată. Mi-a mulţumit, cu o voce demnă de Actors's Studio, că „îi fusesem alături în acele clipe".

După aceea a plecat, lăsîndu-mă singură în cameră.

Am petrecut o noapte de totală perplexitate. Niciodată n-aveam să aflu mai multe.

Ne-am întors la New York pentru începerea noului an şcolar.

Iubirea dintre Inge şi Clayton Newlin nu progresase nici un strop. Mama a sfătuit-o să încerce să intre în vorbă cu el, să facă ea primul pas.

— Niciodată, răspunse băţoasă fata.

Petreceam mult timp în preajma ei. îmi plăcea s-o privesc. Ea încerca diferite ţinute în faţa oglinzii, iar eu comentam. Nu mai avea mult şi s-ar fi îmbrăcat în rochie de seară ca să coboare la etajul *Laundry* să tragă un spălat.

Orice pretext era bun ca să se ducă să mai bage nişte rufe într-o maşină. Pretindea că poate ghici cînd vine şi Clayton Newlin. De cum îl zărea, se schimba la faţă. împietrea, pur şi simplu.

Ne-am urcat de nu ştiu cîte ori în lift împreună cu Clayton

Newlin. Situaţia asta devenea obsedantă: el, ea şi eu, într-un ascensor. Ea îl sorbea din ochi, el nici măcar n-o vedea, iar eu asistam, neputincioasă, la întreaga scenă.

Într-o seară, miracolul s-a produs.

Inge şi cu mine săriserăm în lift în acelaşi timp cu fabulosul celibatar. Iar atunci s-a întîmplat un lucru formidabil: am devenit Clayton Newlin. Pe dată, ochii mi s-au deschis şi am văzut. Am văzut, dinaintea mea, cea mai frumoasă fată din univers, care mă privea palpitînd de iubire. Eram un bărbat pe care o femeie sublimă îl iubea cu toată fiinţa ei: eram Dumnezeu.

Acest năuc de Clayton Newlin n-ar fi observat poate niciodată minunea aceea dacă eu n-aş fi devenit el. El nu era totuşi pe de-a-ntregul eu, căci n-a îngenuncheat în faţa ei şi n-a cerut-o de soţie. Dar amîndouă am aflat în sfîrşit cum suna vocea lui Clayton Newlin: i-a propus lui Inge să ia cina cu el.

Avea o voce frumoasă. Clipa mult aşteptată sosise.

Eu eram ochii americanului, o vedeam pe fată stînd să leşine, simţeam că inima ei se oprea, deveneam viaţa sa, ascensorul acela era o grădină, un mic şarpe o ţinea pe îndrăgostită de mînă, era cel mai înălţător moment din Istorie.

Eram puştoaica de nouă ani care asista la scena dintre cei doi aleşi, femeia gîndurilor mele, Inge la cei douăzeci de ani ai săi de perfecţiune pură, şi bărbatul gîndurilor ei, căruia îi împrumutam puterile mele, fără îndoială cel mai fericit om al zilei.

Inge nu mai avea glas, era toată numai ochi; merita să fii Clayton Newlin ca să fii privit astfel. Oare n-ar fi răscumpărată întreaga umanitate dacă o făptură celestă ar avea, preţ de un singur minut, asemenea ochi pentru cineva?

El intra deja în îmbrăţişarea ei, iar ea îi sorbea răsuflarea, o să-ţi spun un mare secret, te aşteptam de-atîta timp, un timp cu mult mai lung decît timpul vieţii mele, atîtea milenii pînă să ajung la tine, lasă-ţi mîinile să-mi atingă chipul, ştiu în sfîrşit de ce respir, chiar dacă în secunda asta nu mai respir deloc, o să-ţi spun un mare secret, e mult mai uşor să mori decît să trăieşti, de-asta eu am să trăiesc pentru tine, dragostea mea – căci toţi îndrăgostiţii adevăraţi citează din Aragon fără s-o ştie, sau cu bună ştiinţă.

Legea nescrisă a genului: cînd apar o grădină, un bărbat, o femeie, o dorinţă şi un şarpe, trebuie să te aştepţi la un dezastru.

Catastrofa planetară se petrecu în liftul acela newyorkez.

Inge şi-a recăpătat glasul. O răceală de neînţeles i se cuibări în ochi, iar răspunsul ei fu un cuvînt infect:

— Nu.

Nu, nu va fi nici o cină cu Clayton Newlin, nu va fi nici o iubire, m-ai aşteptat milenii întregi, iar eu îţi trag clapa, îmbrăţişarea ta se va încleşta în gol, răsuflarea ta nu va arde pe nimeni, te-am aşteptat stînd acolo, în grădină, dar între noi nu se va petrece nimic, asta este suprema dorinţă a nefericirii, nu-ţi voi spune nici un secret, e mai uşor să mori decît să trăieşti, de aceea viaţa mea va fi numai moarte, în fiecare dimineaţă, la ieşirea din somn, primul meu gînd va fi că sînt deja moartă, că m-am omorît spunînd nu bărbatului care era viaţa mea, aşa, fără nici un motiv, fără alt motiv decît vîrtejul care te împinge să ratezi totul, decît această putere abjectă a cuvîntului nu, un nu care a pus stăpînire pe mine în momentul crucial al existenţei mele, stingeţi făcliile, daţi-vă jos hainele de sărbătoare, petrecerea s-a terminat înainte de a fi început, să nu mai existe soare, să nu mai existe timp, să nu mai existe lume, să nu mai existe nimic, să nu mai simt în inimă acest enorm de ce, eram cea care ţinea universul în mîini şi eu am hotărît că va muri. deşi voiam să trăiască, nu înţeleg ce s-a întimplat.

Nimeni n-a înţeles ce s-a întîmplat. Inge a zis nu fără să ştie de ce. Cuvîntul acela m-a alungat brusc din trupul americanului, făcîndu-mă să redevin eu şi să ridic spre chipul fetei nişte ochi stupefiaţi.

Am văzut impactul refuzului în pieptul lui Clayton Newlin. Ceva urieşesc a fost ucis instantaneu. Tipul a reacţionat cu multă demnitate. A articulat doar un mic „oh".

Al naibii caz de litotă: în el tocmai se produsese apocalipsa, iar singurul lui comentariu era „oh".

După asta şi-a plecat privirea spre bombeuri şi a amuţit. Niciodată n-aveam să-i mai auzim vocea.

Ascensorul s-a oprit la etajul al şaisprezecelea. Inge şi cu mine am coborît. Povestea sfîrsitului lumii avusese loc într-un lift newyorkez, între etajul minus unu şi etajul plus şaisprezece.

Uşile automate s-au închis. Aşa s-a încheiat episodul acelei lovituri de greblă pe care o încasase Clayton Newlin.

Am înşfăcat-o pe Inge de o mînă rece ca gheaţa şi i-am tîrît cadavrul pînă în holul apartamentului.

Fata s-a prăbuşit pe canapea. Ore întregi n-a făcut decît să repete, buimacă:

— De ce am zis nu? De ce am zis nu?

Prima întrebare pe care i-am pus-o a fost:

— De ce ai zis nu?

— Nu ştiu.

Mama veni în fuga mare. în cîteva fraze spasmodice, Inge îi povesti şi ei drama.

— De ce ai zis nu?

— Nu ştiu.

Nu plîngea. Era moartă. Mama hotărî atunci să schimbe cursul Istoriei:

— N-are nimic, Inge. N-o să laşi lucrurile aşa. O să-ţi repari greşeala. Te duci imediat la el şi-i spui că ai obţinut în sfîrşit o seară liberă. Poţi să-i spui orice, că nu te-ai uitat bine în agendă, inventezi tu ceva. Ar fi o prostie să pierzi o asemenea ocazie pentru o aiureală.

— Nu, doamnă.

— Măi să fie, de ce?

— Ar însemna să mint.

— Dimpotrivă. Ar însemna să restabileşti adevărul. I-ai zis nu, în timp ce gîndeai da: aia era o minciună.

— Nu, nu era o minciună.

— Dar ce era atunci?

— Era vocea nefericirii. Era destinul.

— Fii serioasă, Inge, ce prostie!

— Nu, doamnă.

— Vrei să mă duc eu să vorbesc cu el?

— În nici un caz, doamnă.

— Cînd te-aud cu chestiile astea, Inge, îmi vine să mă dau cu capul de pereţi.

— Asta e.

— Oricine poate să greşească. Dar greşelile pot fi îndreptate.

— E prea tîrziu, doamnă. Nu mai insistaţi. Inge nu s-a lăsat nicicum înduplecată. Descoperisem în seara aceea un lucru teribil: Îţi puteai rata viaţa din cauza unui singur cuvînt.

Trebuie precizat că acel cuvînt nu era unul oarecare, era cuvîntul „nu", cuvînt al morţii, prăbuşire a universului. Cuvînt indispensabil, fără discuţie, dar pe care, după episodul din liftul newyorkez,

nu l-am mai pronunţat niciodată fără a-mi răsuna în urechi şuieratul unui glonţ. în Vestul american, o crestătură pe patul unei arme de foc însemna un mort: palmaresul unei puşti se citea în numărul de semne făcute pe pat. Dacă şi cuvintele au asemenea crestături, cu siguranţă că „nu" are cele mai multe cadavre la activ.

În scurt timp, Inge a fost concediată de la agenţia de manechine.

— Sînteţi prea nefericită ca să mai fiţi frumoasă, îi spuse sec cel care o recrutase.

Păcat: tocmai cînd nu mai avea nevoie de nici un regim pentru fi slabă ca un ţîr...

Inge a trăit în continuare, a avut parte şi de bărbaţi, iar eu nici măcar nu pretind că aş şti totul despre existenţa sa ulterioară. Am totuşi convingerea că partea esenţială a fiinţei sale a murit sub ochii mei, în lift, din cauza unui cuvînt absurd.

De atunci încolo, n-am mai văzut-o niciodată zîmbind.

Moartea conţinută în viaţă m-a speriat rău de tot.

Ca să mă liniştesc, am vrut iubire în exces. Asemenea suveranilor medievali care-şi cocoşau cu impozite poporul vlăguit, le-am cerut favoritelor mele nişte tributuri de iubire de-a dreptul inumane: le-am pus literalmente să cadă în genunchi.

Ele au acceptat bucuroase, dar ofrandele lor nu-mi erau de ajuns. Inge murise şi nu mai putea să-mi ofere dragoste. Mi-am îndreptat atunci atenţia spre cea mai sublimă dintre femei: mama.

M-am atîrnat de gîtul ei.

— Mamă, te iubesc.

— Şi eu te iubesc.

— Iubeşte-mă mai tare.

— Te iubesc foarte tare.

— Iubeşte-mă şi mai tare.

— Te iubesc aşa cum numai o mamă îşi poate iubi copilul.

— Iubeşte-mă şi mai mult.

Brusc, mama văzu monstrul care o înlănţuise. Văzu căpcăunul

pe care-l născuse, văzu foamea în persoană, cu ochii săi uriaşi care cereau un tain incomensurabil.

Inspirată probabil de nişte forţe obscure, mama spuse un cuvînt pe care unii l-ar putea interpreta drept cruzime, dar care era de o fermitate indispensabilă şi care a jucat un rol capital în existenţa mea de după aceea:

— Dacă vrei să te iubesc şi mai mult, sedu-mă!

Fraza asta m-a umplut de indignare. Sîngele mi-a urcat în obraji:

Nu! Eşti mama mea! Nu trebuie să te seduc! Trebuie să mă iubeşti!

— Cine-a mai pomenit aşa ceva? Nimeni nu trebuie să iubească pe nimeni. Iubirea trebuie s-o meriţi.

Am rămas interzisă. Era cea mai proastă veste pe care o primisem vreodată: trebuia să-mi seduc mama. Trebuia să merit iubirea ei şi toate celelalte iubiri.

Care va să zică, nu era de ajuns să apari şi să ceri să fii iubită. Care va să zică, nu eram de esenţă divină. Dozele faraonice de iubire pe care le ceream nu erau, care va să zică, îndreptăţite. Avalanşa aceea de „care va să zică" m-a pus în fund.

Să-mi seduc mama: n-avea să fie deloc floare la ureche. Cum să procedez? Habar n-aveam.

Şi mai grav încă: trebuia să merit dragostea. Eram ca familia regală a Angliei aflînd că va trebui să plătească impozite: cum adică? Nu mi se cuvenea totul?

În plus, simţeam foarte clar că aveam nevoie de iubire în exces: raţia normală nu putea să mă satisfacă. Trebuia să fac în aşa fel încît să merit nişte doze anormale de dragoste. Pe scurt, aveam să mă chinui ca un cîine.

Erau multe de făcut. Am înţeles atunci un lucru care s-a confirmat ulterior şi care n-a încetat să se tot confirme: cît aveam să trăiesc, trebuia să pun osul la treabă.

Ideea asta m-a epuizat din start.

Din fericire, o aveam pe Juliette. Cu ea, excesul era absolut şi necondiţionat.

Era admirabilă. Scria poeme presărate cu adjective ininteligibile. îşi punea mereu flori în păr. Îşi farda ochii şi carnetul de note. Era iubită de cai. Cînta fără să falseze. Se duelase cu un tip din clasa

ei şi se alesese cu o tăietură adîncă la deget. Ştia să răsucească în aer clătitele. Era impertinentă cu adulţii.

Mă lăsa, pur şi simplu, cu gura căscată.

Părinţii o lăudau că citea Theophile Gautier. Aici am văzut o modalitate de a o seduce pe mama.

Am hotârît aşadar să trec la lecturi serioase. Am citit *Mizerabilii.* Mi-a plăcut la nebunie. Cosette persecutată de Thenardier – un deliciu. Urmărirea lui Jean Valjean de către Javert – fascinant.

Citisem ca să fiu admirată. Acum citeam şi descopeream că admiram eu însămi. Admiratul era o îndeletnicire încîntătoare, îţi dădea furnicături în degete şi-ţi stimula respiraţia.

Lectura era spaţiul privilegiat al admiraţiei. M-am apucat să citesc mult ca să admir cît mai des.

Viaţa noastră newyorkeză continua cu cortegiul ei neîntrerupt de extaze.

Era o continuă desfătare, dar Juliettc şi cu mine ştiam de-acum regula: toate aveau un sfîrşit. De îndată ce ministerul belgian de Externe va fi luat o hotărîre, aveam să ne ducem acolo unde urma să ne trimită.

Trebuia aşadar să-i tragem tare cu beţiile. Oriunde s-ar fi mutat postul tatei, n-avea cum să fie o ţară atît de delirantă, n-aveau cum să fie atîtea ieşiri nocturne şi atît a whisky.

M-am îndrăgostit de o dansatoare, Susan Farrell, marea stea a New Yorkului la vremea respectivă. Era de o graţie înspăimîntătoare. Mă duceam să-i văd toate baletele, într-o seară, am aşteptat-o în culise pentru a o ruga să-mi vîndă pantofii de balet cu care fusese încălţată: sub privirea mea îndrăgostită, şi i-a scos din picioarele-i delicate şi mi i-a dat cu dedicaţie, apoi m-a sărutat.

Am constatat că, în ciuda celor nouă ani ai mei, aveam aceeaşi mărime la picior: pesemne că, tot mergînd în poante, lui Susan Farrell i se tasaseră falangele. Plină de pioşenie, nu mă mai încălţam acum decît cu pantofii ei. La liceu, mă deplasam în poante. Băieţii din clasă au zis că aveau de-acum dovada clară a ţicnelii mele.

Cînd îmi petreceam în jurul gleznelor panglicile pantofilor de balet ai lui Susan Farrell, simţeam, ca să zic aşa, strînsoarea picioarelor ei pe picioarele mele şi mă înfioram toată de plăcere.

O ascultam pe profesoară privind-o ţintă în ochi, ca să dau impresia unei atenţii ca la carte. In timpul ăsta, nu mă gîndeam decît că degetele mele de la picioare stăteau cuibărite acolo unde se cuibăriseră şi cele ale zeiţei mele. Extazul meu era nesfîrşit.

În vara următoare, tata ne-a îmbarcat în Dodge-ul său şi ne-a dus să vedem Vestul american.

Credeam că ştiu cînd poţi să spui despre ceva că e „mare". Trebuie să străbaţi mai întîi Statele Unite cu maşina ca să începi să înţelegi cum arată de fapt lucrurile mari: zile întregi de mers pe nişte şosele care o ţineau tot drept, fără să vezi ţipenie de om.

Deserturi nesfîrşite, cîmpuri atît de enorme încît păreau necultivate, prerii cît vedeai cu ochii, munţi pînă la marginea cerului, orăşele la marginea civilizaţiei, moteluri populate cu zombi, copaci atît de bătrîni, încît viaţa noastră părea un fleac, California şi, pentru aniversarea celor zece ani ai mei, San Francisco, pe care l-am iubit de îndată din toată inima. Cu denivelările lui iraţionale, oraşul acesta era ameţitorul Golden Gate Bridge şi reminiscenţele *Vertigo-ului* lui Hitchcock la fiecare colţ de stradă.

Zece ani: vîrsta cea mai semeaţă a vieţii mele, maturitatea absolută a copilăriei. Fericirea mea nu-şi găsea egal decît în neliniştea care mă încolţea: auzeam în depărtare cum bat clopotele. Zgomotele surde ale pubertăţii nu erau încă perceptibile, în schimb începeau să prindă contur sinistrele zvonuri legate de plecare.

Avea să fie ultimul an pe care-l petreceam la New York. Ceva mai mult de douăsprezece luni. Gustul morţii se insinua deja în savoarea lucrurilor, făcîndu-le deopotrivă sublime şi sfîşietoare.

Orchestrele viitoarei nostalgii îşi acordau instrumentele.

Tatăl meu află că în cursul verii viitoare urma să fie mutat cu postul în Bangladesh. Pentru prima dată în viaţa lui avea să fie ambasador. A fost foarte bucuros, mai ales că pleca în sfîrşit de la ONU, unde se plictisea peste măsură.

Deşi nu mai fusesem niciodată acolo, ştiam că Bangladeshul, ţara cea mai săracă din lume, avea să fie perfectul opus al New Yorkului. Preventiv, mi-am dublat porţiile de whisky. Nu eşti niciodată îndeajuns de prudent.

Îmi intrase al naibii de adine în cap ideea că existenţa e o lungă desfătare alcoolizată, populată cu dansatoare, animată de comedii muzicale şi avînd drept orizont zgîrie-norii din Manhattan.

Preferam să nu mă gîndesc la extrema mizerie care ne aştepta în următoarea noastră ţară.

De comun acord, Juliette şi cu mine ne-am dedat dezmăţului. La precedentele sărbători de Halloween ne deghizaserăm convenţional, în vrăjitoare sau în gheişe. Anul acesta, pentru ultimul Halloween din viaţa noastră, Juliette şi-a tras un machiaj de templier *fin de siècle,* iar eu, unul de pagodă marţiană. Ne-am băgat pe străduţe întunecoase, urlînd cîntece barbare şi atacîndu-i cu săbiile pe trecători.

Juliette a decretat că aici, la New York, trebuia să ne facem praf micile noastre economii.

— În Bangladesh n-o să fie nimic de cumpărat, mă avertiză ea.

Ne-am spart puşculiţele şi am pornit-o prin baruri să-i tragem cu *Irish coffees, whiskies sour on the rocks,* cocteiluri cu nume hirsute. Acasă, ne trosneam cu lichior verde de plante, pe care soră-mea îl numea fastuos absint. Inge ne dădea ţigări, aşa încît chercheleala noastră devenea de cinci ori mai straşnică. La liceu, eram întotdeauna mahmură.

— Ce viaţă frumoasă! exclamam noi într-un glas.

Părăsirea New Yorkului însemna şi părăsirea favoritelor mele. Pasiunea mea pentru Marie şi Roselyne s-a dublat. Ne-am jurat dragoste eternă, ne-am dat unele altora sînge, unghii, şuviţe de păr.

Scena despărţirii a durat, la fel ca la Operă, luni întregi. Ne tot luam rămas-bun închinînd ode iubirii noastre arzătoare, evocînd supliciul de a nu ne mai vedea, povestind sacrificiile pe care am fi gata să le facem unele pentru altele („după ce o să pleci, n-o să mai mănînc niciodată îngheţată cu fistic"), scoţînd de prin cărţi pasaje suficient de tulburătoare pentru a se potrivi iminentei tragedii („...înceapă ziua şi sfîrşească-se ziua..."), atingîndu-ne gleznele pe sub bancă, la ore.

Marie şi Roselyne m-au asigurat că aveau să fie văduvele mele înlăcrimate. Ziceau că aveau să ţină doliu după mine şi să-şi toarne cenuşă în cap. În bunătatea mea, mi-am făcut griji pentru patimile lor viitoare: spre a mai îmblînzi din atrocitatea acelei vieţi fără mine, le-am sugerat să se iubească una pe cealaltă. Memoria mea avea să fie onorată prin persistenţa dragostei ce le-ar uni. Eram foarte serioasă cînd proferam asemenea enormităţi. I-am povestit şi mamei despre nesfîrşitul calvar pe care aveau să-l trăiască cele două favorite după plecarea mea. Ca răspuns, mama m-a dus să văd *Cosi fan tutte*. Mi-a plăcut foarte mult, dar n-am înţeles mesajul. Semn că eu, una, mă pregăteam să le port o dragoste veşnică.

Într-o seară, pe cînd îmi potoleam o criză de potomanie sorbind al nu ştiu cîtelea litru de apă, mama, care asista în tăcere la acel spectacol recurent, mă întrerupse cu o mişcare scurtă din mînă:

— Ajunge.

— Mi-e sete!

— Îţi ajunge! Ai golit cincisprezece pahare de apă în patru minute. O să explodezi.

— Ba n-o să explodez deloc. Mi-e o sete de mor.

O să-ţi treacă. Acuma, gata!

Am simţit un *tsunami* de revoltă. Beţia cu apă era fericirea mea mistică şi nu deranja pe nimeni. Nici o altă experienţă nu mă satisfăcea atît de deplin, plus că ea îmi demonstra existenţa unei generozităţi realmente de nestăvilit. Într-o lume în care totul era drămuit, în care şi porţiile cele mai urieşeşti mi se păreau a fi totuşi rodul unei raţionalizări, singurul infinit fiabil era apa, robinetul deschis prin care curgea izvorul etern.

Nu ştiu dacă potomania mea era o boală trupească. Mi se părea mai degrabă un semn al sănătăţii sufletului: nu era ea oare metafora fiziologică a nevoii mele de absolut?

Mama se temea probabil să nu-mi explodeze burta de atîta lichid: nu-mi cunoştea structura infantilă care mă făcea să funcţionez asemenea tuburilor. Tubulatura mea era atît de rapidă încît, la cinci minute după o criză de potomanie, mă instalam la toaletă pentru un pipi de zece minute fără întrerupere, lucru care o făcea pe Juliette să se tăvălească pe jos de rîs şi care a devenit astfel una dintre marile plăceri ale existenţei.

Furia a fost cea care m-a făcut să explodez. Căutau să mă despartă de apă, elementul meu. Voiau să mă ţină departe de ceea ce mă definea. Un baraj interior a cedat atunci, iar din mine s-au revărsat puhoaie de furie.

M-am calmat totuşi foarte repede. Aveam să procedez şi cu această pasiune aşa cum procedam cu toate celelalte: aveam s-o trăiesc în clandestinitate, acea veche prietenă care îngăduia dulciurile, alcoolul şi nebănuitele destrăbălări ale unei fetiţe belgiene.

Aveam deja o lungă listă de apucături care mă obligau să acţionez pe ascuns.

Inge n-avea să părăsească New Yorkul. Voia să rămînă pe teritoriul nefericirii sale.

Ea a fost cea care ne-a condus, într-o teribilă zi din vara lui 1978, la aeroport.

Eram năucă de durere. Nu era pentru prima oară cînd trăiam Apocalipsa. însă pentru astfel de smulgeri nu exista nici un mecanism de acomodare, ci doar o acumulare de suferinţe.

Au trebuit s-o tragă cu forţa pe Inge din îmbrăţişarea mea. De partea cealaltă a geamului, favoritele mele îmi trimiteau bezele. Spaima mă încolţiese din toate părţile.

Juliette m-a luat de mînă. Groaza ei era egală cu a mea, ştiam exact.

Avionul. Decolarea. Dispariţia New Yorku-lui în depărtări. Niciodată. New Yorkul anexat brusc ţării lui niciodată. în mine, numai dărîmături. Cum să trăieşti cu atîta moarte?

Soră-mea, fată subţire, îmi arătă o sticluţă pe care o ţinea în

geantă.

— E apă de la Kent Cliffes.

Am făcut ochii mari în faţa acelei comori. Kent Cliffes era locul unde Juliette şi cu mine petrecuserăm cele mai frumoase nopţi ale noastre. Apă de la Kent Cliffes! O decantare de magie! Elixirul acela avea să ne însoţească pretutindeni.

În 1978, Bangladeshul era o uliţă plină de oameni care trăgeau să moară.

Niciodată nu mai văzusem o populaţie atît de înflăcărată. Toată lumea avea flăcări în priviri. Oamenii crăpau cu înflăcărare. Foamea omniprezentă incendia sîngele băştinaşilor.

Casa noastră era un buncăr oribil în care exista mîncare: luxul suprem.

Zilele oamenilor din acea ţară aveau ca unică acţiune lupta cu agonia.

Părinţii mei aveau patruzeci de ani, vîrsta la care îţi sufleci mînecile şi îţi dovedeşti responsabilitatea prin muncă. Tata, îmbătat de amploarea misiunii sale, a înfăptuit acolo nişte lucruri imense.

Eu aveam unsprezece ani. Nu era o vîrstă a compasiunii. în acel uriaş muritoriu, nu simţeam altceva decît spaimă. Eram ca o soprană trimisă pe cel mai sîngeros cîmp de bătălie şi care, văzînd spectacolul de acolo, înţelegea brusc cît de nepotrivită îi era vocea, fără ca asta să-i dea puterea de a-şi schimba registrul. Cel mai bine era să tacă.

Am tăcut.

Soră-mea a amuţit şi ea. Eram mult prea conştiente de statutul nostru de privilegiate pentru a mai îndrăzni să scoatem vreun sunet. Ieşirea pe stradă ne cerea un curaj nemaipomenit: trebuia să-ţi protejezi ochii, să le pregăteşti dinainte un scut.

Chiar şi pusă în gardă, privirea rămînea poroasă. încasam în stomac directa acelor trupuri de o slăbănogeală neînchipuită, a acelor cioturi care se iţeau acolo unde nici nu te-ai fi aşteptat, a acelor plăgi, guşe, gîlme, dar mai ales a acelei flămînzeli urlate în cor de atîtea

perechi de ochi, încît nici o pleoapă nu te-ar fi putut scăpa de spectacolul ei.

Mă întorceam în buncăr bolnavă de ură, o ură care nu i se adresa cuiva anume şi pe care mi-o vărsăm pe ce se nimerea, păstrînd pentru mine o parte echitabilă.

Am început să urăsc foamea, orice foame, foamea mea, a celorlalţi, ba chiar şi pe cei care o puteau simţi. Uram oamenii, animalele, plantele. Doar pietrele scăpaseră. Aş fi vrut să fiu o piatră.

Juliette şi cu mine alunecaserăm pe o pantă greşită. Tata a ţinut să aibă cu noi o discuţie răspicată: eram rugate să ne revizuim comportamentul. Nu trebuia să uităm nici o clipă că, aici, oricine ar fi vrut să fie în locul nostru. Trebuia să încetăm odată cu strîmbatul ăsta din nas. Fusese întotdeauna mîndru de noi şi spera că avea să poată fi în continuare.

— Viaţa merge înainte, zise el.

Această ultimă frază a fost ca o plută de care am încercat să mă agăţ. M-am gîndit la favoritele mele şi i-am scris fiecăreia cîte o scrisoare lungă, plină de ardoare. N-am încercat să le povestesc despre Bangladesh: nu-mi găseam cuvintele. Le-am sfătuit să profite cît mai mult de New York.

Juliette şi cu mine ne-am refugiat apoi în lectură. Toată ziua, stăteam late una lîngă alta pe canapea şi citeam: ea, *Dialogurile necuvîntătoarelor,* eu, *Contele de Monte Cristo.* Era extraordinar să descoperi că exista o lume în care animale bine hrănite întreţineau conversaţii sofisticate şi unde îţi puteai dedica viaţa unor ţeluri atît de luxoase precum răzbunarea.

Ieşeam din ce în ce mai puţin, lucru pe care părinţii ni-l reproşau. Invocam ca pretext căldura. Tata, care făcea fleaşcă patru cămăşi pe zi, ne-a zis că nu vedea unde era problema.

— Sînteţi nişte rîzgîiate.

Juliette a acceptat verdictul. Eu, teribil de jignită, am hotărît să mă duc pe front pentru a-mi arăta vitejia. Am încălecat pe o bicicletă şi, strecurîndu-mă prin mulţime, am ţinut-o tot într-o goană pînă la

piaţa cea mare din centrul oraşului. Acolo am găsit o tejghea plină de muşte; băteai din palme, norul de insecte se ridica şi astfel descopereai carnea împuţită pe care o vindea măcelarul.

Cît despre farmacist, acesta era un lepros care avea trei degete la mîna dreaptă şi, poate ca o compensaţie, şase degete la mîna stingă. Dacă îi cereai nişte aspirine, trăgea un sertar, îşi strecura acolo ciotul înzestrat cu mai multe falange şi îţi întindea apoi un pumn de tablete.

Oamenii care nu erau foarte marcaţi de boli mi se păreau nespus de frumoşi.

Slăbiciunea le scotea chipul în evidenţă. Ceva violent strălucea în ochii lor. Hainele, reduse la expresia lor cea mai simplă, dezvăluiau privirii nişte trupuri ca surceaua.

Brusc, dinspre strada principală s-a auzit mare zarvă. Luată de puhoiul de lume, m-am îndreptat şi eu într-acolo, avînd grijă să nu scap din mîini coarnele bicicletei. Un tip fusese strivit de o maşină care îi trecuse cu roţile peste cap. Ţeasta îi explodase, pur şi simplu. împrăştiat în jurul lui, creierul îi lucea în soare.

Am simţit că-mi vine să vărs, aşa că mi-am pus repede fundul în şa şi am luat-o la sănătoasa. Nu mai voiam să văd nimic.

Ajunsă în buncăr, m-am prăvălit lîngă soră-mea, pe canapea. N-am mai plecat de acolo.

Ajunsese ca un gag: la orice oră din zi, puteai fi sigur că pe Juliette şi pe mine ne găseai tolănite pe canapea, cu cîte o carte în mînă. Singura transhumantă avea loc seara, cînd ne duceam să ne băgăm în pat.

Pe vremea aceea, Bangladeshul încerca varianta democraţiei. Curajosul preşedinte Zia ur-Rahman voia să dezmintă prejudecata potrivit căreia sărăcia extremă duce la dictatură. El se străduia ca ţara sa să fie o republică demnă de acest statut. Invocînd din proprie iniţiativă libertatea presei, a încurajat înfiinţarea nu a unui cotidian independent, ci a două cotidiene independente, pentru a putea exista o dezbatere. Aşa au luat fiinţă *Bangladesh Times* şi *Bangladesh*

Observer.

Din păcate, intenţiile acestea atît de nobile au avut un rezultat consternant: în fiecare dimineaţă, cînd cele două cotidiene apăreau, descopereai că.se reproduceau unul pe altul cuvînt cu cuvint, virgulă cu virgulă, fotografie cu fotografie. Orice anchetă a fost zadarnică: nu s-a găsit nici o explicaţie. Iar acest blestem jurnalistic a continuat.

În fiecare duminică seara, soră-mea şi cu mine trebuia să-i scriem o scrisoare bunicului nostru dinspre mamă, care trăia la Bruxelles; depeşa urma să plece a doua zi, cu valiza diplomatică. Fiecare primeam o foaie albă de hîrtie, cu obligaţia de a o umple. Era îngrozitor: n-aveam nimic să-i spunem. „Ei, hai, puţină bunăvoinţă!" insista mama.

Juliette stătea la un capăt al canapelei, eu, la celălalt. Ne storceam creierii în căutarea unei idei, fără a ne inspira una de la alta. Pînă la urmă, găseam nişte cuvinte, acolo, pe care le scriam cît mai mare, pentru a ocupa cît mai mult spaţiu. Cînd ajungeam la capătul paginii, eram epuizate. Tata venea să ne ia foile de hîrtie şi dispărea cu ele în camera sa.

Îl auzeam apoi rîzînd în hohote. Le zicea scrisorilor noastre *Bangladesh Times* şi *Bangladesh Observer*; săptămînă de săptămînă, se producea acel miracol care, chiar dacă va fi fost mai puţin extraordinar decît traducerea septuagintală a Bibliei, nu era totuşi mai puţin edificator: cuvînt cu cuvînt, virgulă cu virgulă, eu şi soră-mea reuşeam întotdeauna să scriem nişte scrisori riguros identice. Ce umilinţă!

Fără să ne dăm seama, poate că ofeream astfel o explicaţie a misterului jurnalistic din Bangladesh: dacă două fiinţe distincte încercau să comenteze actualitatea acelei ţări, o fatalitate verbală le făcea să scrie nişte texte perfect gemene.

Cu condiţia, firește, ca acele două fiinţe să nu fie şi ele gemene. În privinţa lui *Bangladesh Times* şi *Bangladesh Observer*, nu ştiam nimic; în privinţa mea şi a lui Juliette, începeam să avem unele dubii.

Ne despărţeau doi ani şi jumătate. Soră-mea fusese întotdeauna foarte diferită de mine la o serie întreagă de capitole: mult mai blîndă, mai visătoare, mai drăguţă şi mai artistă decît mine, Juliette era întruparea poeziei. De altfel, chiar era scriitoare: compunea poezii, romane şi tragedii de o graţie fără pereche. Eu,

una, eram o mistică: de fiecare dată cînd necredincioasa de soră-mea mă prindea rugîndu-mă, se tăvălea pe jos de rîs. Părea cu neputinţă ca aceste două persoane să semene pînă la a fi confundate.

Şi totuşi, se putea. în Bangladesh a început procesul nostru de asemănare. Nu-l hotărîserăm noi, şi nici nu-l remarcaserăm. Trăitul în doi pe o aceeaşi canapea a favorizat, se pare, acest fenomen. Creşteam amîndouă după modelul dublului.

Aceasta a fost vîrsta la care am început să aştept corespondenţa cu sufletul la gură. într-o primă etapă, primeam uneori cîte o scrisorică drăgălaşă de la New York: era fie de la Marie, fie de la Roselyne. înflăcărarea mea adăuga cuvintelor lor atîta patimă, încît eram convinsă că citesc adevărate declaraţii de dragoste. Le răspundeam imediat cu o cascadă de jurăminte solemne, nebăgînd de seamă disproporţia dintre ceea ce scriam eu şi ceea ce mi se scria. Drept urmare, după o scurtă vreme, n-am mai primit nici o scrisoare de la favoritele mele. Mi-a trebuit ceva timp pînă să accept această realitate: luni întregi am pus totul pe seama poştei. Părinţii mei, însă, primeau scrisori din toate colţurile lumii. Mama încerca să mă liniştească:

— Oamenii care scriu sînt destul de rari. Asta nu înseamnă că ceilalţi te-au uitat sau că te iubesc mai puţin. Inge, care te iubeşte atît de mult, te-a avertizat că n-o să-ţi scrie... Şi nu din alt motiv, ci doar pentru că intră în categoria oamenilor care nu scriu.

Am încercat să înghit povestea asta. Era greu, pentru că la început favoritele mele îmi scriau. De ce deveniseră brusc nişte persoane care nu mai scriau? De ce se schimbaseră?

— Eu n-o să mă schimb! i-am zis maică-mii, indignată.

— Ba da, o să te schimbi.

Avea dreptate: deşi sentimentele mele rămăseseră aceleaşi, statutul meu evolua. Nu mai eram deloc regina care mă credeam pe vremea cînd stăteam la New York. îmi pierdusem regatul. Ca să nu mai vorbesc de altele...

Din fericire, îmi rămînea încă destul de multă copilărie. Cînd

părinţii noştri ne luau, pe Juliette şi pe mine, în cîte o călătorie prin ţară, simţeam cum energiile copilăreşti încă mă mai îmbătau. Astfel, de cum vedeam un braţ de fluviu, un lac sau un rîu – iar Bangladeshul e realmente un ţinut al apelor –, mă aruncam pe dată în unda lor, incapabilă să rezist chemării elementului meu. Aşa se face că, plonjînd o dată în Gange aproape de gura lui de vărsare, m-am potcovit cu otita secolului, lăsîndu-mi în valurile fluviului jumătate din auz.

Ţara aceasta nu avea altă bogăţie şi altă frumuseţe decît populaţia ei, o populaţie care, mult prea numeroasă fiind, era şi principala cauză a sărăciei sale halucinante. Călătoream prin toate provinciile şi niciodată nu era nimic de văzut în afară de oamenii de acolo, întotdeauna minunaţi; din păcate, jumătate dintre ei erau într-o perpetuă agonie. Asta era principala ocupaţie în Bangladesh.

În Bangladesh, principala ocupaţie a tatălui meu era tocmai aceea de a nu-i lăsa pe oameni să moară, favorizînd acordarea de ajutoare pentru dezvoltare. În inima junglei, într-o aşezare complet izolată numită Jalchatra, se afla o leprozerie creată de o belgiancă. Părinţii mei s-au alăturat trup şi suflet cauzei sale, astfel că Jalchatra a devenit unul dintre sălaşurile noastre.

Belgiancă respectivă era un fel de generăleasă deghizată în călugăriţă, iar lumea îi spunea maica Marie-Paule. Acea femeie admirabilă mutase şi munţii din loc pentru a-şi întemeia leprozeria. Abia dacă apuca să doarmă; zilele şi nopţile şi le petrecea îngrijind nişte făpturi neverosimil de bolnave, administrînd aşezămîntul, căutînd hrană şi alungind şerpii şi tigrii.

Aşa se scurgea existenţa maicii Marie-Paule de cînd, în urmă cu douăzeci de ani, pusese prima piatră la temelia leprozeriei. Era slabă băţ, aprigă şi ursuză, lucru perfect de înţeles.

Maică-mea şi taică-meu s-au oferit imediat să-i dea o mînă de ajutor. Soră-mea şi cu mine am început prin a urmări maimuţele prin junglă. S-au dovedit a fi cam agresive, aşa că ne-am întors la dispensar. în jurul nostru nu era nimic. Ne-am aşezat pe o piatră.

— Vrei să-i vezi pe leproşi? am întrebat-o eu pe Juliette.

— Glumeşti!

— Şi ce facem atunci?

— Bună întrebare.

— Tu unde crezi că pun morţii?

— Îi îngroapă, presupun.

— Mă duc să văd.

— Eşti nebună.

Am bătut Jalchatra încolo şi încoace, fără să găsesc locul unde erau îngropate cadavrele. Leproşii mai puţin afectaţi de boală ieşiseră să se plimbe. Starea lor te punea pe gînduri în privinţa celor foarte bolnavi. Un bărbat care stătea în fund pe pămînt nu mai avea nas deloc. în locul acestuia din urmă se căsca o gaură prin care-i puteai vedea creierul.

M-am dus să vorbesc cu el. Prin cîteva cuvinte în bengali, mi-a zis că nu înţelegea nici o iotă de engleză. Creierul îi tremura tot cînd vorbea. Imaginea aceea m-a înmărmurit: limbajul era o bucată de creier care trepida.

Seara, ni s-au arătat camerele în care urma să înnoptăm: soră-mea şi cu mine aveam să împărţim o chilie minusculă, cu o fereastră cît o căpăţînă de om. Nu exista curent electric; luminările erau singura sursă de lumină. În penumbră, se ghiceau nişte păianjeni mari de care, trebuie să recunosc, nu mi-a fost niciodată frică. O însoţeam pe Juliette la toaletă, ca să o apăr de ei. Acel loc aşa zicînd de uşurare mi se părea cu mult mai periculos. Jalchatra era antica-mera infernului. Ne-am culcat fiecare pe rogojina sa, hotărîte să ieşim cit mai puţin cu putinţă din chilia aceea. Noaptea, încercam să ne explicăm zgomotele care răzbăteau dinspre junglă. Ziua, citeam, scufundîndu-ne pur şi simplu în cărţile noastre: soră-mea, în *Pe aripile vintului,* eu, în *Quo vadis?*

Cititul a fost pentru noi un fel de *Plută a Meduzei.* Era reflexul cruzimii suverane, al luptei pentru supravieţuire. N-aveam nimic cu oamenii care mureau în jurul nostru. Ne simţeam doar foarte permeabile în faţa atîtor agonii şi, pentru a nu ne lăsa luate de acel fluviu al morţii, ne agăţăm fiecare de cartea sa.

Maica Marie-Paule curăţa o plagă purulentă. Scarlett O'Hara dansa la bal cu Rhett Butler. Unei femei i se întrerupseseră terminaţiile nervoase de la propriile-i mîini. Petronius îi explica lui Nero că asemenea versuri nu erau pe măsura geniului său.

Cînd ne chemau la masă, ştiam că urma să împărţim eterna zeamă de linte în vreme ce maica Marie-Paule povestea nişte chestii inimaginabile. Cam prin perioada aceea m-am hotărît să nu înfiinţez niciodată o leprozerie. E de admirat fermitatea cu care mi-am

respectat această hotărîre.

La aniversarea mea de doisprezece ani am primit cadou un elefant: unul adevărat. Din păcate, numai pentru douăzeci şi patru de ore.

În acele douăzeci şi patru de ore însă, elefantul a fost al meu. M-am urcat pe spinarea lui împreună cu cornacul şi acolo am stat pînă la sfîrşitul aniversării. Prin oraş, toată lumea se uita la mine ca la o regina.

Viaţa părea mai frumoasă cînd o trăiai pe un elefant. Poziţia aceea îţi dădea ceva maiestuos, o anumită măreţie, un capital de admiraţie. Aş fi rămas acolo pînă la sfîrşitul veacurilor.

Cînd m-am întors în buncăr pentru gustarea de după-amiază, Juliette s-a cocoţat lîngă mine pe spinarea lată a pahidermului, ţinînd în mîini tortul cu cele douăsprezece luminări. Cornacul şi elefantul şi-au primit partea lor, însă animalul nu s-a arătat deloc interesat de prăjitura aceea. Pentru *five o'clock-ul* său, a smuls un ciorchine de banane pe care l-a mîncat cît ai clipi, apoi a înşfăcat capătul furtunului folosit la udatul grădinii, pe care l-a ţinut în gură pînă şi-a făcut plinul cu lichid (patruzeci de minute). Un atît de minunat cadou de aniversare mi s-a părut a fi un semn rău. Am încercat să analizez raţional acea superstiţie. Nu mă simţeam deloc fericită că împlinisem doisprezece ani, ăsta-i adevărul. Era ultima aniversare a copilăriei.

Într-o seară, am avut o revelaţie. Stăteam lată pe canapea şi citeam o nuvelă de Colette care se numea *Ceara verde*. Povestea aceea nu povestea, ca să zic aşa, nimic; o fată punea sigilii pe nişte scrisori. Şi totuşi, în mod cu totul inexplicabil, istorioara respectivă mă captiva. Apoi, la cotitura unei fraze care nu părea să aducă nici o informaţie în plus, s-a produs un fenomen incredibil: un frison mi-a coborît pe şira spinării, părul mi s-a zbîrlit tot, iar pielea, în ciuda

unei temperaturi ambiante de treizeci şi opt de grade, mi s-a făcut ca de găină.

Siderată, am recitit pasajul care-mi provocase acea reacţie, încercînd să găsesc o explicaţie. Nu se vorbea însă decît despre ceară topită, despre textura sa, despre mirosul ei. Cu alte cuvinte, nimic. De unde, atunci, acea emoţie spectaculoasă?

Pînă la urmă, am găsit. Fraza aceea era frumoasă: ceea ce se întîmplase era frumuseţea.

Îmi aminteam, bineînţeles, discursurile profesorilor: „Analizaţi stilul acestui scriitor", „Poemul acesta este foarte bine scris, vocala cutare apare, de exemplu, de patru ori în versul x" etc. Asemenea disecţii sînt la fel de plictisitoare ca un îndrăgostit care le-ar povesti unor terţi despre farmecele iubitei sale. Nu că n-ar exista o frumuseţe literară; doar că e vorba de o experienţă la fel de incomunicabilă ca şi graţiile unei Dulcinee pentru cineva care nu e sensibil la aşa ceva. Trebuie să fii tu însuţi îndrăgostit sau să accepţi că nu vei înţelege niciodată.

Pentru mine, descoperirea respectivă echivala cu o revoluţie copernicianã. Lectura reprezenta, laolaltă cu alcoolul, esenţa zilelor mele. De acum încolo, ea avea să fie căutarea acelei frumuseţi misterioase.

Mama ne-a dus la mare. Un hîrb de avion al companiei Bangladesh Biman ne-a transportat pînă la Cox's Bazar, o veche staţiune balneară de pe vremea coloniştilor englezi. Ne-am cazat în ceea ce fusese cîndva un somptuos hotel victorian şi care nu mai era acum decît o ruină plină de libărci enorme. Locul îşi avea farmecul lui.

Nici un alt turist nu se mai afla la Cox's Bazar. În general, Bangladeshul nu era o destinaţie de vacanţă. Hotelul era pustiu, singurii colocatari fiind un cuplu de englezi de şaptezeci şi cinci de ani care stăteau toată ziua în cameră şi citeau nişte exemplare antediluviene din *Times*; seara coborau la „restaurant" – ea, în rochie de seară, el, în smoking – şi se uitau în jurul lor cu dispreţ.

Noi ne duceam fără răgaz la plajă. Golful Bengal era de o

frumusețe apocaliptică: niciodată n-am mai văzut o mare așa de agitată. Nu puteam să rezist chemării acelor valuri imense: stăteam în apă de dimineață pînă seara.

Nimeni altcineva nu mai înota. Mama şi cu Juliette preferau să rămînă întinse pe nisip. Micuța populație a plajei, constituită în principal din copii, căuta cochilii de scoici care să poată fi vîndute. Am invitat vreo cîțiva să intre cu mine în mare. Zîmbeau şi refuzau.

Erau nişte zile îmbătătoare. îmi găseam sensul vieții în a lua cerul la per tu cînd ieşeam la suprafața valurilor. Cu cît erau mai mari, cu atît mă duceau mai departe, cu atît mă săltau mai sus.

Noaptea, întinsă în patul cu baldachin de la vetustul nostru hotel, priveam libărcile urcînd pe pînza care ne apăra de țînțari, în vreme ce oasele mele încă mai savurau dansul fluxului şi refluxului. N-aveam decît o dorință: să mă întorc cît mai repede în mare.

Într-o zi, pe cînd mă zbenguiam în apă de ore în şir, undeva foarte departe de țărm, am simțit cum picioarele îmi sînt prinse de o sumedenie de brațe. În jurul meu, nimeni. Mi-am zis că erau, pesemne, mîinile mării.

Spaima mea a fost atît de mare, încît am rămas fără grai.

Mîinile mării îmi urcară de-a lungul corpului şi-mi smulseră costumul de baie.

Mă zbăteam cu acea energie pe care ți-o dă disperarea, însă mîinile mării erau puternice si covîrsitoare ca număr.

În jurul meu, tot nimeni.

Mîinile mării îmi depărtară picioarele şi intrară în mine.

Durerea a fost atît de intensă, încît mi-am recăpătat brusc glasul. Am urlat cît am putut de tare.

Mama m-a auzit şi a pornit-o în grabă spre mine, țipînd aşa cum numai o mamă înnebunită poate să țipe. Mîinile mării mi-au dat atunci drumul.

Mama mă prinse în brațe şi mă scoase pe țărm.

În depărtare, se zăreau ieşind din apă patru băştinaşi de douăzeci de ani, cu trupuri subțiri şi nervoase. Au fugit mîncînd pămîntul. N-aveau să mai fie găsiți niciodată. Iar eu n-aveam să mai fiu văzută niciodată în nici o apă.

Viața n-a mai fost aşa frumoasă.

Cînd ne-am întors la Dhaka, am descoperit că nu mă mai puteam folosi de o parte a creierului. îndemînarea mea într-ale

numerelor dispăruse. Nu mai eram în stare să efectuez nici măcar operaţiile simple.

Capul mi se umpluse, în schimb, cu bucăţi mari de neant. Acolo au rămas pînă în ziua de azi.

Eram în continuare un tub, dar, în mintea mea, începea deja marea dislocare a adolescenţei.

În mine vorbea o voce nouă – una care, fără a le reduce la tăcere pe cele anterioare, a devenit interlocutoarea mea definitivă şi m-a obişnuit să gîndesc pe două voci. Niciodată n-a pregetat să-mi semnaleze rîzînd grozăviile din jur.

Maica Marie-Paule implora de nu ştiu cîtă vreme un ajutor belgian pentru leprozeria sa. Tata s-a pus pe hărţuit ministerul şi fundaţiile: în cele din urmă, i-a fost anunţată sosirea a două călugăriţe flamande hotărîte să-şi dedice viaţa Jalchatrei.

Tata s-a dus să le aştepte la aeroportul din Dhaka; aveau să ia prînzul cu noi, în buncăr, iar după aceea să fie conduse în junglă. Le aşteptam cu acea curiozitate pe care ţi-o stîrnesc sacrificiile: cine naiba ar fi plecat de bunăvoie dintr-o mînăstire confortabilă din Flandra pentru a-şi nenoroci mai mult decît tot restul zilelor în infernul unei leprozerii bengaleze? Ce taină omenească se ascundea în spatele unei jertfe atît de nebuneşti?

Uşa le-a deschis-o grădinarul. Musulmanul acela magnific, care trebuie să fi cîntărit cincizeci de kilograme cu tot cu hainele de pe el, a rămas mai întîi încremenit, după care a început să tremure. Abia a reuşit să se dea la o parte pentru a le face loc – o, cît de necesar! – unor creaturi atît de enorme, încît trebuia să-ţi căşti ochii la maximum ca să le vezi în întregime. Cele două maici nu erau cu siguranţă surori, dar erau gemene în obezitate.

Maica Lies şi maica Leen aveau douăzeci şi cinci de ani. Ai fi putut să le dai însă orice vîrstă. Gemenoşenia lor dobîndită natural era întărită de uniformele pe care le purtau şi de valizele lor călugăreşti. Chipurile lor erau nişte buhăituri pline de cumsecădenie.

Mama se prefăcu a nu observa nimic ieşit din comun şi se

apucă să discute cu ele cît se poate de politicos. Am observat atunci că maica Lies şi maica Leen, care nu-şi părăsiseră niciodată satul lor din Flandra Occidentală, vorbeau un dialect de neînţeles. Graiul lor aducea cu zăngănitul capacului unei oale în care tocmai începeau să fiarbă nişte cartofi.

Părinţii mei se uitară unul la celălalt, părînd a se întreba ce ochi va face maica Marie-Paule cînd le va vedea pe recrute. După masă, le-am îndesat în maşină pe cele două personaje, apoi ne-am găsit şi noi un locşor. Era pentru prima dată cînd îmi doream să merg la Jalchatra: nu voiam să ratez scena debarcării. Vocea cea nouă din capul meu se regala: „Uită-te la ele, cea mai mică zdruncinătură a tărăboanţei declanşează un seism de grăsime; ţi-e clar acum că nimeni nu ţine să-şi consacre viaţa binelui dacă n-are într-adevăr o problemă".

Ajunşi la destinaţie, maica Lies şi maica Leen au fost tractate afară din maşină. S-au uitat cu îneîntare la jungla care le schimba radical biotopul lor flamand. Maica Marie-Paule apăru ca un general. Nici nu băgă de seamă dimensiunile călugăriţelor. Se grăbi doar să le ia cu ea, spunîndu-le răspicat că le aştepta o muncă monstru.

A fost un miracol. Maica Lies şi maica Leen s-au dovedit a fi nişte supereroi. S-au înhămat la corvezi supraomeneşti şi au salvat sute de leproşi. N-au mai plecat niciodată din Jalchatra şi niciodată n-au pierdut vreun gram.

India vecină era o ţară a abundenţei, în comparaţie cu Bangladeshul. Pentru cineva venit de la Dhaka, Bombayul părea un fel de New York, iar Calcutta, un soi de New Orleans. Şi totuşi, viaţa de acolo era chiar mai nenorocită, din cauza unui hinduism tot mai exclusivist. în Bangladesh domnea pe atunci un islam moderat, admirabil pentru egalitarismul său.

Noi eram singurii oameni de pe planetă care se duceau la Calcutta, oraşul cel mai apropiat de graniţă, pentru a căuta alimente. Puţinul pe care-l găseai în acel oraş infernal, nouă ni se părea belşug.

Ne-am oprit mai întîi la Darjeeling, un loc a cărui frumuseţe

nostalgică m-a dat pe spate. Tot bînd ceaiuri şi contemplînd Everestul, tentaţia himalayană a devenit irezistibilă, aşa că ne-am dus o săptămînă în Nepal.

O ţară în care-ţi petreceai timpul ridicînd privirea pînă la cer pentru a vedea nişte piscuri de o înălţime neverosimilă era ceva normal pentru mine. De la altitudinea unui adult, însă, era cu totul altceva.

Acolo am vizitat un loc care mi se pare şi astăzi mai cutremurător decît tot ce am văzut eu pe această planetă: templul Zeiţei Vii. Aceasta era o copilă pe care brahmanii o alegeau la naştere după mii de criterii astrologice, karmice, sociale etc. Bebeluşa acceda imediat la rangul de divinitate şi, ca divinitate, era, ca să zic aşa, încastrată în însăşi materia templului. Fixată pe tronul ei, fetiţa creştea – somptuos hrănită, împodobită şi venerată de către preotese –, fără a învăţa să meargă. Singurele mişcări permise constau în fluturarea unor obiecte de cult. În afară de vestale, nimeni nu avea voie să ridice privirea spre ea.

Mai puţin o dată pe an – în ziua procesiunii –, cînd Zeiţa Vie era purtată într-o lectică uriaşă prin oraş şi cînd oamenii veneau cu mic, cu mare să privească, să aclame şi să înalţe rugi fetiţei pentru care acela era singurul prilej de a vedea lumea reală. Atunci i se făceau fotografii din greu. Seara, era reintegrată în templu, porţile acestuia fiind închise pînă anul următor.

Manejul acesta dura pînă cînd copila împlinea doisprezece ani. În chiar ziua aniversării, ea îşi pierdea statutul de divinitate şi era invitată să se ducă unde o vedea cu ochii. I se dădea drumul în natură unei fetiţe obeze, incapabile să-şi folosească picioarele şi pe care familia o uitase demult. Nimeni nu părea să-şi bată capul cu ce avea să facă mai departe făptura aceea proaspăt redevenită om.

În afara templului erau prinse în piuneze, pe post de *ex uoto,* nenumărate fotografii ale actualei Zeiţe Vii, la diferite vîrste. Era cutremurător să vezi cum, an după an, micuţa aceea se transforma într-un soi de vierme de mătase puhav. Acolo găseai şi poze vechi cu Zeiţele Vii anterioare, fapt ce confirma îngrozitoarea legendă a acelor fetiţe unele mai grase decît altele care, după ce împlineau doisprezece ani, încetau pur şi simplu să mai existe. Nu puteai decît să te întrebi care parte a vieţii lor fusese mai groaznică: înainte sau după fatidica vîrstă? Aveam doisprezece ani cînd am ajuns să văd

templul Zeiţei Vii. E puţin spus că am fost bulversată. Din fericire, destinul meu n-avea nimic în comun cu cel al bietei fetiţe nepaleze, dar ceva în inima mea o înţelegea cum nu se poate mai bine.

În mod ciudat, de la prima mea conştientizare, am ştiut precis că orice creştere avea să fie o descreştere şi că acea pierdere perpetuă putea atinge nişte paliere îngrozitoare. Templul Zeiţei Vii m-a pus nas în nas cu un adevăr pe care-l intuisem încă din zorii vieţii: la doisprezece ani, fetiţele erau alungate.

În mintea mea, marea dislocare era în plină desfăşurare. Vocea cea nouă era puternică şi nu-mi mai dădea voie să umblu cu baliverne. Poveştile mele interioare, amestec de real şi de fantasmagorie, nu conteniseră nici o clipă: ele îmi însoţeau cele mai mărunte gesturi, cele mai mărunte gînduri. Acum, ori de cîte ori încercam să reînnod firul acela narativ, se interpunea vocea cea nouă, care nu tolera decît anacolutul.

Totul a devenit fragment, un puzzle din care lipseau tot mai multe piese. Creierul – pînă atunci o maşină de fabricat continuitate pornind de la haos – s-a transformat într-un concasor.

Am împlinit treisprezece ani în Birmania. Era cea mai frumoasă ţară din lume şi era insuportabil să-ţi dai seama de lucrul acesta la o vîrstă cînd te simţi total nepregătit. Dacă aş fi avut cu cinci ani mai puţin sau cu cinci ani mai mult, aş fi putut face faţă unei asemenea splendori. La treisprezece ani, îmi era pur şi simplu imposibil s-o diger.

Am citit *Pavilionul de aur* al lui Mishima. Eu eram călugărul acela căzut în dizgraţie căruia frumuseţea îi stîrnea ura. Frumosul nu mă putea emoţiona decît imaginîndu-mi cum l-aş distruge. Spre deosebire de călugărul piroman, n-aş fi îndrăznit niciodată să trec la fapte: mă mulţumeam cu incendiile mentale. Graţie lor, mi se

dezvăluia şi mie splendoarea din jur.

Părinţii ne-au dus la Pagan, care era şi mai încîntător decît Kyoto; vechiul oraş al templelor era pur şi simplu cel mai sublim loc de pe planetă. Am înmărmurit. Din fericire, am aflat că unul dintre ingredientele acelui peisaj selenar fusese un incendiu devastator: asta mi l-a făcut mai uşor de suportat. Cînd mă simţeam mult prea covîrşită de somptuoasele pagode, mintea mea le restituia flăcărilor antice şi, brusc, mă simţeam ceva mai bine.

O bănuiam pe Juliette la fel de tulburată ca şi mine.

— E mult prea frumos! zicea ea întruna.

Vorba asta s-a impus în limbă ca o expresie, însă în gura soră-mii, ca şi într-a mea, ea trebuia înţeleasă în sensul său propriu: eram strivite de acel exces. Atîta frumuseţe obliga la sacrificii, iar eu şi Juliette nu ne aveam decît pe noi de sacrificat – ori, dacă nu, frumuseţea incriminată. Era un fel de „ori ea, ori noi" – chestie de legitimă apărare. De altfel, Juliette citea şi *ea Pavilionul de aur,* cu aviditate, fără nici un comentariu.

Trupul meu a început să se deformeze. Am crescut doisprezece centimetri într-un singur an. Mi-au apărut sînii, grotesc de mici, dar deja mult prea împovărători pentru mine: am încercat să le dau foc cu o brichetă, gîndindu-mă la amazoanele care îşi ardeau un sîn ca să tragă mai bine cu arcul; n-am reuşit decît să mă aleg cu nişte usturimi teribile. Am hotărît să las pe altă dată rezolvarea acelei probleme, convinsă că mai devreme sau mai tîrziu voi găsi eu o soluţie.

Creşterea aceea violentă m-a readus la starea vegetală din primii mei ani. Eram sfîrşită de oboseală. Tîrîtul pînă la bar devenise un act eroic: numai perspectiva cîtorva pahare de whisky îmi dădea puterea de a-l duce la bun sfîrşit. Beam ca să uit că aveam treisprezece ani.

Eram imensă şi urîtă, şi purtam un aparat dentar. Preşedintele Bangladeshului, admirabilul Zia ur-Rahman, a fost asasinat. Era de ajuns să plec dintr-o ţară, că se şi întîmpla ceva acolo. Lumea mă

dezgusta.

Bangladeshul s-a cufundat în dictatură militară. Eu m-am cufundat în dictatura propriului meu corp. Birmania, acea Albanie a Asiei, trăia în plină autarhie. Mi-am închis, la rîndul meu, toate frontierele.

Tata a fost profund afectat de moartea lui Zia ur-Rahman. Mama era profund afectată de starea larvară a fiicelor sale, şi în special de a celei mai mici, care nu se mai dezlipea de pe canapea.

— O să caut o macara, zicea ea văzîndu-mi trupul imens prăvălit printre perne. Ne-a tîrît la clubul englez, sub pretext că aveau şi piscină, lucru de care mie puţin îmi păsa. Acolo mi s-a întîmplat o mare nenorocire: un englez de cincisprezece ani, zvelt şi delicat, s-a aruncat în apă sub ochii mei, moment în care am simţit cum se rupe ceva în mine. Groaznic: doream un băiat! Asta-mi mai lipsea! Trupul meu era un trădător!

Desigur, englezul avea părul lung şi negru, tenul palid, buzele zmeurii şi încheieturile fine, dar toate acestea nu-l făceau mai puţin băiat. Dezonoare absolută. Am început să-i dau tîrcoale, doar-doar o să mă vadă. Nu m-a văzut. Îl înţelegeam: nimeni nu s-ar fi uitat la mine. Remediul acelei situaţii infecte era, bineînţeles, lectura. Am citit *Fedra* cu o exaltare neînchipuită: eu eram Fedra, el era Hipolit. Versul lui Racine se potrivea numai bine cu transa în care intrasem. Pe de altă parte, îmi dădeam seama ce lipsită de glorie era acea dispoziţie. Am hotărît că n-aveam cu ce să mă laud.

În străfundul neantului meu hormonal, domnea numai haosul. Noaptea, mă sculam şi mă duceam în bucătărie ca să mă lupt cu ananaşii: am observat că-mi sîngerau gingiile de fiecare dată cînd consumam în exces acest fruct, aşa încît se impunea o luptă corp la corp cu el. Luam un cuţit mare, însfăcam de ciuf ananasul, îl curăţăm de coajă din cîteva mişcări şi-l devoram pînă la cotor. Dacă simţeam că nu-mi dăduse încă sîngele, hăcuiam încă unul: aşa ajungeam la acel moment excitant cînd vedeam pulpa galbenă inundată de propria-mi hemoglobina.

Imaginea aceea mă făcea să-mi pierd minţile de plăcere. Mîncam roşul din miezul auriu. Gustul sîngelui meu amestecat cu ananasul îmi dădea fiori de voluptate. înfulecam dumicaţi de două ori mai mari, sîngerînd tot mai mult. Era ca un duel între mine si fructe.

Ştiam că n-aş fi putut cîştiga decît dacă aş fi acceptat să-mi

vărs şi ultima picătură de sînge. Mă opream din acea luptă neobişnuită numai cînd simţeam că dinţii stăteau să-mi cadă. Masa din bucătărie era un ring în care rămîneau urme cu totul enigmatice.

Iliada aceea fructiferă îmi mai domolea puţin furia.

Mă săturasem tot aşteptînd un dezastru. Am început să înţeleg că n-avea să se producă. Nu te puteai baza nici pe actualitate – loviturile de stat aveau loc doar după ce plecam din ţara respectivă –, nici pe metafizică – degeaba scrutam eu cerul şi pămîntul, că nu se vedea nici un semn prevestitor de Apocalipsă.

Mi-era foame de un cataclism, la fel ca şi lui Juliette. Nu vorbeam între noi despre asta. Ajunseserăm deja în acel stadiu în care am rămas pînă astăzi: nu mai aveam nevoie de cuvinte ca să comunicăm. Ştiam fiecare ce simţea cealaltă: acelaşi lucru.

Îi doream în continuare pe tînărul englez, corpul meu creştea în continuare, vocea mea interioară mă ura în continuare, Dumnezeu mă pedepsea în continuare. Iar eu opuneam acelor agresiuni cea mai eroică rezistenţă din toate timpurile.

În Bangladesh, descoperisem că foamea era o durere care dispărea foarte repede: îi îndurai efectele fără a mai îndura vreo suferinţă. Pe baza acestei constatări am instituit Marea Lege: în 5 ianuarie 1981, de Sfînta Amelia, am încetat să mai mănînc. Această pierdere de sine avea să fie însoţită de o retenţie: Marea Lege stipula şi că, începînd cu acea dată, nu voi mai uita nici o emoţie a vieţii mele.

Puteau să ţi se şteargă din memorie detaliile tehnice ale universului, Marignan 1515, pătratul ipotenuzei, imnul naţional american şi tabloul lui Mendeleev. Dar a nu mai ţine minte ceea ce te-a emoţionat, fie şi numai puţin, era o crimă pe care mult prea mulţi oameni din jurul meu o comiteau. Asta îmi stîrnea o indignare deopotrivă mentală şi fizică.

În noaptea de 5 spre 6 ianuarie 1981 am asistat la prima proiecţie interioară a emoţiilor mele de peste zi: ele se datorau mai ales foamei. De atunci încolo, noapte de noapte, în mintea mea se derula

cu viteza luminii filmul emoţiilor trăite începînd cu 5 ianuarie 1981.

Să fi fost oare pentru că aveam treisprezece ani şi jumătate, vîrsta cînd nevoile alimentare ating pragul demenţei? Foamea a dispărut din stomacul meu cu o încetineală de melc. Agonia ei a durat două luni, lungi ca un supliciu. Memoriei i-a fost foarte uşor să se pună pe roate.

După două luni de suferinţă, s-a produs în sfîrşit miracolul: foamea a dispărut, cedînd locul unei bucurii torenţiale. Îmi ucisesem corpul. Mie, uneia, mi s-a părut o victorie colosală.

Juliette a ajuns o slăbănoagă, iar eu, o scheletică. Anorexia a fost pentru mine o binecuvîntare: vocea interioară, subalimentată fiind, amuţise; pieptul mi se făcuse din nou încîntător de plat; nu mai simţeam urmă de dorinţă pentru tînărul englez; la drept vorbind, nu mai simţeam nimic.

Viaţa aceea jansenistă – zero barat la toate mesele trupului şi ale sufletului – mă menţinea într-o eră glaciară în care sentimentele nu-mi mai dădeau ghes nicicum. A fost ca o relaxare: reuşisem să nu mă mai urăsc.

Întrucît o încheiasem cu mîncarea, m-am hotărît să mănînc toate cuvintele: am citit dicţionarul din scoarţă în scoarţă. Ideea era să nu sar nici un cuvînt: cum să hotărăşti dinainte cu care dintre ele nu merita să-ţi baţi capul?

Tentaţia de a mă plimba de la o literă la alta, aşa cum ar fi făcut orice utilizator al dicţionarului, era foarte mare. Mi-am impus totuşi să-l citesc în ordine alfabetică, pentru a nu scăpa nici cea mai mică firimitură. Efectul era năucitor.

Aşa mi-am dat seama de o nedreptate enciclopedică: anumite litere erau mai interesante decît vecinele lor. Cea mai pasionantă era litera A: să se fi datorat asta negrelii pe care i-o remarcase Rimbaud? Sau era vorba pur şi simplu de acea putere bulversantă, de acea energie a incipitului?

Lecturii mele de atunci îi bănuiesc şi un al doilea scop, pe care nu mi-l mărturisisem la vremea respectivă: dorinţa de a nu-mi lăsa

creierul să se irosească în continuare. Cu cit slăbeam mai mult, cu atît simţeam mai tare cum se înmuia ceea ce-mi ţinea loc de minte.

Cei care vorbesc despre bogăţia spirituală a asceţilor ar merita să sufere un timp de anorexie. Nu există o şcoală mai bună a materialismului pur şi dur ca flămînzeala prelungită. De la un anumit prag încolo, ceea ce considerăm a fi sufletul se sfrijeşte pînă la dispariţia completă.

Această mizerie mentală a fiinţei nehrănite este atît de dureroasă, încît poate stîrni reacţii de-a dreptul eroice. Orgoliul ajunge să concureze instinctul de supravieţuire. În cazul meu, asta s-a tradus prin proiecte intelectuale faraonice, precum citirea dicţionarului de la A la Z.

Greşeala consta în a vedea aici un fel de inteligenţă proprie anorexiei. Ar fi bine să se înţeleagă odată pentru totdeauna acest adevăr evident: asceza nu îmbogăţeşte spiritul. Nu există nici o virtute în privaţiuni.

Părinţii ne-au dus să vedem Piscul Poppa: e vorba de o mînăstire buddhistă amplasată în vîrful unui munte atît de abrupt, încît pare o halucinaţie.

Aveam paisprezece ani şi, cu condiţia să fiu îmbrăcată, merita să fiu privită. Călugării mă măsurară din cap pînă în picioare şi-i spuseră tatălui meu că ar vrea să mă cumpere. Mama i-a întrebat de ce.

— Pentru că are tenul unei păpuşi de porţelan, răspunseră ei.

Încîntaţi, părinţii mei se arătară interesaţi de propunere şi discutară despre preţ.

Nu mi s-a părut deloc nostim. Există o pudibonderie maladivă a acelei vîrste.

Aveam patruzeci de kilograme şi ştiam că o să slăbesc în continuare. Aveam să ajung la un stadiu în care nici un călugăr buddhist nu va mai propune, chiar şi în glumă, să mă cumpere. Gîndul ăsta m-a liniştit.

Am citit pentru întîia oară *Mînăstirea din Parma*. Povestea aceea, ca toate istoriile în care închisoarea juca un rol important, m-a siderat: numai temniţa făcea cu putinţă iubirea. Nu ştiam de ce mă impresiona atît de tare lucrul ăsta.

Pe de altă parte, cartea aceea era cum nu se poate mai civilizată. Anorexia mă ţinea departe de civilizaţie, iar chestia asta mă cam durea. Citeam cu mare pasiune şi literatură concentraţionară: *Moartea este meseria mea, Mai este oare acesta un om?* La Primo Levi, am descoperit o frază a lui Dante: „Oamenii nu sînt făcuţi pentru a trăi ca nişte brute". Eu trăiam ca o brută.

Exceptînd rarele momente de luciditate cînd întrezăream sordidul acelei maladii, îmi făceam din maladia respectivă un titlu de glorie. Mă mîndream cu neomenescul condiţiilor în care alesesem să-mi duc existenta.

Îmi spuneam că era bine să acţionez împotriva mea, că ostilitatea faţă de propria-mi persoană avea să mă salveze. îmi aminteam vara de la treisprezece ani: eram o larvă din care nu ieşea nimic. Acum, că nu mai mîncam, activitatea mea fizică şi mentală era deosebit de intensă. învinsesem foamea şi savuram de-acum beţia vidului.

De fapt, atinsesem paroxismul foamei: mi-era foame de senzaţia de foame.

Laosul era ţara neantului. Nu pentru că acolo nu s-ar fi întîmplat nimic; dominaţia vietnameză vătuia însă în aşa măsură evenimentele, încît înăbuşea orice senzaţie de viaţă.

Niciodată o dictatură n-a fost atît de vicleană. Regimul îi sălta pe oameni numai noaptea. Dimineaţa te trezeai că nu mai ai vecin, din motive cu totul stranii: vorbise cu un străin sau ascultase muzică.

Colonizarea aceasta ticăloasă nu-i împiedica totuşi pe laoţieni să fie oamenii cei mai minunaţi de pe faţa pămîntului: condamnaţi la neant, ei se plictiseau cu eleganţă şi delicateţe.

Mutările nu mă mai chinuiau: anorexia era transportabilă.

La cincisprezece ani, aveam un metru şaptezeci înălţime şi

treizeci şi două de kilograme. Părul îmi cădea masiv. Mă închideam în baie ca să-mi privesc nuditatea: eram ca un cadavru. Asta mă fascina.

În capul meu, o voce comenta imaginea din oglindă: „O să moară cît de curînd". Vorba asta mă făcea să exult.

Părinţii mei erau furioşi. Nu înţelegeam de ce nu-mi împărtăşeau bucuria. Boala aceea mă vindecase de alcoolism. Mama mă cîntărea regulat. O păcăleam cu opt kilograme, strecurîndu-mi sub tricou nişte lingouri de metal şi dedîndu-mă, cu douăzeci de minute înainte de cîntărire, plăcutului supliciu al apei: într-un sfert de oră înghiţeam trei litri. Durerea era extraordinară.

Să te tot uiţi atunci în oglindă: eram un schelet cu burta hipertrofiată. Imaginea aceea era atît de monstruoasă, încît mă fascina. Nu regretam decît că-mi pierdusem potomania: divinul meu dar de odinioară mi-ar fi uşurat mult situaţia.

Creierul este alcătuit în principal din grăsime. Cele mai nobile gînduri omeneşti se nasc din osînză. Ca să nu-mi pierd de tot acel organ, am retradus, cu înfrigurare, *Iliada* şi *Odiseea*. Lui Homer îi datorez cei cîţiva neuroni pe care-i mai am.

La cincisprezece ani şi jumătate, am simţit, într-o noapte, că viaţa mă părăsea. Eram de un rece absolut.

Mintea mea a acceptat.

Atunci s-a petrecut un lucru incredibil: trupul s-a revoltat împotriva minţii. El n-a acceptat moartea.

În ciuda urletelor din cap, trupul meu s-a ridicat, s-a dus în bucătărie şi a mîncat.

A mîncat cu lacrimi în ochi, căci mintea mea suferea teribil pentru ceea ce făcea el.

A mîncat zi de zi. Cum nu mai digera nimic, durerilor mentale li s-au adăugat durerile fizice: hrana era străinul, răul. Cuvîntul „diavol" înseamnă „ceea ce separă". Mîncatul era diavolul care-mi separa trupul de cap.

N-am murit. Aş fi preferat să mor: suferinţele însănătoşirii au

fost inumane. Vocea urii, pe care anorexia o cloroformizase doi ani la rînd, s-a trezit şi m-a făcut mai de ocară ca niciodată. Aşa aveam să pătimesc zile în şir.

Corpul meu şi-a recăpătat înfăţişarea normală. Îl uram atît cît poate urî un om.

Am citit *Metamorfoza* lui Kafka cu ochii cît cepele: era povestea mea. Fiinţa transformîndu-se în animal, obiect îngrozitor pentru ai săi şi, în primul rînd, pentru sine însuşi, propriul trup devenind necunoscutul, inamicul...

Urmînd exemplul lui Gregor Samsa, nu mai ieşeam deloc din camera mea. Mi-era prea frică de dezgustul oamenilor, mă temeam că or să mă strivească. Trăiam în fantasma cea mai abjectă: aveam de acum fizicul obişnuit al unei fete de şaisprezece ani, ceea ce nu cred să fi oferit imaginea cea mai îngrozitoare din univers; din interiorul meu, însă, mă percepeam ca o libarcă imensă şi nu reuşeam să ies din asta, aşa cum nu mai reuşeam să ies nici în lume.

Nu mai ştiam în ce ţară eram. Mă închisesem în camera aceea, pe care o împărţeam cu Juliette. Soră-mea venea acolo doar ca să doarmă. Eu stăteam acolo tot timpul.

Cînd eram bolnavă, mă dădeam încă şi mai puţin jos din pat. După ani întregi de şomaj tehnic, organele mele digestive nu mai tolerau nimic. Dacă mîncam altceva decît orez sau legume fierte, mă tăvăleam pe jos de durere.

În anul acela, singurele momente bune au fost cele în care aveam febră. Nu mai sufeream atît cît aş fi vrut: doar două zile pe lună, dar ce desfătare! Mintea mea cădea atunci în nişte deliruri salvatoare. Prin faţa ochilor mi se perindau întotdeauna aceleaşi imagini: eram un con mare care se preumbla prin vidul sideral şi aveam sarcina de a mă transforma în cilindru.

Mă concentram, cu toată puterea celor patruzeci de grade ale fierbinţelii, pentru a deveni tubul dorit. Uneori, senzaţia de a-mi fi dus la îndeplinire misiunea aceea geometrică mă făcea să mă simt nespus de mîndră. Mă trezeam lac de transpiraţie şi savuram cîteva minute de relaxare.

Statul în cameră mi-a oferit prilejul de a citi mai mult ca oricînd.

Atunci am citit întîia oară romanul pe care aveam să-l recitesc de cele mai multe ori – mai bine de o sută –, *Fetele* lui Montherlant.

Lectura aceea jubilatorie mi-a confirmat ideea că merita să devii orice, numai femeie nu. Eu, una, mă aflam pe drumul cel bun, întrucît eram o libarcă.

Rar de tot, găseam forţa necesară pentru a ieşi din cameră. îmi pierdusem simţul realităţii. Ţineam discursuri despre inexistenţa sufletului. Unuia dintre demnitarii care ne vizitau îi spuneam „viteazul meu".

Jocurile de noroc, asemenea muzicii, erau interzise în Laos. Trebuia să te închizi bine în casă pentru a te răsfăţa ori cu una, ori cu celelalte. Cum jocurile de cărţi erau socotite tot jocuri de noroc, whist-ul a devenit o îndeletnicire sublimă care se bucura, în plus, de prestigiul prohibiţiei.

Nu mă mai săturam privindu-i pe jucători, într-o zi, l-am văzut pe unul trişînd. L-am demascat, strigînd cît mă ţinea gura. Omul a negat, iar eu i-am tras un pumn în ochi. Tata m-a trimis imediat în camera mea.

Cum soarta mea era să stau închisă în cameră, am devenit un fel de prezicătoare: stăteam în pat şi priveam pe fereastră zborul păsărilor în înaltul cerului. în zborul păsărilor nu desluşeam nimic altceva decît zborul păsărilor: orice altă interpretare ar fi fost rudimentară şi incompletă. Nu mai văzusem niciodată ceva atît de spectaculos.

Adeseori, păsările erau mult prea departe pentru a le putea identifica specia.

Siluetele lor se reduceau la o caligrafie arabă ce se învîrtejea în eter.

Tare aş fi vrut să fiu ca ele: ceva nelegat de nimic, ceva liber să zboare oriunde. Eu, însă, eram ţintuită într-un trup ostil şi bolnav, şi într-o minte obsedată de distrugere.

S-ar părea că grosul terorismului internaţional se recrutează din rîndul copiilor de diplomaţi. Nici nu mă mir.

La şaptesprezece ani, am debarcat la Universitatea Liberă din Bruxelles.

Era un oraş plin de tramvaie care ieşeau din depou la cinci şi jumătate dimineaţa, cu un scrîşnet melancolic, de parcă ar fi plecat pentru totdeauna.

Dintre toate ţările în care mi-a fost dat să trăiesc, Belgia este cea pe care am înţeles-o cel mai puţin. Poate că asta înseamnă să

provii de undeva: să nu pricepi ce e cu locul acela.

Pesemne că ăsta a fost şi motivul pentru care m-am apucat să scriu. A nu înţelege e un ferment al naibii de bun pentru scris. Romanele mele dădeau glas unei neînţelegeri tot mai mari.

Anorexia îmi servise drept lecţie de anatomie, îmi ştiam pe dinafară trupul acela pe care-l descompusesem. Acum trebuia să-l reconstruiesc.

În mod ciudat, scrisul a avut şi el o contribuţie în această privinţă. Era, în primul rînd, un act fizic: ca să obţin ceva din mine, trebuia să înving nişte obstacole.

Efortul respectiv s-a adunat într-un fel de ţesătură care a devenit propriu-mi trup.

Din fericire, în viaţa mea exista soră-mea. După ce-şi luase permisul de conducere, m-a dus de mai multe ori să văd marea. Zilele acelea erau de vis.

Ne opream la Coq, undeva între Wenduyne şi Oestende. Acolo ne întindeam pe dunele de nisip şi vorbeam despre lucruri care nu existau. Apoi ne plimbam pe plajă ore în şir.

Juliette era existenţa mea, iar eu eram existenţa ei. Cîţiva din familia noastră s-au găsit să spună că eram mult prea apropiate una de cealaltă şi că trebuia să fim despărţite: nu i-am mai văzut niciodată de-atunci.

Într-o zi, i-am mărturisit că scriam. Scrisese şi ea pînă la şaisprezece ani, după care se oprise. Simţeam că, într-un fel, preluasem eu făclia. I-am spus că manuscrisul meu nu va fi văzut niciodată de altcineva.

— Eu nu sînt altcineva, zise ea.

Aşa că a citit povestea mea cu oul. Nu mă aşteptam să-mi spună cum i s-a părut.

Mi-a dat textul înapoi cu acest unic comentariu:

— E autobiografic.

Într-adevăr, în oul acela gigantic, gălbenuşul nu rezistase loviturii de stat puse la cale de tinerii revoluţionari. Se răspîndise în

albuş, iar acea apocalipsă de lecitină dusese la explozia cojii. Oul se transformase atunci într-o imensă omletă spaţială care avea să crească în vidul cosmic pînă la sfîr-şitul timpurilor.

Da, asta trebuie să fi fost, o autobiografie.

La douăzeci şi unu de ani, cu diploma de filologie în buzunar, mi-am cumpărat un bilet de avion – numai dus – pînă la Tokio.

Asta presupunea un lucru groaznic: despărţirea de Juliette, care avea să rămînă la Bruxelles. Soră-mea şi cu mine nu stătuserăm niciodată atît de departe una de alta. Juliette mă tot pisa: „Cum poţi să pleci?" Era o crimă, ştiam. Şi totuşi, simţeam că trebuia s-o comit.

Am strîns-o în braţe gata-gata s-o sufoc, apoi am şters-o. Ea a scos un geamăt prelung, care-mi răsună încă şi astăzi în urechi. E incredibil cît poate suferi un om.

Tokio: nu era Japonia pe care o ştiam eu, şi totuşi ea era. Ascunse printre bulevardele monstruoase, descopeream acele străduţe care-mi adăposteau vechea ţară, cu strigătele cîntate ale vînzătorului de cartofi dulci, cu bătrînele în chimonou, mulţimea de dughene, zgomotele trenurilor, mirosul supelor din bucătării, strigătele copiilor. Acolo regăseam totul.

Eram în ianuarie 1989. Era frig, iar cerul se încăpăţîna să rămînă de un albastru absolut. Numai vorbisem japoneza de la vîrsta de cinci ani, eram sigură c-o uitasem. Totuşi, cuvintele nipone îmi veneau în minte cu carul.

Trăiam o formidabilă aventură a memoriei. Aveam douăzeci şi unu de ani, dar, de fapt, aveam cinci ani. Ştiam că nu mai călcasem pe-acolo vreme de cincisprezece ani, dar parcă n-aş fi lipsit decît o lună, două.

Îmi petreceam timpul ţinînd-o tot într-o emoţie. Cînd dinspre vreo barieră răsuna acel ding-ding-ding care anunţa apropierea trenului, existenţa mea era abolită, mă aflam brusc la Shukugawa, mi se făcea pielea de găină, iar lacrimile îmi curgeau şiroaie.

După şase zile de la întoarcerea în acea ţară care nu putea fi decît a mea, am întîlnit un tokioian de douăzeci de ani care m-a

invitat la muzeu, la restaurant, la concert, în camera sa, şi care m-a prezentat apoi părinţilor lui.

Nu mi se mai întîmplase niciodată aşa ceva: un băiat mă trata ca pe o fiinţă omenească.

În plus, era fermecător, drăgălaş, delicat, distins şi de o politeţe desăvîrşită: perfectul opus al legăturilor pe care le avusesem la Bruxelles.

Îl chema Rinri, ceea ce înseamnă Moral, şi aşa şi era. Numele acesta e la fel de rar acolo cum ar fi la noi Pretextaţiu sau Eleuterie, dar onomastica niponă e obişnuită cu unicatele.

Băiatul venea dintr-o familie bogată. Tatăl său era cel mai mare producător japonez de bijuterii.

Pînă avea să preia afacerea paternă, Rinri era student aşa cum eram şi eu şi aşa cum poţi fi în Japonia cînd frecventezi o altă universitate decît cele unsprezece celebre: în dorul lelii.

El studia limba şi literatura franceză din plăcere, aşa că l-am învăţat vreo cîteva şmecherii.

Eu studiam japoneza afacerilor, aşa că el mi-a îmbogăţit serios vocabularul.

Sub pojghiţa uceniciei lingvistice se ascundea însă aventura.

Rinri conducea o adevărată maşină de yakusa[1], albă şi strălucitoare ca dinţii săi. îl întrebam:

— Unde mergem? îmi răspundea:

— Ai să vezi.

Seara, eram la Hiroshima sau pe vaporul care avea ca destinaţie Insula Sado.

La un moment dat, îşi deschidea dicţionarul japonezo-francez, căuta îndelung, după care declara:

— Aşa eşti: chintesenţială.

În familia sa era mai puţin vesel: unicul moştenitor iubea o albă. Toţi se uitau la mine chiorîş. Se purtau cu o curtoazie afectată, dar găseau întotdeauna o modalitate de a-mi spune că eram un motiv de consternare.

Rinri nu-şi dădea seama de nimic. Amintirile mele cu el sînt numai amintiri frumoase: o raritate, băiatul ăsta.

---

[1] Denumirea generică a organizaţiilor criminale din Japonia şi a membrilor acestora (n. tr).

Aveam cu un an mai mult ca el, ceea ce era de ajuns pentru a face din mine o *ane-okusan*: o „soţie-soră-mai-mare". Se presupunea că, de la înălţimea îndelungatei mele experienţe, îl puteam învăţa tainele vieţii pe acest „logodnic-frate-mai-mic".

Era caraghios. L-am învăţat să bea ceaiul la fel de tare cum îl beam eu. A vomitat instantaneu.

În 1989 am început să scriu vîrtos. Regăsirea pămîntului japonez mi-a dat energia necesară. Acolo am trecut la ceea ce avea să fie ritmul meu personal: un minimum de patru ore pe zi consacrate scrisului.

Scrisul acesta nu mai avea nici o legătură cu încercările accidentale de la început; devenise ceea ce este şi astăzi – marele puseu, teama extaziantă, dorinţa realimentată neîncetat, necesitatea voluptuoasă.

În vara aceea, Juliette a venit şi ea la Tokio. Cînd ne-am întîlnit, am urlat de bucurie ca nişte fiare. Viaţa mea fără ea avea să fie întotdeauna ceva contra naturii.

Juliette era acolo: pelerinajul putea să înceapă. Shinkansen-ul[1] ne-a dus pînă la Kobe, apoi ne-am urcat într-un tren care făcea legătura cu periferiile şi am ajuns la Shukugawa. De cum am coborît pe peronul gării, ne-am dat seama că toată acea călătorie era o greşeală.

Satul nu se schimbase practic deloc; eu şi soră-mea nu mai eram însă cele de odinioară. *Yochien-ul* mi s-a părut minuscul, o grădiniţă pentru jocuri anodine. Străduţa care ducea către casa unde locuiserăm nu mai avea nici un farmec. Pînă şi munţii din jur mi se păreau pitici.

Cînd am ajuns în faţa casei în care copilăriserăm, mi-am strecurat capul printr-o deschizătura a zidului împrejmuitor şi am cercetat cu privirea grădina: era cam la fel, numai că eu părăsisem un imperiu şi regăseam în locul lui doar o grădină.

Juliette şi cu mine aveam senzaţia că păşeam pe un cîmp de

[1] Denumirea trenurilor de mare viteză din Japonia (n. tr.).

bătălie înţesat de cadavre.

— Hai să plecăm de-aici!

La gară, am intrat într-o cabină telefonică şi am format numărul lui Nishio-san. N-a răspuns nimeni. M-am simţit deopotrivă mîhnită şi uşurată; ardeam de dorinţa de a o revedea, iar acum mă temeam ca întîlnirea noastră să nu fie un eşec. Ratarea reîntîlnirii cu acele locuri fusese dureroasă, dar suportabilă; ratarea reîntîlnirii cu iubita mea guvernantă ar fi fost de neîndurat pentru mine.

După o lună, soră-mea a plecat. Mi-a promis că ne vom revedea foarte curînd. Asta nu m-a împiedicat să gem ca un animal ore în şir.

Seara, Rinri mă ducea adesea în portul din Tokio. Priveam, emoţionaţi, vasele încărcate cu chimicale şi munţii absurzi de cauciucuri. Cel mai mult îmi plăcea însă să contemplu şirul nesfîrşit al giganticelor macarale Komatsu: berzele acelea de metal sfidau marea cu o grandoare marţială al cărei estetism mă exalta.

Din postul nostru de observaţie, dacă întorceam puţin capul, puteam vedea şi trenurile care treceau pe vechea pasarelă aeriană. Noaptea, huruitul acela feroviar mă răvăşea complet. Era frumos.

În maşina sa de yakusa, Rinri punea CD-uri cu Ryuichi Sakamoto şi îmi dădea să beau sake rece: aşa era la modă. În Japonia, postmodernismul îşi avea farmecul lui.

Pe 31 decembrie 1989, am intrat într-o cabină telefonică şi am format numărul lui Nishio-san. Am auzit-o ridicînd receptorul. Cînd a aflat cu cine stătea de vorbă a scos un strigăt de uimire. Am întrebat-o dacă voia să vină la Kyoto ca să petrecem împreună Anul Nou.

Kobe nu era departe. Aveam s-o aştept la gară.

Mi-am petrecut ziua tremurînd în faţa Pavilionului de Aur. Nu l-am incendiat. Nu mă gîndeam decît la întîlnirea care urma să aibă loc în curînd. Vremea era geroasă şi umedă, ca în mai toate iernile de la Kyoto.

La ora stabilită, am văzut coborînd din tren o femeie mărun-

ţică, de vreun metru şi jumătate. M-a recunoscut imediat:

— Te-ai făcut ditamai omul, dar ai aceeaşi figură ca la cinci ani.

Nishio-san trebuie să fi avut înjur de cincizeci de ani. Părea mai în vîrstă: muncise din greu.

Am îmbrăţişat-o: era jenant.

De cînd nu ne-am mai văzut?

Din 1972. Sînt mai bine de şaptesprezece ani de atunci.

Zîmbetul guvernantei mele rămăsese neschimbat.

A zis că voia să meargă la un restaurant chinezesc. Acolo am dus-o. Mi-a povestit că fiicele ei, gemenele, se căsătoriseră şi mi-a arătat nişte fotografii cu nepoţii. A băut mult vin mandarin şi a fost foarte veselă.

I-am zis că peste cîteva zile aveam să intru ca translator la una dintre cele mai mari companii japoneze. Nishio-san m-a felicitat.

La miezul nopţii, conform tradiţiei, ne-am dus să sunăm din clopot la unul dintre temple. Din toate colţurile oraşului vechi se auzeau numai dangăte. Puţin cherchelită, Nishio-san rîdca. Eu aveam ochii plini de lacrimi.

Pe 17 ianuarie 1995 a avut loc îngrozitorul cutremur de la Kobe.

Pe 18 ianuarie formam fără încetare, de la Bruxelles, numărul de telefon al lui Nishio-san. Zadarnic. Poate căzuseră liniile de telecomunicaţii. Ce era de făcut?

Pe 19 ianuarie, nu ştiu prin ce minune, am dat de Nishio-san la celălalt capăt al firului. Mi-a zis că se prăbuşise casa peste ea şi că asta îi amintise de 1945.

Scăpase cu bine, la fel ca toţi ai săi. Numai că ea păstrase acel obicei ancestral de a-şi ţine banii la saltea, iar acum pierduse totul. Am mustrat-o:

— Promite-mi că te duci chiar acum să-ţi deschizi un cont în bancă.

— Pentru ce, pentru mărunţişul pe care-l mai am prin buzunare?

— Hai, Nishio-san, nu vorbi aşa!

— Ce mai contează? Bine că trăiesc!